

Høgskulen på Vestlandet

Masteroppgåve 30 studiepoeng

MASO590-0-2024-VÅR-FLOW assign

Predefinert informasjon

Startdato: 24-05-2024 09:00 CEST
Sluttdato: 07-06-2024 14:00 CEST
Eksamensform: Masteroppgave
Termin: 2024 VÅR
Vurderingsform: Norsk 6-trinns skala (A-F)
Flowkode: 203 MASO590 1 O 2024 VÅR
Intern sensor: (Anonymisert)

Deltaker

Kandidatnr.: 109

Informasjon fra deltaker

Antall ord *: 24199

Egenerklæring *:

Ja

**Jeg bekrefter at jeg har
registrert**

oppgavetittelen på

norsk og engelsk i

StudentWeb og vet at

denne vil stå på

vitnemålet mitt *:

Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 16
**Andre medlemmer i
gruppen:** 120

Jeg godkjenner avtalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

Er masteroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved

Ja, Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)

Er masteroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller of

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

MASTEROPPGAVE

Fosterhjem til barn med
migrasjonsbakgrunn

Foster care for children with migrant
backgrounds

Andrea Marie Slettebø

Marie Svendsen Rossebø

Master i sosialvitenskap

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Milfrid Tonheim

07.06.2024

Vi bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er
1.0 oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Sammendrag

Til tross for lovverkets premiss om kontinuitet i barnets etniske, kulturelle, religiøse og språklige bakgrunn ved valg av fosterhjem, indikerer tidligere forskning at dette primært ansees som en formalitet som i praksis ikke følges tilstrekkelig opp av det norske barnevernet. I denne studien undersøker vi hvordan ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten reflekterer rundt kulturell kontinuitet når de matcher barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier. Formålet med studien er å bidra til økt kunnskap om beslutninger om matching av barn med migrasjonsbakgrunn, som del av forskningsprosjektet “Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)”. Kunnskapen skal brukes til å gi en bedre forståelse av hva som skal til for å lykkes med å ivareta kulturelle rettigheter til barn som trenger fosterhjem.

Studien er basert på fem vignettbaserte fokusgruppediskusjoner med totalt 21 ansatte fra norske barneverns- og fosterhjemstjenester. Datainnsamlingen er gjennomført av forskergruppen i HoMi. Vi har stått for koding og analyse av transkripsjonene.

Våre analyser viser at ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten betrakter barnets kulturelle bakgrunn som et viktig hensyn i matchingen, men at grunnleggende omsorgsbehov må prioriteres i en virkelighet hvor man ikke har fosterfamilier som matcher alle aspekter ved barnet. Kontinuitet av etnisitet, kultur, religion og språk anses ikke som en del av barnets grunnleggende omsorgsbehov. Studien finner at mangel på fosterhjem, både med og uten kulturell minoritetsbakgrunn, påvirker muligheten for å sikre kulturelle rettigheter til barn som trenger et fosterhjem. Funn peker også i retning av at forholdet mellom statlig og kommunalt barnevern er preget av en uklar ansvarsfordeling, og samarbeidsvansker knyttet til formidling av fosterhjem.

Nøkkelord: Barn med migrasjonsbakgrunn, fosterhjem, matching, kultur, kulturell kontinuitet, barnevern

Abstract

Despite the legal premise of continuity in a child's ethnic, cultural, religious and linguistic background when choosing a foster home, previous research indicates that this is primarily regarded as a formality that is not sufficiently followed in practice by Norwegian child welfare services. In this study, we investigate how workers in child welfare and foster care services reflect on cultural continuity when matching children with a migration background to foster families. The purpose of the study is to contribute to increased knowledge about decision-making in matching children with a migration background, as part of the research project "Home and (dis)continuity: Foster care for children with migrant backgrounds (HoMi)". The knowledge gained will be used to provide a better understanding of what is required to succeed in safeguarding the cultural rights of children in need of foster care.

The study is based on five vignette-based focus group discussions, with a total of 21 workers from Norwegian child welfare and foster care services. Data collection was conducted by the research group in HoMi. We have been responsible for coding and analyzing the transcripts.

Results show that workers from child welfare and foster care services regard the child's cultural background as an important consideration in matching, but that basic care needs must be prioritized in a reality where there are no foster families that match all aspects of the child. Continuity of ethnicity, culture, religion and language is not considered part of the child's basic care needs. This study finds that a shortage of foster homes, both with and without a cultural minority background, affects the ability to secure the cultural rights of children in need of foster care. Furthermore, findings also indicate that the relationship between state and municipal child welfare services is characterized by unclear distribution of responsibilities, and difficulties in cooperation related to the allocation of foster homes.

Key words: Children with migrant backgrounds, foster care, matching, culture, cultural continuity, child welfare services

Førord

Denne masteroppgaven markerer slutten på en lærerik og krevende reise. Vi ser på oss selv som heldige, som har fått anledning til å fordype oss i temaet matching mellom barn med migrasjonsbakgrunn og fosterforeldre, som del av forskningsprosjektet “Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)”. Et tema vi mener er viktig for å kunne implementere kultursensitive tjenester i barnevernet. Arbeidet med oppgaven har gitt oss en dypere innsikt i barnevernsfeltet, som vi kommer til å ta med oss inn i vårt fremtidige yrkesliv.

Først og fremst ønsker vi å rette en stor takk til vår dyktige veileder Milfrid Tonheim ved Høgskulen på Vestlandet, som er prosjektleder for HoMi, og har latt oss benytte deler av prosjektets data i vår oppgave. Veiledningen din har vært uvurderlig for at vi til slutt har nådd frem til målstreken. En takk rettes også til ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten som har deltatt i fokusgruppediskusjonene. Vi aner ikke hvem noen av dere er, men hadde ikke hatt en ferdig oppgave i hånden om det ikke hadde vært for dere.

En spesiell takk går til familie og venner for deres uforbeholdne støtte og tålmodighet. Vi setter stor pris på heiagjengen vår og må anerkjenne at vi sikkert ikke har vært helt lette å forholde seg til i løpet av denne perioden. Vi gleder oss til å endelig få tilbringe mer tid sammen med dere.

Til slutt vil vi takke hverandre for et godt samarbeid. Tenk, vi klarte det!

Bergen, 07. juni 2024

Andrea Marie Slettebø og Marie Svendsen Rossebø

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Studiens formål og problemstilling	2
1.2 Kultur, kontinuitet, matching og migrasjon	2
2.0 Fosterhjemsomsorgen- formelle rammer og organiseringen av barnevernet	5
2.1 Hovedprinsipper for barnevernsarbeid.....	5
2.2 Ansvarsdeling mellom stat og kommune	7
2.2.1 Rekruttering, utvelgelse og godkjenning av fosterhjem	7
2.3 Rettslig grunnlag for kontinuitet i barnets oppdragelse og kulturelle bakgrunn.....	9
3.0 Forskningsgjennomgang	10
3.1 Matching som beslutningsprosess	10
3.1.1 Forhold som vektlegges i beslutninger om matching	10
3.1.2 Hvordan fattes beslutninger om matching?	11
3.2 Matching av fosterfamilier og barn med migrasjonsbakgrunn.....	12
3.2.1 Hvorfor “kulturell matching”? Fordeler og ulemper	12
3.2.2 Hva vektlegges i vurdering av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn?	14
4.0 Teoretisk rammeverk	17
4.1 Rammeverk for økologisk beslutningsfattning i barnevernet	17
4.2 Lipskys teori om bakkebyråkrati	19
4.3 Boccagnis teori om homing.....	20
5.0 Metode	23
5.1 Vitenskapsteoretisk ståsted.....	23
5.1.2 Sosialkonstruksjonisme	23
5.2 Kvalitativt forskningsdesign	24
5.3 Datainnsamling og utvalgsstrategi	25
5.3.1 Fokusgrupper	26
5.3.2 Vignetter	27

5.4 Dataanalyse.....	28
5.5 Forskningens kvalitet og fremstilling	33
5.5.1 Pålitelighet	33
5.5.2 Gyldighet	35
5.5.3 Overførbarhet.....	35
5.6 Forskningsetiske vurderinger.....	36
5.6.1. Informert samtykke.....	37
5.6.2 Konfidensialitet	37
6.0 Presentasjon av funn.....	39
6.1 Forhold ved barnet.....	39
6.1.1. Barnets kulturelle bakgrunn.....	39
6.1.2. Barnets atferd og traumer	41
6.1.3. Barnets alder	42
6.2 Forhold ved fosterhjemmet.....	43
6.2.1. Fosterforeldrenes erfaring og kompetanse	43
6.2.2. Andre barn i fosterhjemmet.....	44
6.2.3. Fosterforeldrenes motivasjon og ønsker	45
6.3 Politiske føringer og juridiske rammer	46
6.3.1. Hensikt og lengde på plasseringen	46
6.3.2. Barnets rett til deltakelse	47
6.3.3. Barnevernets plikt til samarbeid med barnets foreldre	48
6.4 Organisatoriske forhold i barnevernet.....	49
6.4.1. Oppgave- og ansvarsfordeling mellom barnevernstjenesten og fosterhjemstjenesten	49
6.4.2. Manglende tilgjengelighet på fosterhjem med annen kulturell bakgrunn	51
6.5 Oppsummering av funn	53
7.0 Diskusjon.....	55
7.1 Kulturell kontinuitet; Viktig, men ikke en prioritet	55
7.1.1 Individuell vurdering av barnets behov for kulturell kontinuitet opp mot andre hensyn.....	56

7.2.2 Kan kulturell kontinuitet prioriteres når det mangler egnede fosterhjem?	62
7.2 Samarbeidsutfordringer mellom kommunalt og statlig barnevern	65
8.0 Konklusjon.....	68
Vedlegg 1.....	70
Vedlegg 2.....	73
Vedlegg 3.....	76
Vedlegg 4.....	77
Vedlegg 5.....	78
Vedlegg 6.....	79
Vedlegg 7.....	80
Vedlegg 8.....	83
Litteraturliste	85

Figurer:

Figur 1.0 Økologisk beslutningsmodell (Baumann et al., 2011, s. 5).

Tabeller:

Tabell 1.0 Oversikt over sosiodemografisk informasjon om utvalget.

Tabell 2.0 Oppsummering av ulike kjennetegn ved fosterforeldrene.

Tabell 3.0 Oversikt over tema og koder.

1.0 Innledning

I takt med en stadig mer globalisert verden, har det vært en økning i antall barn og foreldre med migrasjonsbakgrunn i det norske barnevernssystemet (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 240; Skivenes et al., 2014, s. 5; Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 7). En mer mangfoldig brukergruppe har medført nye og komplekse utfordringer for de ansatte i barnevernet, noe som er grunnlag for diskusjon i ulike fagmiljø (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 234; Bunkholdt, 2023, s. 111). Flere familier med kulturell minoritetsbakgrunn beskriver at de opplever å være særlig utsatt for og urettferdig behandlet av barnevernet (Berg et al., 2017, s. ix), og mange gir uttrykk for at deres kulturelle tradisjoner, praksiser og oppdragsstrategier ikke blir forstått eller hensyntatt (Rugkåsa & Holm-Hansen i Czarnecki & Staum, 2018, s. 5). Fra ulike hold stilles det spørsmål om hvorvidt de ansatte i barnevernet har tilstrekkelig kulturell kompetanse og sensitivitet til å tilby barn og foreldre med migrasjonsbakgrunn likeverdige tjenester (Rugkåsa et al., 2017, s. 11). På overordnet nivå tematiseres det normative grunnlaget for barnevernets beslutninger, og hvorvidt tjenestetilbudet i barnevernet er tilpasset en kulturelt mangfoldig befolkning (Fylkesnes et al., 2015, s. 81).

Kritikken retter seg også mot beslutninger vedrørende utvelgelse og godkjenning av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn. Det er sterke politiske og juridiske føringer om at barnevernet skal ta hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn i alle faser av en barnevernssak, særskilt ved valg av plasseringssted etter vedtak om omsorgsovertakelse (Lov om barnevern, 2021, §§ 1-8, 5-3; FNs barnekonvensjon, 1989, art 12, 8, 9, 30). Til tross for tydelige retningslinjer om å sikre kontinuitet i barnets oppvekst, viser en nylig utredning av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet at det er store utfordringer knyttet til å bevare barns kultur, religion og språk ved flytting i fosterhjem (NOU 2023:7, s. 142). Det er behov for mer kunnskap om hva det norske barnevernet gjør for å tilrettelegge for kulturell kontinuitet når de matcher barn og unge med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier.

1.1 Studiens formål og problemstilling

Studiens formål er å bidra til økt kunnskap om beslutninger om matching av barn med migrasjonsbakgrunn. Studien er del av forskningsprosjektet «Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)» ved forskningsinstituttet Norwegian Research Centre (NORCE). Hovedhensikten med HoMi-prosjektet er å fremme livskvalitet og deltakelse for barn med migrasjonsbakgrunn i fosterhjem ved å produsere forskningsbasert kunnskap som barnevernsarbeidere og politiske beslutningstakere behøver for å implementere kultursensitive tjenester (Forskningsrådet, 2024). For å realisere denne målsettingen har vi vært med på å undersøke profesjonell praksis og beslutningsfatting i det norske barnevernet. Vi utformet følgende problemstilling:

“Hvordan reflekterer ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten rundt kulturell kontinuitet når de matcher barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier?”

Vi vil besvare vår problemstilling med utgangspunkt i vignettbaserte fokusgruppediskusjoner med ansatte fra barneverns- og fosterhjemstjenesten. Barnevignetten handler om fem år gamle Amiira, som er norskfødt og har to foreldre med direkte migrasjonserfaring fra Somalia. Amiira er grunnet vold i hjemmet i påvente av fosterhjem. De ansatte fikk tildelt tre familievignetter og ble bedt om å matche Amiira til fosterfamilien de vurderte som “best match”.

Vårt bidrag er å gi økt kunnskap om 1) hvilke hensyn som tas og hvordan de vektlegges når barn med migrasjonsbakgrunn skal matches med fosterfamilier, samt 2) belyse variasjon og samarbeid mellom kommunalt og statlig barnevern. Kunnskapen skal brukes til å gi en bedre forståelse av hva som skal til for å lykkes med å ivareta kulturelle rettigheter til barn som trenger fosterhjem. Barneverns- og fosterhjemstjenesten har et sammenfallende ansvar og samarbeid ved valg av fosterhjem i Norge, noe som gjør det relevant og nødvendig å belyse likheter og ulikheter i deres refleksjoner.

1.2 Kultur, kontinuitet, matching og migrasjon

Kultur fremstår som et situasjonsavhengig begrep som vanskelig lar seg definere, da vi gjerne har ulikt syn på hva kultur er og hva det betyr for oss (Causadias, 2020, s. 310). Det er derfor

en lang tradisjon med gjennomgang av ulike definisjoner av kultur innenfor ulike fagfelt. En definisjon som kan fange opp både en akademisk og dagligdags bruk av begrepet, er kultur som “et system av kunnskap, ideer, verdier og regler som ligger bak hva vi gjør og uttrykkes gjennom det vi gjør” (Keesing, 1981, s. 68, vår oversettelse). Kultur er gjerne felles for mennesker i et samfunn, og opprettholdes gjennom intakte familier og eldre generasjoner, som overleverer tradisjoner til påfølgende generasjoner og skaper tilhørighet (Loppie Reading & Wien, 2009, s. 18). En forståelse, hvor kulturer betraktes som avgrensede, lukkede domener med tilhørende verdier og tradisjoner, som nærmest statisk overføres fra generasjon til generasjon, kan derimot fremstå essensialistisk. Dette er lite kompatibelt med dagens samfunn, som i tiltagende grad blir differensiert innad (Skytte, 2019, s. 22). Både Skytte (2019, s. 24) og Gjerde (2004, s. 141) argumenterer for at kultur ikke er en fastsatt og homogen enhet, men et subjektivt erfaringsrom der mennesker i samspill med andre oppretter, fortolker og endrer sin identitet gjennom sitt selektive syn på fortiden. Når en dynamisk kulturforståelse ligger til grunn, kan kontinuitet implisere endringer over tid, da kultur er vår stadig nye forståelse av omstendighetene i møte med andre (Auger, 2016, s. 16).

I dette mastergradsprosjektet forstås kulturell kontinuitet, i likhet med Tonheim et al. (under review), som en prosess hvor aspekter ved barnets kulturelle, etniske, religiøse og språklige bakgrunn opprettholdes, motarbeides eller rekonstrueres som del av barnets sammenhengende livshistorie ved en fosterhjems plassering. Disse fire kjennetegnene står sentralt i barnets identitetsdannelse og søken etter tilhørighet, og kan variere i uttrykk over tid avhengig av påvirkning fra fosterforeldre, foreldre og andre viktige personer i barnets liv (Degener et al., 2022a, s. 547; Phinney, 1990, s. 500-502). Kultur, etnisitet, religion og språk er begreper som ofte brukes samtidig og om hverandre i lovtekster, offentlige utredninger og konvensjoner (Tonheim et al., under review). I tråd med Tonheim et al., (under review) sin definisjon, inkluderes derfor alle disse fire aspektene når vi omtaler kulturell kontinuitet, samt barn og foreldres kulturelle bakgrunn.

Matching er arbeidet med å velge ut en fosterfamilie som egner seg til å ivareta den daglige omsorgen for et spesifikt barn, slik at fosterhjems plasseringen både er stabil og varer så lenge den er tiltenkt, og at barnet finner seg til rette, trives og utvikler seg i sitt nye hjem (Bunkholdt, 2023, s. 89). Vi anvender begrepet kulturell matching om godkjenning av fosterhjems plasseringer der fosterforeldrene deler en eller flere etniske, kulturelle, religiøse eller språklige likheter med barnet (Waniganayake et al., 2019, s. 372).

Migrasjon er forflytningen av mennesker mellom eller innad i et land (Holt, 2019, s. 28). Migrasjonsbegrepet omfatter både legal og illegal, samt frivillig og tvungen innvandring og utvandring (Fuglerud, 2017, s. 21; Lidén, 2017, s. 12). Noen av barna som omtales som innvandrere i Norge, til tross for at de ikke selv har migrert, er norskfødte med foreldre eller besteforeldre med migrasjonserfaring (Holt, 2019, s. 28). Forflytning mellom samfunn assosiert med distinkte levemåter kan derimot betraktes som et “skifte fra et meningslandskap til et annet”, hvor både migranter og deres etterkommere gjennomgår en endringsprosess som medfører ulik grad av tilpasning til det nye samfunnet (Fuglerud, 2017, s. 143-144). I dette mastergradsprosjektet definerer vi derfor barn med migrasjonsbakgrunn som personer under 18 år som er etterkommere av migranter, eller som selv har migrert sammen med sine omsorgspersoner¹.

---

¹ HoMi-prosjektet inkluderer enslige mindreårige flyktninger (EMF) i sin definisjon av barn med migrasjonsbakgrunn. Vår masteroppgave tar utgangspunkt i en vignett om et norskfødt barn, som har foreldre med direkte migrasjonserfaring, og vi har derfor valgt å ikke inkludere EMF i vår definisjon av begrepet.

2.0 Fosterhjemsomsorgen- formelle rammer og organiseringen av barnevernet

Samtlige oppgaver innenfor barnevernsfeltet reguleres av Lov om barnevern (heretter forkortet til bvl., 2021). Lovens formål er å “sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid” (bvl., 2021, § 1-1). To rettskilder har forrang over barnevernsloven: FNs barnekonvensjon (1989) og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK, 1950). Tilknyttet EMK er Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), som behandler tvister om forståelsen og anvendelsen av menneskerettighetene som er formulert i EMK (Bunkholdt, 2023, s. 14). EMD kan kritisere og bøtelegge beslutninger fattet av ansatte i det norske barnevernet, dersom beslutningene betraktes som krenkende overfor barn og foreldre sine menneskerettigheter. Barn og foreldres rett til ivaretagelse av barnets kultur, religion og språk, har vært gjenstand for diskusjon i noen av EMD-sakene mot Norge (NOU 2023: 7, s. 289). Fosterhjemsarbeid er fundert på legalitetsprinsippet. Alle beslutninger om å flytte barn i fosterhjem og andre forhold knyttet til fosterhjems plasseringer skal derav være hjemlet i lov (Bunkholdt, 2023, s. 14).

2.1 Hovedprinsipper for barnevernsarbeid

Utover legalitetsprinsippet er det fire andre hovedprinsipper som legger føringer for alt barnevernsarbeid, også arbeidet med fosterhjem: barnets beste, det biologiske prinsipp, det mildeste inngreps prinsipp og barnets medvirkning (Bunkholdt, 2023, s. 16).

Barnets beste er det overordnede prinsippet ved alle avgjørelser og handlinger som berører barn i norsk barnevern (bvl., 2021, § 1-3), og understrekes også av bestemmelser i FNs barnekonvensjon (1989, Art. 3) og i EMD sin rettspraksis (Bunkholdt, 2023, s. 44). Barnets beste kan betraktes både fra et juridisk og psykologisk perspektiv (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 64). Juridisk sett innebærer begrepet at rettssystemet er pålagt å vurdere om avgjørelser og tiltak hensyntar barnets interesser i en sak, og om disse interessene er gitt forrang over andres interesser, for eksempel foreldrenes. Psykologisk sett er begrepet normativt, da oppfatningen av barns behov varierer fra kultur til kultur (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 64; Bunkholdt, 2023, s. 44). I lovforslag om endringer i barnevernsloven (Prop. 106 L (2012-2013), s. 82) fastslås det at “prinsippet innebærer at barnevernet skal foreta en

helhetlig og skjønnsmessig vurdering av hva som vil være til barnets beste i det enkelte og konkrete tilfelle”. I utredningen om ny barnevernslov (NOU 2016: 16, s. 54) ble en rekke momenter fremhevet som relevante for en slik barnets beste-vurdering, herunder barnets og foreldrenes etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn. Andre vurderingsmomenter enn barnets egen mening er derimot ikke inkludert i barnevernsloven (2021) § 1-3, da departementet ikke ønsket å begrense barnevernstjenestens skjønnsutøvelse ved bruk av en liste som kunne tolkes som uttømmende (Bunkholdt, 2023, s. 45).

Barnets rett til å bli hørt i alle forhold som vedrører dem, og få sine synspunkter vektlagt i samsvar med sin alder og modenhet, fremgår også av barnevernsloven (2021, § 1-4) og FNs barnekonvensjon (1989, Art. 12). Gode medvirkningsprosesser kan gi bedre beslutninger, da innsikt i barnets egne beskrivelser kan innebære større sikkerhet for at avgjørelser tas på riktig kunnskapsgrunnlag (Paulsen, 2022, s. 39). I forskrift om barns medvirkning (2023, § 3) understrekes det at barnevernet skal hensynta barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn når barnet medvirker. Barns medvirkning i fosterhjemssaker omfatter blant annet at barn skal inviteres med på råd om hva de ønsker seg av fosterhjem og fosterforeldre i en matching (Bunkholdt, 2023, s. 48).

Det biologiske prinsipp bygger på en forståelse om at barn i utgangspunktet har best av å vokse opp i sin biologiske familie (Prop. 106 L (2012-2013), s. 82). At biologisk tilhørighet har en egenverdi for barn blir slått fast i EMK (1950, Art. 8) og FNs barnekonvensjon (1989, Art. 9). Hvilken posisjon det biologiske prinsipp og vedlikehold av kontinuitetsbånd, skal ha i barnevernssaker opp mot andre hensyn, som barns rett til beskyttelse, har derimot lenge vært diskutert. Dette gjenspeiler seg i diskusjonen som føres i forbindelse med EMD-dommene mot Norge, hvor det norske barnevernet ved flere anledninger har blitt dømt for “brudd på retten til familieliv” (Bunkholdt, 2023, s. 46; EMK, 1950, Art. 8). I barnevernsloven (2021) kommer prinsippet til uttrykk i § 1-5, som konstaterer at "barn har rett til omsorg og beskyttelse, fortrinnsvis i egen familie”. Bestemmelsen understreker videre at tiltak fra barnevernet ikke skal være mer inngripende enn nødvendig, og kan sees i sammenheng med det mildeste inngreps prinsipp. Et utslag av disse prinsippene er at barnevernstjenesten ved valg av fosterhjem alltid skal vurdere muligheten for at et barn kan flytte til slekt eller nært nettverk (bvl., 2021, § 9-4). Det er bred enighet på feltet om at fosterhjem i barnets slekt og nettverk kan ivareta hensynet til kontinuitet i barnets etniske, språklige, kulturelle og religiøse

bakgrunn, og bidra til at barnets rett til familieliv respekteres under plasseringen (Skytte, 2014, s. 49; Tonheim et al., under review).

2.2 Ansvarsdeling mellom stat og kommune

I Norge er ansvaret for barnevernet delt mellom stat og kommune (Bunkholdt, 2023, s. 14; Sundt, 2016, s. 39). På statlig plan finner vi Barne- og familiedepartementet, Bufdir, og Bufetat. Bufetat er organisert inn i fem regionale enheter, med en eller flere fosterhjemstjenester som har ansvar for hvert sitt geografiske område (Bufdir, u.å.; Sundt, 2016, s. 43-44). Bufetats hovedoppgave er å gi barn og familier som trenger støtte og hjelp, tiltak med høy og riktig kvalitet (Bufdir, u.å.). Den kommunale barnevernstjenesten har på sin side ansvar for å gjennomgå bekymringsmeldinger, gjennomføre undersøkelser, igangsette tiltak, forberede saker som skal opp i barneverns- og helsenemnda, og følge opp barn og familier (Sundt, 2016, s. 41).

Relasjonen mellom statlig og kommunalt barnevern har lenge vært preget av samarbeidsproblemer og uklar oppgavefordeling, noe som resulterte i barnevernsreformen som trådte i kraft 1. januar 2022 (Misund, 2022, s. 2; Bunkholdt, 2023, s. 15). Reformen hadde som formål å skape et bedre barnevern, der tjenestetilbudet skal tilpasses lokale behov (KS, 2021). Reformen skulle tydeliggjøre ansvarsfordelingen mellom stat og kommune, og medførte at kommunene fikk økt faglig og økonomisk ansvar, herunder det samlede ansvaret for ordinære fosterhjem (Bunkholdt, 2023, s. 15). Staten fikk derimot ansvar for å løse oppgaver som krever mer spesialisert kompetanse, eksempelvis plassering i spesialiserte fosterhjem (Misund, 2022, s. 2).

2.2.1 Rekruttering, utvelgelse og godkjenning av fosterhjem

I barnevernsloven (2021) § 9-4 fastslås det at "Barnevernstjenesten skal vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem". Dette innebærer at barnevernstjenesten har plikt til å undersøke om noen i familie eller nært nettverk kan fungere som fosterhjem, før de sender en henvisning til Bufetat med forespørsel om fosterhjem (Bunkholdt & Sundt, 2016, s. 74). Bufetat har plikt til å bistå barnevernstjenesten med plasseringer utenfor hjemmet, og har tilgang til en database med tilgjengelige fosterhjem, i en såkalt "fosterhjemsbank" (Sundt, 2016, s. 177). Bistandsplikten som Bufetat er tillagt, har nær

sammenheng med fosterhjemstjenestens ansvar for rekruttering, utvelgelse og opplæring av fosterhjem (bvl., 2021, § 16-3).

Fosterhjemstjenesten skal til enhver tid sørge for at det finnes tilstrekkelig antall fosterhjem tilgjengelig for ulike typer plasseringer (Sundt, 2016, s. 177). For å rekruttere fosterforeldre holder fosterhjemstjenesten jevnlig informasjonsmøter, og gjennomfører opplæringsprogrammet SOLID (Bunkholdt, 2023, s. 80). Kriteriene for å bli fosterforeldre er beskrevet i barnevernsloven, fosterhjemsforskriften og retningslinjene for fosterhjem (Sundt, 2016, s. 178). Det følger av barnevernsloven (2021) § 9-3 at “Fosterforeldre skal ha særlig evne, tid og overskudd til å gi barn et trygt og godt hjem”. Det presiseres videre at oppfostringsoppgavene skal løses i samsvar med vedtaket fra barnevernstjenesten eller barneverns- og helsenemnda (Prop.133 L (2020-2021), s. 295). I Fosterhjemsforskriften (2023) § 4 fremgår tilsvarende krav til fosterforeldre, samt at de skal gjennomføre grunnleggende opplæring i tråd med nasjonale faglige anbefalinger, og skal legge frem en uttømmende og utvidet politiattest.

I barnevernsloven (2021) § 9-5 presiseres det at barnevernstjenesten i omsorgskommunen har ansvar for valg og godkjenning av fosterhjem. Godkjenningsprosessen baseres på en vurdering av om fosterforeldrene er egnet til å ivareta det enkelte barnets behov, med særlig fokus på prinsippet om barnets beste og hensynet til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn (Fosterhjemsforskriften, 2023, § 5). I fosterhjemsforskriften (2023, § 5) presiseres det videre at “Fosterhjemmet skal ha nødvendige forutsetninger for å ivareta det enkelte barns særlige behov”, og at barnevernstjenesten i denne vurdering må se hen til:

“a. Barnets omsorgs- og oppfølgingsbehov, b. Barnets behov for å opprettholde kontakt med familie, nettverk og nærmiljø, c. Formålet med fosterhjemstiltaket og forventet varighet, d. Fosterforeldrenes omsorgs- og samarbeidskompetanse, e. Fosterforeldrenes familie- og livssituasjon, herunder alder, helse, økonomi, bolig og sosialt nettverk.”

Dersom fosterhjemmet oppfyller vilkårene i fosterhjemsforskriften § 4 og § 5, kan barnevernstjenesten gi en formell og endelig godkjenning for det aktuelle barnet (Sundt, 2016, s. 197).

2.3 Rettslig grunnlag for kontinuitet i barnets oppdragelse og kulturelle bakgrunn

Hensynet om kontinuitet i barnets kulturelle bakgrunn er en juridisk forankret rettighet nedfelt i både internasjonale avtaler og nasjonal lovgivning. Barnekonvensjonen (1989), som er ratifisert av Norge og inkorporert i norsk lovverk, fastslår i artikkel 20 at:

“Et barn som midlertidig eller permanent er fratatt sitt familiemiljø, eller som i egen interesse ikke kan tillates å bli værende i et slikt miljø, skal ha rett til særlig beskyttelse og bistand fra staten [...] Når mulige løsninger overveies skal det tas tilbørlig hensyn til ønskeligheten av kontinuitet i barnets oppdragelse og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn.”

Kontinuitetshensynet fremgår også av Barnekonvensjonens (1989) artikkel 8; barnets rett til å bevare sin identitet, artikkel 9; barnets rett til å opprettholde kontakt med sine biologiske foreldre, samt artikkel 30; barnets rett til å leve i samsvar med egen kultur, og utøve sin religion og bruke sitt eget språk (jf. Tonheim et al., under review). Artikkene understreker viktigheten av å sikre at barn med kulturell minoritetsbakgrunn, som må flytte fra sin opprinnelsesfamilie, ikke mister kilder til tilhørighet og identitet fra sitt opprinnelige miljø (Bunkholdt, 2023, s. 109). Det legger også tydelige føringer ved beslutninger om ny omsorgsbasis i fosterhjem, da ethvert beslutningsorgan er forpliktet til å hensynta ønsket om kontinuitet i barnets kulturelle bakgrunn, og tilrettelegge for at barnet skal kunne praktisere sin religion og anvende sitt morsmål.

Tilsvarende forpliktelser reflekteres på nasjonalt nivå, i bvl (2021) § 1-8, hvor det presiseres at “Barnevernet skal i sitt arbeid ta hensyn til barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn i alle faser av saken”. Rettigheten viser seg særlig fremtredende ved beslutninger om plasseringssted for barnet, og avspeiles i bvl (2021) § 5-3 tredje ledd, hvor det presiseres at det ”skal [...] legges vekt på [...] behovet for kontinuitet i barnets oppdragelse og barnets etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn”. Bestemmelsen gir derimot ikke konkrete føringer for hvordan dette skal gjennomføres eller hvilke tiltak som kan være relevant å sette inn, da dette krever en konkret og individuell vurdering i hver enkelt sak (Prop.133 L, (2020-2021), s. 544).

3.0 Forskningsgjennomgang

I dette kapittelet presenterer vi barnevernfaglig forskning som allerede eksisterer på feltet knyttet til beslutninger om matching av barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier. Oppsummert fremstår dette som et forholdsvis nytt og understudert fenomen både i norsk og internasjonal sammenheng. Det finnes få studier som sier noe om hvordan ansatte i barnevernet vektlegger barnas kulturelle bakgrunn opp mot andre hensyn i matchingen. Etter vår kjennskap er det heller ikke tidligere gjennomført studier som belyser likheter og ulikheter i refleksjonene fra barneverns- og fosterhjemstjenesten, som tross alt har et sammenfallende ansvar og samarbeid om slike beslutninger i det norske barnevernet.

Flere internasjonale studier understreker et behov for økt kunnskap om prosessen rundt beslutninger om matching, som inkluderer synspunktene til barna selv, deres foreldre, og beslutningstakere, for å kunne generere en bedre forståelse av hva som skal til for å lykkes med å ivareta kontinuitetshensynet innenfor fosterhjemskonteksten (Zeijlmans et al., 2017, s. 264; Degener et al., 2022b, s. 216; Waniganayake et al., 2019, s. 374).

3.1 Matching som beslutningsprosess

Målet med matching er å velge den mest kompatible fosterfamilien til et barn (Zeijlmans et al., 2017, s. 257). Det er konsensus på feltet om at en god match mellom fosterforeldrene og barnet er avgjørende for en vellykket fosterhjemsplassering, og at en “mismatch” medfører økt risiko for brudd og utilsiktet flytting (Zeijlmans et al., 2017; Pösö & Laakso, 2016; Sinclair & Wilson, 2003; Zeijlmans et al., 2018). En sammenfatning av litteratur viser til matching som en kompleks beslutningsprosess, hvor profesjonsutøverne må balansere mellom motstridende interesser og hensyn (Pösö & Laakso, 2016; Zeijlmans et al. 2017; Graham et al., 2015).

3.1.1 Forhold som vektlegges i beslutninger om matching

Mye av den forskningen vi finner om matching fokuserer på hvilke forhold profesjonsutøverne vektlegger i sine beslutninger, samt hvordan ulike vurderingsmomenter veies opp mot hverandre (Sinclair & Wilson, 2003; Graham et al., 2015; Pösö & Laakso, 2016; Zeijlmans et al., 2017). Litteraturstudien til Zeijlmans et al. (2017, s. 260-263), benyttet

Baumann et al. (2011) sin økologiske modell for beslutningsfatting (se punkt 4.1) som rammeverk, for å forstå hvilke forhold som virker inn på beslutninger om matching. For det første er konkrete kjennetegn ved hver spesifikke sak av betydning, som inkluderer barnets atferd, alder, etnisitet, søsken og kjønn. Egenskaper hos fosterforeldrene inngår også i denne kategorien, herunder omsorgsevner og nødvendig kompetanse opp mot det spesifikke barnets behov. For det andre påvirkes beslutningene av organisatoriske forhold som tidspress, manglende informasjon og begrensede valgmuligheter. For det tredje er eksterne faktorer, som politiske føringer, vektlagt i beslutningene. Til slutt spiller beslutningstakerfaktorer, som innebærer profesjonsutøverens personlige holdninger og verdier, en rolle i å vurdere hvilken betydning ulike trekk ved saken tillegges i beslutningsprosessen.

Forskning viser at retten til medvirkning er et betydningsfullt forhold når det fattes beslutninger i barnevernet (Zeijlmans et al., 2019a; Pösö & Laakso, 2016; Bessel, 2011; Bell, 2002). Barn som får mulighet til å uttrykke sine meninger og blir hørt og inkludert i beslutninger i barnevernet, føler seg mer verdsatt og har mindre sannsynlighet for å oppleve negative følelser knyttet til beslutningene (Paulsen, 2016, s. 5; Zeijlmans et al., 2019a). Trass viktigheten av medvirkning i barnevernet, synes derimot gjennomførbarheten av en slik deltakelse å være utfordrende i praksis. Barn og foreldre blir i begrenset grad involvert i disse beslutningsprosessene (Zeijlmans et al., 2019a, s. 147; Bell, 2002, s. 2-3).

3.1.2 Hvordan fattes beslutninger om matching?

I en vignett-basert studie av Zeijlmans et al. (2019b) ble det avdekket at beslutninger om matching ofte fattes under forhold preget av press, samt med utgangspunkt i en rekke ukontrollerbare faktorer. Dette medfører at profesjonsutøverne utøver skjønn for å tilpasse seg de tilsynelatende uforutsigbare omstendighetene. Som del av denne skjønnsutøvelsen anvender profesjonsutøverne forenklingsstrategier, såkalte heuristikker, ved valg av fosterhjem (Zeijlmans et al., 2019b, s. 401). Studien peker på at en risikofaktor ved bruk av slike forenklingsstrategier, er at de kan medføre systematiske skjevheter og variasjoner i praksis, ettersom de i stor grad avhenger av hver enkelt ansatt sin tilnærming til saken.

Parallelt med at profesjonsutøverne i barnevernet benytter heuristikker for å tilpasse seg de dynamiske forholdene i organisasjonen, viser forskning at de også utøver kompromiss-basert matching (“compromised matching”, vår oversettelse, Pösö & Laakso, 2016, s. 313).

Kompromiss-basert matching er et resultat av den kompleksiteten som følger av å navigere mellom motstridende hensyn og interesser i beslutningsprosessen (Zeijlmans et al., 2018, s. 460-462; Pösö & Laakso, 2016, s. 313). Det vil si at profesjonsutøverne senker standarden og viker fra sine opprinnelige krav, ved å veie noen områder som mindre viktige enn de ville vært i en ideell matching, til tross for at de erkjenner at dette medfører økt risiko og kan gå på bekostning av matchens kvalitet (Pösö & Laakso, 2016, s. 313).

3.2 Matching av fosterfamilier og barn med migrasjonsbakgrunn

Plassering av barn med migrasjonsbakgrunn kan gi opphav til problemstillinger og utfordringer som ikke skiller seg helt fra de som forekommer ved plassering av andre barn. Derimot skjerpes gjerne noen av de mer generelle problemstillingene, da slike barn også har krav på at det tas hensyn til deres kulturelle bakgrunn. Til tross for lovverkets premiss om “kontinuitetshensyn”, indikerer forskning at dette primært ansees som en formalitet som i praksis ikke følges tilstrekkelig opp av det norske barnevernet (Aarset & Bredal, 2018, s. 134; Hofman, 2010, s. 67-71). Det er dermed interessant å se på hvilken rolle ansatte i barnevernet, foreldre, fosterforeldre og ikke minst barna selv, tillegger kulturell kontinuitet når barn med migrasjonsbakgrunn skal matches med fosterfamilier.

3.2.1 Hvorfor “kulturell matching”? Fordeler og ulemper

Flere studier fra USA, Canada og Australia argumenterer for at kulturelle og språklige likheter med fosterforeldrene kan være fordelaktig for barnet (Waniganayake et al., 2019; Anderson & Linares, 2012; Brown et al., 2009). Dette handler om at barnet lettere kan gjenkjenne verdier, språk og tradisjoner, noe som medfører forutsigbarhet og en mer naturlig tilpasning til fosterhjemmet (Waniganayake et al., 2019, s. 371). Fosterforeldre beskriver at mulighetene for å videreutvikle viktige verdier, som ligner de man finner i den biologiske familien, medfører mindre friksjon i kontakt med barnets biologiske foreldre (Brown et al., 2009, s. 1023). Det bidrar til at barna oppdras med en forståelse om “hvem de er”, noe som er viktig dersom barna skal kunne tilbakeføres til sin biologiske familie (Brown et al., 2009, s. 1021; Anderson & Linares, 2012, s. 598). Det kan sannsynliggjøres at slike plasseringer sjeldnere ender i utilsiktede flyttinger, og er å foretrekke dersom plasseringen antas å bli av lengre varighet (Brown et al., 2011, s. 447; Waniganayake et al., 2019, s. 371).

Videre viser studier fra Nederland, USA, England og Australia til at barn med migrasjonsbakgrunn som er plassert i majoritetshjem, i større grad enn andre barn, har beretninger om flyktighet i identitetsdannelsen, ettersom de står i et spenningsfelt mellom flere kulturer (Degener et al., 2020; Degener et al., 2022a; Barn, 2010; Schmidt et al., 2015; White et al., 2008). Barn (2010, s. 843-846) og White et al. (2008, s. 509) viser blant annet til hvordan slike barn og unge blir forvirret med hensyn til hvilken etnisk gruppe de tilhører. De kan føle seg “hjemme” både i fosterforeldrenes kultur og i foreldrenes opprinnelseskultur, samtidig som de kan føle seg som fremmede på begge steder, da de gjerne daglig konfronteres med at de fullt ut hverken hører til “her eller der”. Familiemedlemmer, jevnaldrende og samfunnet generelt synes å virke inn på hvordan barna forstår seg selv, og sentralt i denne identitetsdannelsen står barnas egen følelse av og søken etter tilhørighet (Degener et al., 2022a, s. 546).

Barn med migrasjonsbakgrunn som er plassert i majoritetshjem risikerer ikke bare en manglende følelse av tilhørighet til fosterhjemmet, men også å miste kontakten med, eller mangle interesse for sin egen kulturelle bakgrunn og tradisjoner (Degener et al., 2022b, s. 207; Brown et al., 2009, s. 1022). Dette tilkjennegis eksempelvis ved tap av morsmål, og fører på sikt til vanskeligheter i barnas relasjon til sine biologiske foreldre og jevnaldrende med samme bakgrunn (Degener et al., 2020, s. 6; White et al., 2008, s. 506). Hvilken interesse barna har for sin bakgrunn kan blant annet sees i sammenheng med alder, da barna beskriver at de i større grad mestrer å balansere motsigende signaler om etnisitet og egen identitet når de blir eldre (Degener et al., 2022a, s. 547). Kontaktpersoner i barnevernet og fosterforeldre erfarer derimot at noen barn ikke ønsker å opprettholde noen form for kontakt med sin kulturelle bakgrunn, ettersom de gjerne forbinder spesifikke etniske, språklige og religiøse kjennetegn med mishandlingen og omsorgssvikten de tidligere har vært utsatt for (Tyrell et al., 2019, s. 95; Cheruvallil-Contractor et al., 2021, s. 8-9; Hansen & Flaskerud, 2020, s. 50-51; Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 62).

I eksisterende forskning knyttet til enslige mindreårige flyktninger, legges det vekt på hvilken verdi plasseringer i majoritetshjem kan ha for språkutvikling og en vellykket integrering (Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015, s. 270; Crea et al., 2018, s. 60-61). Selv om enslige mindreårige beskriver et ønske om kontinuitet i kultur, synes de ikke å være under en oppfattelse av at det er nødvendig å bli plassert i en familie av deres egen nasjonalitet, for at

deres behov for ivaretagelse av denne skal bli møtt (Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015, s. 268). Fosterforeldrenes personlighet, deres evne til å utvise respekt ovenfor de unges opprinnelseskultur og trygge dem i overgangen til voksenlivet, beskrives i større grad som avgjørende for opplevelsen av tilhørighet til fosterhjemmet (Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015, s. 269, 274; Sirriyeh, 2013, s. 12-13; Sirriyeh & Ní Raghallaigh, 2018, s. 95).

Det kan diskuteres om slik forskning kan gjøres gjeldende for andre barn med migrasjonsbakgrunn i fosterhjem, da enslige mindreårige flyktninger gjerne er eldre ved plassering, har kommet lengre i sin identitetsutvikling, og trolig kan balansere en slik akkulturasjon bedre (Crea et al., 2018, s. 59). Degener et al. (2020, s. 6) viser derimot til hvordan åpenhet, forståelse og muligheten til å utøve sin kultur i fosterhjemmet, kan bidra til at barn og unge med migrasjonsbakgrunn generelt opplever en kontinuitet og tilknytning til sin bakgrunn, også ved plasseringer i hjem der de ikke deler kulturelle og språklige likheter med sine fosterforeldre.

3.2.2 Hva vektlegges i vurdering av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn?

I en komparativ studie av hvordan barnevernsansatte i Norge og England forholder seg til barn med flerkulturell bakgrunn, tilskrives de norske ansatte, i større grad enn de engelske, et barne-fokusert perspektiv uten blick for rasisme og undertrykkelse (Kriz & Skivenes, 2012, s. 455). Ansatte i begge land synes å ha tilbøyelighet til å vurdere at det er “godt nok” å finne et fosterhjem uten å imøtekomme hensynet om kulturell matching (Kriz & Skivenes, 2012, s. 455). Det synes videre å være enighet på feltet om at en individuell vurdering av barnets behov for kontakt med sin kulturelle bakgrunn, er å foretrekke når beslutninger vedrørende fosterhjem først skal fattes (Zeijlmans et al., 2017, s. 261-262). Matchende etnisitet, kultur, religion og språk kan ikke utelukkende betraktes som kjennetegn forbundet med en vellykket plassering, men må vektles opp mot andre hensyn knyttet til barnets behov, hva barnet og de biologiske foreldrene selv ønsker, samt fosterforeldrenes holdninger og omsorgsevner (Waniganayake et al., 2019, s. 372-373; Zeijlmans et al., 2017, s. 261-262; Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015, s. 275; Wainwright & Ridley, 2012, s. 58).

Wainwright og Ridley (2012, s. 58) hevder imidlertid at forsøk på å oppnå en “perfekt match” mellom barnet og fosterforeldrene uansett vil være fåfengt, da man med etnisitet, kultur og religion står ovenfor lite konkrete og håndfaste konsepter, som på mange måter er

av unik betydning for den enkelte. At det eksisterer ulike forståelser understreker ytterligere viktigheten av kompetanse, og at profesjonsutøvere er nysgjerrige og sensitive overfor barnas egen forståelse, samt inkluderer denne i beslutninger som angår dem (Williams & Soydan, 2005, s. 915; Cheruvallil-Contractor et al., 2021, s. 11-12).

Williams og Soydan (2005, s. 909, 915) avdekket store variasjoner i hvordan den enkelte barnevernsansatte vektlegger barnets etnisitet og kultur i ulike barnevernssaker, til tross for at de selv beskriver å ha en “fargeblind” og “universalistisk” tilnærming til arbeidet. Lignende funn gjøres opp mot religion, der barnevernsansatte tilskrives en “religionsblindhet”, noe som kan medføre at de tillegger religion mindre relevans i matchingsprosessen (Gilligan & Furness, 2006, s. 634; Cheruvallil-Contractor et al., 2021, s. 6). En utilstrekkelighet i barnevernstjenestens forsøk på å levere kultursensitive intervensjoner uttrykkes attpåtil av barn med migrasjonsbakgrunn i fosterhjemsomsorgen. Barna beskriver at de møtes med generaliserende utsagn om egen kultur, og manglende sensitivitet overfor dens særpreg i møte med sine kontaktpersoner (Cheruvallil-Contractor et al., 2021, s. 7).

Videre synes temaer som fysisk og psykisk vold, kjønnslemlestelse, sosial kontroll og tvangsekteskap gjerne ukritisk å relateres til begreper som ære, kultur, familiestruktur og lignende i møte med familier med migrasjonsbakgrunn i barnevernet (Paulsen et al., 2014, s. 13). Barnevernsansatte står på mange måter overfor et “dobbel krav”, der de både skal være sensitive overfor egen og andres kulturelle bakgrunn, samtidig som de skal hindre at kulturelle forklaringsfaktorer overskygger andre mulige forklaringer, også i beslutninger om hvor barn skal plasseres (Paulsen et al., 2014, s. 18).

Tilbøyeligheten til å fravike plasseringer som fullt ut ivaretar hensynet til kontinuitet i barnets etniske, kulturelle, religiøse og språklige bakgrunn kan derimot relateres til mangel på tilgjengelige fosterhjem med disse kjennetegnene, noe som vanskeliggjør matchingsprosessen (Hustad et al., 2016, s. 40; Sinclair & Wilson, 2003, s. 883; Waniganayake et al., 2019, s. 373; Cheruvallil-Contractor et al., 2022, s. 4583-4584). Dette underbygges av kontaktpersoner i norske barnevernstjenester, som understreker at det er sjeldent at fosterhjemstjenesten tilbyr en aktuell familie med samme bakgrunn som barnet, dersom barnevernstjenesten selv ikke lykkes med å finne en fosterfamilie i barnets slekt eller nettverk (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 32).

Fosterhjemstjenesten erfarer at det i innvandremiljøer ofte hersker frykt, mistillit og manglende kunnskap til barnevernets arbeid, noe som kan gjøre det vanskeligere å rekruttere fosterhjem med minoritetsbakgrunn (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 27-29; Fylkesnes et al, 2015, s. 87, 94). Andre barrierer i rekrutteringsarbeidet kan relateres til at de som ønsker å bli fosterforeldre ikke oppfyller kravene som stilles til ordinære fosterhjem knyttet til språk, bolig og økonomi (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 28). På et overordnet nivå kan det derimot tenkes at disse kravene gjenspeiler normative "sannheter" om hva en "god barndom" innebærer, som følgelig konstrueres i henhold til oppdragelsesnormer tilhørende den norske middelklassen (Hennum, 2012, s. 547; Rugkåsa et al., 2015, s. 105; Langsrud et al., 2017, s. 136; Ljones et al., 2019, s. 164).

4.0 Teoretisk rammeverk

Målet med dette mastergradsprosjektet er å belyse hvordan ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten reflekterer rundt kulturell kontinuitet når de matcher barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier. I følgende kapittel vil vi presentere den teoretiske forankringen for prosjektet, som senere vil anvendes som verktøy i diskusjonen av funn. Matching er en kompleks beslutningsprosess der profesjonsutøverne må balansere mellom motstridende interesser og hensyn. For å belyse hvordan organisatoriske og kontekstuelle rammer, samt egenskaper ved profesjonsutøveren selv kan påvirke beslutningsprosessene, og barn med migrasjonsbakgrunn sin følelse av “hjem” i et nytt miljø, vil vi anvende Baumann et al. (2011) sin økologiske beslutningsmodell, Lipsky (2010) sin teori om bakkebyråkrati, og Boccagni (2017) sin teori om “homing”.

4.1 Rammeverk for økologisk beslutningsfatting i barnevernet

Baumann et al. (2011) utarbeidet et teoretisk rammeverk hvor kunnskap fra beslutningsteori benyttes for å forstå og forske på enkeltstående beslutninger i barnevernet. Rammeverket har tidligere blitt brukt både i forskning knyttet til beslutninger om plassering i fosterhjem (Graham et al., 2015), og beslutninger om valg av fosterhjem (Zeijlmans et al., 2017). Baumann et al. (2011, s. 5) argumenterer for at en helhetlig forståelse av beslutninger, krever anerkjennelse av både begrensninger i menneskelig rasjonalitet og betydningen av den overordnede konteksten. Dette innebærer at beslutninger er avhengig av 1) konkrete kjennetegn ved den spesifikke saken, som i vår studie er faktorer som barnets kulturelle bakgrunn, alder, omsorgsbehov og fosterforeldrenes tilgjengelighet og omsorgsevne, samt 2) hvordan disse opplysningene fortolkes og vektlegges med utgangspunkt i den enkelte barnevernsansattes kunnskap, kompetanse og erfaring. I vårt tilfelle kan sistnevnte særlig knyttes til våre deltakeres tidligere erfaringer med matching fra saker med barn fra ulike kulturer, og hvordan deres egen kulturelle bakgrunn påvirker de faglige vurderingene.

Fordi barnevernfaglige beslutninger fattes innenfor en organisasjon hvis virksomhet er regulert av lovverk og tilgjengelige ressurser, legger også 3) organisatoriske og 4) andre eksterne faktorer føringer for beslutningene som kan tas vedrørende fosterhjem (Baumann et al., 2011, s. 5; Zeijlmans et al., 2017, s. 262). Organisatoriske faktorer relateres i vår studie til ansvarsfordelingen mellom stat og kommune vedrørende utvelgelse og godkjenning av

fosterhjem, tidsknapphet og manglende tilgjengelighet på fosterhjem med varierte kulturelle bakgrunner. Eksterne faktorer gjør seg blant annet gjeldende gjennom lover og konvensjoner, som understreker at kulturell kontinuitet er en rettighet for barn som skal plasseres i fosterhjem. I tillegg til politiske føringer, som uttalte mål om å rekruttere flere fosterhjem med kulturell minoritetsbakgrunn (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 19).

Figur 1.0: Økologisk beslutningsmodell (Baumann et al., 2011, s. 5).

Modellen (Figur 1) illustrerer hvordan de fire ulike påvirkningsfaktorene (ovale sirkler) spiller inn på barnevernsansattes beslutningsfatting (diamanten) og utfallet av denne (rektangelet). Den opprinnelige modellen antar ikke at det er noen forbindelser mellom de ulike faktorene, annet enn muligheten for årsaksmessig tilbakemelding fra utfallet av beslutningen. Graham et al. (2015, s. 15) antyder likevel at det er sannsynlig at påvirkningsfaktorene også har en gjensidig påvirkning overfor hverandre. De ulike påvirkningsfaktorene er ikke nødvendigvis kompatible. Organisatoriske faktorer, som manglende tilgjengelighet på fosterhjem, kan eksempelvis komme i konflikt med barnevernsansattes evne til å handle etter lovens intensjoner om hva som er til barnets beste, og vanskeliggjøre matchingsprosessen (Zeijlmans et al., 2017, s. 262).

Baumann et al. (2011, s. 6) viser videre til hvordan barnevernsansattes beslutningsfatting består av 1) kjeden av beslutninger som gjøres, 2) den psykologiske prosessen i beslutningsfattingen, samt 3) konsekvensene av beslutningsutfallet. Førstnevnte innebærer at

det ofte er flere mindre beslutninger underveis, som fører frem til den endelige beslutningen. Flere beslutninger kan ha innvirkning på hvilket hjem det inngås en fosterhjemsavtale med, som hvilke kriterier som oppgis i barnevernstjenestens henvisning om fosterhjem, avgjørelser om å fravike disse opprinnelige kriteriene for å ha et fosterhjem å tilby barnet, samt fosterhjemstjenestens forhåndsklarering og formidling av fosterhjem.

Den psykologiske prosessen i beslutningsfattingen omfatter hva som betraktes som tilstrekkelig saksinformasjon til at vurderingene kan utløse en handling, og forhold som kan medføre endringer i beslutningsterskelen, som tidligere erfaringer og tolkninger av sosialpolitiske målsettinger (Baumann et al., 2011, s. 7). Baumann et al. (2011, s. 8) knytter også konsekvensene beslutningsutfallet kan få for barnet, barnevernsansatte og andre utenforstående til denne beslutningsterskelen. Fosterhjems plassering er et komplisert og stort inngrep i livet til barnet, barnets foreldre og fosterfamilien. Barnevernsansatte må derfor være nøye med å kalkulere inn både omkostningene og gevinstene, med for eksempel kulturell kontinuitet, som grunnlag for beslutninger om hvem barnet skal flytte til, slik at tiltaket virker etter sin hensikt (Bunkholdt, 2023, s. 74).

4.2 Lipskys teori om bakkebyråkrati

Lipsky (2010, s. 3) benytter begrepet bakkebyråkrati om yrkesutøvelse som befinner seg i spenningsfeltet mellom forvaltningen og tjenestebrukerne. Ansatte i det norske barnevernet, beskrives med utgangspunkt i Lipskys terminologi for bakkebyråkrater. Bakkebyråkratene innehar en dobbeltrolle mellom omsorg og kontroll, hvor de på den ene siden skal ta hensyn til brukerne og deres behov, samtidig som de på den andre siden må balansere organisasjonens krav til effektivitet og økonomiske besparelser (Askheim, 2012, s. 180). Vi ønsker å anvende teorien for å få et innblikk i de kontekstuelle rammene i barnevernet, hvor de ansatte skal fatte beslutninger i et miljø som er preget av motstridende hensyn og krav. Slik ses Lipskys teori i sammenheng med Baumann et al. (2011) sin økologiske modell for beslutningsfattning, da bakkebyråkratene i barnevernet, må ta valg med utgangspunkt i en rekke påvirkningsfaktorer som ikke nødvendigvis alltid er kompatible med hverandre. I vår studie benyttes teorien for å belyse hvordan ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten reflekterer over, og vektlegger ulike hensyn og behov når de står i et krysspress i en matchingsprosess.

De kontekstuelle rammene som bakkebyråkratene i barnevernet utfører sitt arbeid innenfor, preges av ressursknapphet og tidspress. I matchingsprosessen utspiller det seg blant annet gjennom manglende tilgjengelighet på fosterhjem med varierte kulturelle bakgrunner, der de ansatte står overfor ingen eller kun et fåtall valgmuligheter (Proba samfunnsanalyse, 2017; Zeijlmans et al. 2017; Sinclair & Wilson, 2003). Samtidig er det en høy grad av usikkerhet knyttet til beslutningsutfallet i matchingsprosessen, da de ansatte ikke har mulighet til å forutse hvordan det vil være for et barn å bo i et spesifikt fosterhjem, og hvilken kjemi som vil oppstå mellom barnet og fosterfamilien. Dette medfører at bakkebyråkratene kan utvikle noe Lipsky (2010, s. 29) omtaler som mestringsstrategier i sitt arbeid. Ved valg av fosterhjem kan en mestringsstrategi innebære kompromiss-basert matching (jf. Zeijlmans et al., 2018; Pösö & Laakso, 2016). Det vil si at de ansatte kan være tilbøyelige til å vike fra noen av sine opprinnelige krav og kriterier ved avgjørelser om å godkjenne fosterhjem, da de har en oppfatning av at alle hjem kan bli en god match dersom de får riktig oppfølging.

Et aspekt som ytterligere kompliserer beslutningsgrunnlaget i matchingsprosessen, er at lovverket som ligger til grunn for valg av fosterhjem bærer preg av vaghet og tvetydighet om hvilke hensyn som skal tas og vektlegges (jf. Tonheim et al., under review). Dette gir rom for tolkning og medfører at de ansatte må ta individuelle hensyn i hver sak. Slik kan Lipskys teori belyse hvilken betydning bakkebyråkratenes skjønnsmyndighet har for avgjørelser som blir tatt ved valg av fosterhjem. Følgelig understreker teorien at bakkebyråkratene har en sentral rolle som utøver av makt, da deres forståelser og handlinger har mulighet til å påvirke beslutninger av vesentlig art innenfor organisasjonen de arbeider for (Lipsky, 2010, s. 13). Matching innebærer at de ansatte har frihetsrom til å tolke lover og retningslinjer, og fatte beslutninger om valg av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn, ut fra sin egen forståelse av kontinuitetshensynet.

4.3 Boccagnis teori om homing

Fosterhjem er et tiltak som barnevernstjenesten iverksetter når et barn ikke kan bo hjemme hos sine foreldre, men trenger et nytt hjem for en kortere eller en lengre periode.

For barn som blir plassert i fosterhjem er det viktig å etablere en følelse av "hjem" i nye omgivelser og med nye mennesker rundt seg. Paolo Boccagnis (2017) teori om homing er et

perspektiv som står sentralt i HoMi-prosjektet. Teorien har en dynamisk og relasjonell forståelse av begrepet hjem, og beskriver at det å få et nytt hjem handler om noe mer enn å få et nytt sted å bo.

Boccagni (2017, s. 23) påpeker at “hjem” tradisjonelt sett er beskrevet som et sted av fysisk karakter i form av enten en bolig eller et geografisk område. Imidlertid definerer han hjem som “en spesiell type tilknytning til et sted” med dimensjoner av trygghet, gjenkjennelighet og kontroll over spesifikke omgivelser (Boccagni, 2017, s. 1). Boccagni (2017, s. 23) utviklet begrepet “homing” for å beskrive prosessen hvor migranter søker etter og utvikler en følelse av hjem, og skiller mellom tre aspekter av “homing”: 1) kognisjon, forventninger til hvordan et hjem skal være, 2) følelser, måten ulike materielle og sosiale strukturer føles som hjem, og 3) praksis, hvordan mennesker tilstreber å gjøre sitt hjem mer “hjemlig”. Boccagni (2017, s. 65-66) understreker at tidsaspektet er av særlig betydning når migranter skal etablere et “nytt hjem” i helt nye omgivelser, og beskriver at den subjektive opplevelsen av et hjem kan endre seg over tid, i tråd med nye erfaringer.

Dannelsen av et hjem omfatter både materielle og sosiale strukturer, så vel som ideer om kontinuitet mellom fortid, nåtid og fremtid (Boccagni, 2017, s. 74). For barn med migrasjonsbakgrunn kan opplevelser fra fortiden knyttet til deres kulturelle, etniske, språklige og religiøse bakgrunn, spille en viktig rolle i å forme deres forventninger til hva som er et “hjem”, og hva som skal til for å oppleve en hjemlig følelse ved innflytting i et nytt fosterhjem. Mange av disse barna kan forbinde hjem med kulturelle praksiser og elementer, som eksempelvis mat fra hjemlandet, religiøse ritualer og det å kunne anvende sitt morsmål. Dersom ansatte i barnevernet tilrettelegger for en bevisst opprettholdelse og ivaretagelse av barnets kulturelle arv og tradisjoner ved valg av fosterhjem, kan disse barna følgelig oppleve større grad av trygghet, gjenkjennelighet og kontroll i de nye omgivelsene i fosterhjemmet (Boccagni, 2017; Waniganayake et al., 2019; Brown et al., 2009).

På den andre siden kan barn med migrasjonsbakgrunn som har opplevd omsorgssvikt ha negative assosiasjoner knyttet til sin bakgrunn, og forstå religiøse og kulturelle elementer som triggere istedenfor som en trygghet i et nytt hjem. For disse barna kan det eksistere et gap mellom hjemmet de har vokst opp i, og det hjemmet de ønsker å være en del av (Boccagni, 2017, s. 7). Disse barna kan uttrykke et ønske om å ikke opprettholde sin kulturelle bakgrunn i fosterhjemmet, ettersom etniske, språklige og religiøse kjennetegn i

hjemmet forbindes med omsorgssvikten og mishandlingen de tidligere har opplevd (Tyrell et al., 2019; Cheruvallil-Contractor et al., 2021; Hansen & Flaskerud, 2020; Proba samfunnsanalyse, 2017).

Et annet aspekt av betydning for matching av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn, er ansatte i barnevernets egne erfaringer og oppfatninger om hva som konstruerer et godt hjem. Dette kan vike fra barnas forståelse av "hjem". Boccagnis teori om homing (2017) kan, sammen med Baumann et al. (2011) sin beslutningsmodell, forklare hva ansatte anvender som referansepunkt når de fatter beslutninger om matching. Baumann et al. (2011) omtaler dette som beslutningstakerfaktorer, som viser til hvordan alder, kjønn, klasse og familiebakgrunn, kan påvirke avgjørelsene som tas.

Ved å se disse teoriene i sammenheng kan vi illustrere hvordan spesifikke kjennetegn ved saken, som omfatter barnets kulturelle bakgrunn, virker inn på hva som gir barna en følelse av hjem, kontinuitet og tilhørighet i et nytt fosterhjem. Samtidig kan vi belyse hvordan ansattes egen bakgrunn virker inn og legger føringer for hvilke beslutninger de fatter ved matching av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn.

5.0 Metode

I dette kapittelet vil vi redegjøre for de vitenskapelige- og metodologiske tilnærmingene som anvendes i vårt bidrag til HoMi-prosjektet, gjennom besvarelsen av problemstillingen:

“Hvordan reflekterer ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten rundt kulturell kontinuitet når de matcher barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier?”.

5.1 Vitenskapsteoretisk ståsted

Hverken vitenskap eller kunnskap er entydige begreper. Hva som betraktes som gyldig kunnskap og hvordan slik kunnskap kan oppnås, er en form for forutsetningsanalyse av vitenskapelig virksomhet (Thornquist, 2018, s. 11). For at det skal være en systematikk i de vitenskapelige forklaringene på de virkelighetsområdene som utforskes, er det nødvendig å inkludere hvilken oppfatning av kunnskap man som forsker opererer med, for at studien skal kunne tolkes av dens lesere (Creswell & Creswell, 2023, s. 7; Thomassen, 2006, s. 46).

5.1.2 Sosialkonstruksjonisme

Vårt mastergradsprosjekt har et konstruksjonistisk utgangspunkt. I sosialkonstruksjonismen betraktes språklig sosial interaksjon som en betingelse for kunnskap (Thomassen, 2006, s. 180). Vi erfarer ikke verden forutsetningsløst og direkte, men fortolker den og gir den form ved våre forventninger, våre teorier og begreper, samt vår forståelseshorisont (Solvang, 2020, s. 248). Ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenestens måte å begrepsliggjøre, se og forholde seg til fosterhjemsplassering av barn med migrasjonsbakgrunn konstruerer, slik vi ser det, slike plasseringer som fenomen.

Når et fenomen er konstruert impliserer det imidlertid at fenomenet alltid kunne ha vært konstruert annerledes (Thomassen, 2006, s. 182). Grunnleggende krav til inntakelsen av en sosialkonstruksjonistisk posisjon fordrer at vi som forskere innehar et kritisk blikk på de begrepslige kategoriene som verden er ordnet i (Solvang, 2020, s. 257). I denne prosessen er det viktig å anerkjenne at vår egen forståelse av verden er kulturelt og historisk spesifikk, og vil farge tolkningen av datamaterialet (Thagaard, 2018, s. 40). Vi setter agendaen i vår forskning. Dette innebærer at våre prioriteringer og valg av fokus preger analysen og dens resultater (se punkt 5.5.2). Vi må være ærlige om denne innflytelsen og erkjenne at flere

aktører i HoMi-prosjektet, gjennom sine analytiske avveininger knyttet til designprosessen og moderering av fokusgruppediskusjonene, har bidratt til konstruksjonen av materialet.

Ytterligere vil kunnskapen som forhandles frem i den sosiale samhandlingen mellom ulike aktører være gjenstand for påvirkning av ideologisk og politisk karakter (Burr, 2019, s. 125-126). Ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten kan gjennom sitt “verdi-språk” fatte beslutninger som kan avvike fra barnas egne ideer om hva som kjennetegner et “godt hjem”. Kunnskapen som eksisterer på barnevernsfeltet om kulturell matching, eller barn med migrasjonsbakgrunn sine behov, og vår forståelse og videreformidling av denne, må derfor også forstås som utøvelse av makt.

5.2 Kvalitativt forskningsdesign

HoMi-prosjektet har et kvalitativt forskningsdesign. Kvalitative forskningsdesign egner seg når man ønsker å gå i dybden på et felt i forsøk på å begripe den sosiale virkeligheten vi omgir oss med (Brottveit, 2018, s. 65). Et slikt design kan sees i sammenheng med et konstruktivistisk vitenskapssyn. Dette skyldes at en metodologisk tilnærming av kvalitativ karakter i stor grad forkaster antakelser om at man kan kartlegge en objektiv virkelighet (Jacobsen, 2021, s. 21-22). Kvalitativ metode egner seg særlig godt dersom man skal undersøke mindre velkjente fenomener som det er forsket lite på (Johannesen et al., 2021, s. 23).

Vår problemstilling sikter seg mot å forstå og beskrive hvilke refleksjoner som ligger til grunn for barnevernets matching av barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier. Fenomenet vi er interessert i å utforske er ikke av fysisk karakter bortsett fra at det er relatert til fysiske mennesker. Det foreligger ikke noe allment akseptert objektivt måleapparat for å registrere, dokumentere og formidle ivaretagelsen av en matching av barnas etniske, kulturelle, religiøse og språklige bakgrunn i barnevernet (Jacobsen, 2021, s. 66-67). Forskningen som allerede eksisterer på barnevernsfeltet er mangelfull. Et kvalitativt forskningsdesign er derfor også designet som er best egnet for å besvare vår problemstilling.

5.3 Datainnsamling og utvalgsstrategi

Vårt datamateriale er transkripsjoner av vignettbaserte fokusgruppediskusjoner med ansatte i norske barneverns- og fosterhjemstjenester. Det er det norske forskerteamet i HoMi-prosjektet som har gjort de analytiske og praktiske forberedelsene før datainnsamlingen, samt har gjennomført fokusgruppediskusjonene. I alle fokusgruppene ble deltakerne bedt om å reflektere over spørsmål som oppstår når barn med migrasjonsbakgrunn skal matches med spesifikke familier, med utgangspunkt i barne- og familievignetter (se vedlegg 3 & 4).

Utvalget vårt omfatter totalt 21 deltakere, hvorav 12 er fra barnevernstjenesten, og 9 er fra fosterhjemstjenesten. Deltakerne ble rekruttert gjennom en strategisk utvalgsstrategi, som sikrer at de som deltar i en studie har nødvendige kvalifikasjoner til å uttale seg på en reflektert måte om det aktuelle temaet (Tjora, 2021, s. 144-145). Inklusjonskriteriet for å delta i studien var at deltakerne hadde erfaring med å plassere og/eller følge opp barn med migrasjonsbakgrunn og fosterfamilier. Deltakerne i fokusgruppediskusjonene hadde varierende erfaring innen barneverns- og fosterhjemsarbeid, som strakk seg fra ett år til over tjue år. De ansatte i fosterhjemstjenesten hadde generelt lengre erfaring med fosterhjemsarbeid enn de ansatte i barnevernstjenesten.

For å rekruttere deltakere fra barnevernstjenesten, kontaktet vår veileder og en annen HoMi-forsker flere kommunale barnevernstjenester, hvorav tre tjenester meldte sin interesse. Lederne i disse tjenestene identifiserte de ansatte med mest erfaring fra matching av barn med migrasjonsbakgrunn, og videreformidlet informasjon om prosjektet til deltakerne. Tre fokusgruppediskusjoner ble gjennomført på deltakernes arbeidsteder, og bestod kun av deltakere fra samme barnevernstjeneste. Den siste ble holdt digitalt, med fem deltakere fra to ulike barnevernstjenester. Alle fokusgruppediskusjonene varte i omtrent to timer.

For å rekruttere deltakere fra fosterhjemstjenesten, kontaktet en forsker i HoMi-prosjektet ledere i to fosterhjemstjenester. Lederne videreformidlet informasjon om prosjektet til de ansatte med mest relevant bakgrunn. Det ble gjennomført to fokusgruppediskusjoner, som varte omkring to timer. Den ene ble holdt fysisk med fem deltakere, og den andre ble gjennomført digitalt med fire deltakere. Begge fokusgruppene inneholdt kun ansatte ved samme kontor.

Tabell 1.0 Oversikt over sosiodemografisk informasjon om utvalget

		Barnevernstjenesten	Fosterhjemstjenesten
Kjønn	Kvinne	12	6
	Mann		3
Alder	30-45	8	2
	45-70	4	7
Utdanning	Sosionom	6	4
	Barnevernspedagog	7	4
	Vernepleier		1
	Sosiologi/ psykologi	2	
Rolle i bvtj/ fhtj	Kontaktperson	9	
	Fagutvikler	1	
	Lederstilling	2	
	Rådgiver		8
	Teamansvarlig		1

Utover dette hadde kun én deltaker fra barnevernstjenesten migrasjonsbakgrunn. I fokusgruppene med deltakerne fra fosterhjemstjenesten var én deltaker adoptert, mens en annen deltaker var født i et annet europeisk land av norske foreldre, og hadde flyttet til Norge i ungdomstiden.

5.3.1 Fokusgrupper

Fokusgrupper er en form for gruppediskusjon hvor forskere aktivt oppmuntrer et antall informanter til å diskutere ett eller flere temaer, og forholder seg til gruppeinteraksjonen (Tjora, 2021, s. 137; Malterud, 2012, s. 19). Når informantene stimulerer hverandre og stiller spørsmål ved hverandres erfaringer og forståelser, kan man få fram ulike aspekter ved informantenes opplevelser av fenomener ut fra en kontekstuell forståelse man som forsker ikke innehar (Tjora, 2021, s. 138; Malterud, 2012, s. 22; Halkier, 2010, s. 15). Fokusgrupper egner seg derfor godt til forskningsspørsmål som vårt, som involverer konstruksjon og forhandling av mening (Jordhus-Lier, 2023, s. 25). Ved bruk av fokusgruppediskusjoner kan vi undersøke den normative dimensjonen av beslutninger om “matching” i praksis, altså hvordan de ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten inntar posisjoner om gode og dårlige “matcher”, og forhandler disse frem i møte med andre ansatte, jf. sosialkonstruksjonismen (jf. Jordhus-Lier, 2023, s. 26; Halkier, 2010, s. 26).

Begrensninger ved bruk av fokusgrupper kan knyttes til at kunnskapen ikke genereres i en naturlig setting (Creswell & Creswell, 2023, s. 200). En svakhet ved metoden som forskeren må være bevisst på, er gruppeeffektene som kan oppstå når kilden til data er den sosiale samhandlingen (Halkier, 2010, s. 15). Både forskernes tilstedeværelse under diskusjonen, samt det faktum at alle mennesker ikke er like artikulerte og oppmerksomme, kan bidra til skjevhet i datamaterialet (Creswell & Creswell, 2023, s. 200). I vårt tilfelle blir det særlig relevant å trekke frem at flere av deltakerne i fokusgruppene er kollegaer, noe som i varierende grad anbefales i slike sammensetninger. Selv om man gjerne ønsker friske posisjoner og dialoger i gruppen, vil konteksten stemme bedre overens med hvordan beslutninger vedrørende “matching” faktisk gjennomføres ved bruk av allerede eksisterende grupper (Malterud, 2012, s. 45).

5.3.2 Vignetter

Vignetter innebærer at deltakere presenteres for en kort skildring av et fiktivt individ eller et hypotetisk scenario, for å stimulere refleksjon over hvordan de selv ville handlet i en tilsvarende situasjon (O’Dell et al., 2012, s. 703; Barter & Renold, 2000, s. 308). Vignetter er et nyttig verktøy for å undersøke profesjonsutøveres faglige beslutningsgrunnlag, inkludert deres verdier, tanker og holdninger til komplekse arbeidsoppgaver (Nygren & Olteidal, 2015, s. 3). Dette kan gjøres uten å diskutere konkrete saker med tilhørende sensitive opplysninger (Bradbury-Jones et al., 2014, s. 427; O’Dell et al., 2012, s. 704). I fokusgrupper med ansatte i det norske barnevernet er bruk av vignetter, slik vi tolker det, en fruktbar metode for å utforske viktige tematikker uten at de ansatte trenger å dele sine taushetsbelagte erfaringer. Etersom vignetter som konstruksjon også utløser informasjon om kontekst, kan det danne et gunstig grunnlag for en komparativ analyse (Nygren & Olteidal, 2015, s. 11). En slik datainnsamling vil kunne utløse sammenlignbare data, fra henholdsvis kommunalt og statlig barnevern, om reelle refleksjoner som eksisterer i feltet.

En kritikk mot bruk av vignetter som forskningsverktøy er at de aldri kan gjenspeile den fullstendige og komplekse virkeligheten i folks liv (Hughes & Huby, 2002, s. 383). En svakhet med metoden innebærer at den begrensede informasjonen i vignetten ikke presenterer situasjonen i sin fulle kontekst (Spratt, 2001, s. 936). I vår oppgave ville de ansatte i barnevernet, i en reell matchingsprosess, hatt mulighet til å innhente mer informasjon fra barnet, barnets foreldre, og fosterforeldre om deres ønsker og meninger ved valg av

fosterhjem, noe som kunne påvirket beslutningene. En annen svakhet ved vignetter, som er tydelig i vår oppgave, er at profesjonsutøvernes subjektive emosjoner spiller en nøkkelrolle i faktiske beslutningsprosesser, noe som vanskelig lar seg gjenskape fullt ut i vignettmetodikken (jf. Spratt, 2001, s. 936). Det kan derfor være vesentlige forskjeller mellom deltakernes uttalte atferd i en vignett-basert forskning, kontra deres oppførsel i dagliglivet (O'Dell et al., 2012, s. 704). Disse forskjellene kan potensielt påvirke resultatenes gyldighet opp mot reell praksis i feltet (Nygren & Oltedal, 2015, s. 11).

Barnevignetten

Barnevignetten (se vedlegg 5) beskriver Amiira (5 år) som er født i Norge av somaliske foreldre. Familien bor i Arna og er medlemmer av Bergen moské. Barnevernet kom i kontakt med Amiiras familie, da barnehagen sendte inn en bekymringsmelding grunnet fars truende og utagerende oppførsel mot jenta i garderoben. Barnehagen opplevde at Amiira var redd for sin far, og var bekymret for hennes dårlige språkutvikling. Amiira forstod mesteparten av hva de ansatte kommuniserte i barnehagen, men hadde vansker med å uttrykke seg selv på norsk. Amiira snakket somali med foreldrene.

Barnevernets undersøkelse avdekket at Amiiras far og tidvis mor, utøvde fysisk avstraffelse i oppdragelsesøyemed, samt at far noen ganger utøvde vold mot mor. Barnevernet opplevde Amiira som en tilbaketrukket og stille jente, og far som lite endringsvillig og vanskelig å samarbeide med. Barnevernet besluttet å fremme sak om omsorgsovertakelse og fikk medhold av nemnda. Amiira bor nå i et beredskapshjem i påvente av et fosterhjem.

Familievignettene

Familievignettene (se vedlegg 6) gir en beskrivelse av tre ulike fosterfamilier. Vi har valgt å oppsummere ulike kjennetegn ved fosterforeldrene i tabellen nedenfor:

Tabell 2.0 Oppsummering av ulike kjennetegn ved fosterforeldrene.

Kjennetegn	Familie 1	Familie 2	Familie 3
Alder	Jacob (49) & Trine (46)	Inger (56) & Håkon (54)	Sara (41) & Simon (40)
Yrke	Sykepleier, lærer	Butikkmedarbeider, regnskapsfører	Lege, IT-konsulent

Bosted	Kronstad: tomannsbolig med 5 soverom og hage	Lindås: i landlige omgivelser, 25 minutter unna nærmeste barnehage/ barneskole	Åsane: sentral 4-roms leilighet
Barn	To barn, Preben (12) & Mona (9)	Tre voksne biologiske barn som er flyttet ut	Ingen barn
Religion		Praktiserende kristne	Vokst opp i muslimske familier
Etnisitet			Norskfødte av foreldre med flyktningbakgrunn fra Iran
Erfaring	Ingen erfaring som fosterhjem. Trine jobber med elever med minoritets- og migrasjonsbakgrunn på barneskole	Har vært fosterhjem for flere barn. Er fosterforeldre for en gutt (17 år) nå, som enda bor i fosterhjemmet.	Ingen erfaring som fosterhjem. Har erfaring som besøkshjem for en gutt (7-8 år). Er engasjert i Redd Barnas frivillige arbeid

5.4 Dataanalyse

For å besvare problemstillingen har vi gjennomført en refleksiv tematisk analyse av transkripsjonene fra fokusgruppediskusjonene med barneverns- og fosterhjemstjenesten. Vi valgte en slik analyse, da den anbefales for forskere som er nye til kvalitativ forskning, og muliggjør mer enn å bare beskrive dataen, ettersom den også kan brukes som argumentasjon for å besvare forskningsspørsmålet vi stiller (Braun & Clarke, 2021a, s. 44).

Tematisk analyse beskrives av Braun og Clarke (2021b, s. 4) som en metode for å identifisere, analysere og tolke mønstre i et kvalitativt datasett, gjennom en systematisk koding av data for å utvikle tema. At analysen er refleksiv innebærer en konsekvent, kritisk gjennomgang av hva vi gjør, hvordan og hvorfor vi gjør det, samt hvordan dette påvirker forskningen (Braun & Clarke, 2019, s. 594). Refleksiv tematisk analyse er således en metode som egner seg dersom flere enn én forsker er involvert i den analytiske prosessen, da metoden er designet for å utvikle en mer detaljert og nyansert lesing av dataene, fremfor å søke konsensus om meningsinnholdet (Braun & Clarke, 2019, s. 594).

Som følge av fleksibiliteten metoden tilbyr, er det videre viktig å avklare at vi har operert med en abduktiv tilnærming til analysen, hvor vi i praksis har beveget oss frem og tilbake mellom det manifeste (induktive) og det latente (deduktive) innholdet i transkripsjonene

(Jacobsen, 2021, s. 149, 151; Braun & Clarke, 2021b, s. 10). Vi startet med en åpen koding med utgangspunkt i deltakernes utsagn. Vi studerte derimot ikke utsagnene forutsetningsløst, og har hatt mer eller mindre bevisste teorier om virkeligheten deltakerne beskriver i bakhodet, jf. sosialkonstruksjonismen (Jacobsen, 2021, s. 152). I tilordningen av kodene til tema ble vi blant annet særlig informert av de forutbestemte kategoriene i det teoretiske rammeverket til Baumann et al. (2011) (se punkt 4.1).

Analysen består av seks ulike faser: “(1) å gjøre seg kjent med datamaterialet; (2) koding av data; (3) generere innledende tema; (4) gjennomgå temaene; (5) definere og navngi temaene og (6) skrive ut” (Braun & Clarke, 2021b, s. 6, vår oversettelse). Det er derimot viktig å bemerke seg at en refleksiv tematisk analyse ikke betegnes som lineær, og at en del av prosessen innebærer å bevege seg frem og tilbake mellom de ulike fasene, for å sikre at innholdet i analysen gjenspeiler det vi ønsker å undersøke, samt det som fremgår av datamaterialet (Braun & Clarke, 2021b, s. 36).

Den første og innledende fasen av en refleksiv tematisk analyse forutsetter at forskeren gjør seg kjent med datamaterialet (Braun & Clarke, 2021b, s. 35). I vår oppgave oppfattet vi det som særlig viktig å få inngående kjennskap til datasettet, ettersom vi ikke innhentet datamaterialet selv. I denne fasen leste vi derfor gjennom transkripsjonene flere ganger, og skrev notater med utgangspunkt i hvilke umiddelbare analytiske observasjoner og hovedinntrykk vi fikk. Vi valgte å gjøre dette hver for oss, for å få en mer detaljert og nyansert lesing av dataene. Deretter gjennomgikk vi notatene i fellesskap og reflekterte rundt likheter og ulikheter i våre innledende inntrykk.

I fase to kodet vi datamaterialet. Dette innebærer en systematisk gjennomgang av datasettet for å identifisere de delene av datamaterialet som er meningsfulle for å kunne besvare problemstillingen (Braun & Clarke, 2021b, s. 35). Disse segmentene kategoriseres deretter under ulike merkelapper, som reduserer og oppsummerer innholdet, samt gir uttrykk for forskerens analytiske ståsted. I denne fasen gikk vi i fellesskap gjennom transkripsjonene, linje for linje, gjentatte ganger, og bemerket oss hvilke svar som gjentok seg blant de ansatte og hvilke vi syntes skilte seg ut. De ulike segmentene ble deretter kategorisert under merkelapper, eksempelvis etnisitet, kultur, religion og språk ved bruk av ulike farger.

I fase tre genererte vi innledende tema, som innebærer å identifisere koder som potensielt kan relateres og kobles til hverandre på tvers av datasettet (Braun & Clarke, 2021b, s. 79). I Braun og Clarke (2006) sin opprinnelige publikasjon om tematisk analyse, ble denne fasen først omtalt som å “søke etter tema”, noe som i senere publikasjoner har blitt omformulert til at forskeren “genererer tema”. Dette for å understreke at utvikling av tema ikke er en tilfeldig og passiv prosess, men en prosess hvor vi som forskere har en aktiv og medvirkende rolle, jf. sosialkonstruktivismen (Braun & Clarke, 2019, s. 593). I denne fasen jobbet vi innledningsvis hver for oss med å få et fullstendig overblikk over fargekodene, og grupperte kodene vi tolket at omhandlet de samme overordnede kategoriene i forslag til tema og undertema. Dette ble gjort for å få frem ulike sider og et bredere spekter av mulige meninger i datasettet. Deretter gjennomgikk vi og diskuterte de ulike forslagene i fellesskap. Vi hadde lignende forslag til flere tema og undertema, men ulike forslag til hvor enkelte av undertemaene skulle plasseres. Undertemaene etnisitet, kultur, religion og språk ble eksempelvis forsøkt kategorisert både under temaet forhold ved barnet, og temaet politiske og juridiske føringer.

Fase fire innebærer en systematisk gjennomgang og videreutvikling av de innledende temaene fra fase tre (Braun & Clarke, 2021b, s. 35). Hensikten med denne gjennomgangen er å sikre temaenes levedyktighet, og vurdere om de i tilstrekkelig grad belyser de viktigste mønstrene fra datasettet for å kunne besvare problemstillingen (Braun & Clarke, 2021b, s. 97-98). I denne fasen sorterte vi derfor de fargekodete utsagnene inn i en tabell under de foreløpige temaene, og utforsket de enkeltstående utsagnene opp mot det helhetlige datasettet. Dette gav oss innblikk i om det var en tilstrekkelig mengde med meningsfull data tilhørende hvert enkelt tema for å kunne vurdere det som egnet for videre analyse, eller om de måtte forkastes, sammenslås eller deles inn i nye temaer. Undertemaene etnisitet, kultur, religion og språk ble blant annet her slått sammen til barnets kulturelle bakgrunn, for å bedre kunne besvare vår problemstilling.

I fase fem redefinerte, definerte og navnga vi temaene, samt lagde en struktur og et oppsett for den videre presentasjonen av analysen (Braun & Clarke, 2021b, s. 108). Hvilke utsagn som inngikk i hvert hovedtema og undertema ble i denne fasen kort gjort rede for, og til slutt sammenfattet i en oversiktlig tabell:

Tabell 3.0 Oversikt over tema og koder

A. Forhold ved barnet	
Utsagn som refererer til kjennetegn ved barnet. Hovedtemaet omfatter til sammen tre undertema og koder knyttet til barnets kulturelle bakgrunn, atferd og alder, samt hvilke omsorgs- og oppfølgingsbehov dette utløser hos barnet.	
A-1 Barnets kulturelle bakgrunn	Alle utsagn som refererer til ivaretagelse av barnets etniske, kulturelle, språklige og religiøse bakgrunn ved valg av fosterhjem. Alle utsagn som refererer til barn med migrasjonsbakgrunns behov for å integreres i majoritetskulturen i det norske samfunnet, herunder å lære seg det norske språket.
A-2 Barnets atferd og traumer	Alle utsagn som refererer til hvordan barnet beskrives, herunder barnets atferd, samspill og utvikling. Utsagnene omfatter også alle utsagn som refererer til alvorlige hendelser som barnet kan ha opplevd som farlige, truende eller svært krenkende, og som kan resultere i sterke reaksjoner hos barnet i etterkant av hendelsen.
A-3 Barnets alder	Alle utsagn som refererer til alder og om fosterforeldrenes alder er tilpasset barnets.
B. Forhold ved fosterhjemmet	
Utsagn som refererer til kjennetegn ved fosterhjemmet. Hovedtemaet omfatter til sammen tre undertema og koder knyttet til både fosterforeldrenes personlige erfaring og kompetanse som omsorgspersoner, mer praktiske forhold som andre barn i fosterhjemmet, samt deres motivasjon for å bli fosterforeldre.	
B-1 Fosterforeldrenes erfaring og kompetanse	Alle utsagn som refererer til fosterforeldrenes totale omsorgsevne, herunder fosterforeldrenes personlige egenskaper, samt deres kunnskaper, ferdigheter og erfaringer knyttet til å ha omsorg for barn. Utsagnene omfatter også utsagn som refererer til fosterforeldrenes evne til å opprette og stå i samarbeidsrelasjoner med barnets foreldre.
B-2 Andre barn i fosterhjemmet	Alle utsagn som refererer til barn som allerede bor i fosterhjemmet, og fosterforeldrenes tilgjengelighet ovenfor det nye barnet.
B-3 Fosterforeldrenes motivasjon og ønsker	Alle utsagn som refererer til fosterforeldrenes forståelse av oppdraget som fosterhjem, herunder praktiske rammer som eksempelvis frikjøp. Alle utsagn som referer til ønsker fosterforeldrene kan ha fremmet som avgjørende for å kunne godta en plassering.
C. Politiske føringer og juridiske rammer	
Utsagn som refererer til overordnede politiske og juridiske føringer for barnevernets arbeid. Hovedtemaet omfatter til sammen tre undertema og koder knyttet til hensikt og lengde ved plasseringen, samt barnevernets plikt til å høre og legge til rette for barnet og foreldrenes ønsker i beslutninger om matching av fosterhjem. Utsagnene omfatter også barnevernets ansvar for oppfølging av fosterhjemmet etter plassering.	
C-1 Hensikt og lengde på plasseringen	Alle utsagn som refererer til inngreps hjemmel, omsorgsovertakelsens tidsperspektiv, samt barneverntjenestens plikt til å fremme opphevingsvedtak når forholdene ligger til rette for at barnet kan tilbakeføres til sine foreldre.
C-2 Barnets rett til deltakelse	Alle utsagn som refererer til barnets rett til å bli hørt, samt hvilken erfaring og forståelse de ansatte har av hva som er barns interesser, og synspunkter i spørsmål om hvor de vil bo.
C-3 Barnevernets plikt til samarbeid med barnets foreldre	Alle utsagn som refererer til barnevernets plikt til å utøve sin virksomhet med respekt for, og så langt som mulig i samarbeid med barnets foreldre. Utsagnene omfatter også foreldrenes rett til å ta avgjørelser som hører inn under foreldreansvaret, herunder religiøse avgjørelser.
D. Organisatoriske forhold i barnevernet	
Utsagn som refererer til organisatoriske forhold som legger føringer for barnevernets arbeid. Hovedtemaet omfatter til sammen to undertema og koder knyttet til barnevernets organisasjonsstruktur, oppgavefordelingen mellom stat og	

---

kommune, samt andre forhold som kan påvirke barnevernets effektivitet og legitimitet, herunder manglende tilgjengelighet på fosterhjem.

D-1 Oppgave- og ansvarsfordeling mellom barnevernstjenesten og fosterhjemtjenesten	Alle utsagn som refererer til ansvarsfordelingen mellom og organiseringen av det kommunale og statlige barnevernet. Utsagnene omfatter også samhandlingsutfordringer mellom kommunen og Bufetat.
D-2 Manglende tilgjengelighet på fosterhjem med annen kulturell bakgrunn	Alle utsagn som refererer til mangel på fosterhjem å velge mellom. Utsagnene omfatter også utsagn som refererer til at de ansatte ikke har tilstrekkelig med tid til å fullføre oppgavene de har blitt satt til, eller tilstrekkelig med ressurser og verktøy til å håndtere arbeidet de står i som følge av denne mangelen.

Fase seks, som er den siste fasen av analysen, var å skrive ut materialet. Den betraktes som en videreføring av analyseprosessen fremfor en presentasjon av et endelig resultat, da analysen også formes av måten man skriver ut dataen sin på (Braun & Clarke, 2021b, s. 118). I denne fasen valgte vi et bredt utvalg av utsagn fra datamaterialet for å overbevise leseren om gyldigheten av analysen, og forsøkte å se utsagnene i sammenheng med vår problemstilling og annen relevant litteratur (Braun & Clarke, 2006, s. 93).

5.5 Forskningens kvalitet og fremstilling

For at produksjonen av kunnskap skal kunne betegnes som forskningsbasert og troverdig synes det, på tvers av metodetradisjoner, å være krav om at kunnskapsutviklingen er systematisk og refleksiv, slik at den kan etterprøves, deles, og potensielt overføres til andre sammenhenger (Creswell & Creswell, 2023, s. 3; Malterud, 2012, s. 18). En forutsetning for at leseren skal kunne gjøre kvalitetsvurderinger av den kvalitative dataen som analyseresultatene i dette mastergradsprosjektet bygger på, og således overbevises om dets troverdighet, er at vi reflekterer over de kriterier vi har basert oss på (Thagaard, 2018, s. 200). Vi har i den anledning valgt å beskrive hva vi har gjort for å sikre prosjektets pålitelighet, gyldighet og overførbarhet.

5.5.1 Pålitelighet

Pålitelighet refererer til spørsmålet om en kritisk gjennomgang av undersøkelsesopplegget og datainnsamlingen gir inntrykk av at forskningen er gjennomført på en troverdig måte (Grønmo, 2016, s. 240). Pålitelighet er et alternativ til begrepet reliabilitet, som er integrert i kvantitativ forskning, med henvisning til resultatets repliserbarhet dersom en annen forsker anvender de samme metodene (Marshall & Rossman, 2016, s. 44). Repliserbarhet fremstår

derimot ikke som et relevant kriterium innenfor et konstruktivistisk syn på kvalitativ forskning, som ikke er opptatt av å gjengi virkeligheten på en objektiv måte. Konsekvensen er at kvalitative forskere må argumentere for pålitelighet ved å redegjøre for frembringelsen av data gjennom forskningsprosessen, og dermed også resultatets verdi (Thagaard, 2018, s. 187-188).

Silverman (2020, s. 90) argumenterer i den anledning for at påliteligheten kan forsterkes ved at forskningsprosessen gjøres transparent for utenforstående. Vi har i dette og forutgående kapittel forsøkt å gi leseren en omfattende og detaljert oversikt over vårt teoretiske ståsted, samt våre analysemetoder og forskningsstrategier, for å være transparente om hvordan analysen gir grunnlag for konklusjonene vi har kommet frem til, slik at leseren trinnvis kan vurdere forskningsprosessens kvalitet. Seale (2007, s. 383-384) argumenterer videre for at forskningens transparens kan styrkes ved at forskeren klargjør hva som utgjør "primærdata", det vil si data som så langt det lar seg gjøre, er adskilt fra forskerens egne fortolkninger. Vi har derfor valgt å fremheve enkeltstående utsagn og utdrag fra diskusjonene fra datamaterialet i kursiv, for å tydeligere skille denne dataen fra hva som er våre kommentarer og vurderinger.

Flere argumenterer for at påliteligheten ytterligere kan forbedres ved at flere forskere inkluderes i prosjektet, enten ved at flere forskere samarbeider om viktige beslutninger i forskningsprosessen, eller ved at en annen forsker engasjeres for å gjennomføre en kritisk evaluering av fremgangsmåtene i prosjektet (Thagaard, 2018, s. 188; Marshall & Rossman, 2016, s. 46). Vi er to studenter som har utarbeidet masterprosjektet sammen, under tett oppfølging og veiledning fra vår veileder Milfrid Tonheim, som er professor i sosialt arbeid ved Høgskulen på Vestlandet, og leder av HoMi-prosjektet ved forskningsinstituttet NORCE. I tillegg til dette har vi hatt felles veiledninger med medstudenter, som er involvert i andre deler av HoMi-prosjektet, og som parallelt med studieforløpet har arbeidet som kontaktpersoner i barnevernstjenesten. Disse gruppeveiledningene har vært konstruktive, og våre medstudenters erfaringsdeling fra praksis har beriket vår forståelse, og tilnærming til forskningsarbeidet.

5.5.2 Gyldighet

Gyldighet viser til spørsmål om hvor godt forskerens tolkninger og konklusjoner, samsvarer med den virkeligheten eller fenomenet som har blitt studert (Thagaard, 2018, s. 189).

Gyldigheten er høy dersom undersøkelsesopplegget og datainnsamlingen fører til data som er aktuelle for å besvare problemstillingen (Grønmo, 2016, s. 241). For å sikre dette kriteriet har vi gjentatte ganger gjennomgått dokumentet med problemstillingen i bakhodet. Vi har også i dette kapittelet grundig beskrevet og begrunnet hvorfor den anvendte metoden er egnet til å svare på vår problemstilling.

Ettersom resultater fra kvalitative studier har som målsetting å overstige det rent deskriptive, kan refleksive overveielser bidra til gyldighet ved å redusere potensielle feilkilder som kan ha påvirket resultatene (Creswell & Creswell, 2023, s. 194). Både Silverman (2020, s. 96) og Thagaard (2018, s. 190) viser til at forståelsen en forsker utvikler i løpet av et prosjekt, er preget av forskerens verdier og tilknytning til det miljøet som studeres. Vi er to kvinnelige forskere med etnisk norsk bakgrunn. Vi har begge faglig bakgrunn som sosionomer, hvor en av oss under studieforløpet var utplassert i praksis hos fosterhjemstjenesten. Vi er begge studenter på master i sosialvitenskap, og ansatt ved ulike barnevernsinstitusjoner. Våre erfaringer fra arbeid med barn og unge fra ulike kulturer under barnevernets omsorg, forståelser knyttet til hva som utgjør et "hjem", samt begreper og teorier vi har med oss fra utdannelsen, kan påvirke fortolkningene av fokusgruppediskusjonene fra barneverns- og fosterhjemstjenesten.

En konkret utfordring for vårt mastergradsprosjekt knyttet til gyldighet, kan være at det i fokusgruppediskusjonene fremkommer informasjon som ikke har blitt nedskrevet eller er vanskelig å fange opp i transkripsjonene, herunder ikke-verbale signaler, tonefall, intonasjon og den kontekstuelle bakgrunnen bak enkelte utsagn. Dette kan resultere i at relevante data fra diskusjonene potensielt ikke har blitt fanget opp i analysen, da analysen vår utelukkende baseres på det som fremkommer skriftlig.

5.5.3 Overførbarhet

Overførbarhet i kvalitativ forskning er nært knyttet til begrepet gyldighet, da vi stiller spørsmål ved om tolkningen vi konstruerer innenfor vårt prosjekt, også kan være relevant og

gyldig for et større utvalg eller i andre sammenhenger (Thagaard, 2018, s. 194; Marshall & Rossman, 2016, s. 261-262). Fokusgrufforforsknin tilskriver forskeren et forholdsvis komplisert ansvar for å gjenspeile en gruppes oppfatninger og synspunkter på en forsvarlig måte (Jordhus-Lier, 2023, s. 37). Følgelig kan man stille seg kritisk til om analysen av vårt utvalg av ansatte fra barneverns- og fosterhjemstjenesten refleksjoner kan gjøres gjeldende for flertallet i barnevernets praksisfelt.

Malterud (2012, s. 42-43, 133) viser til at utvalgets relevans med hensyn til problemstillingen, øker sannsynligheten for at diskusjonene i gruppene har formidlet erfaringer som andre kan lære noe av og kjenne seg igjen i. I utvalgsprosessen stilte forskergruppen i HoMi-prosjektet erfaring fra arbeid med å matche, plassere og/eller følge opp barn med migrasjonsbakgrunn og fosterfamilier, som et inklusjonskriterie for deltakelse i prosjektet. Et strategisk utvalg som har noe å fortelle om temaet vi ønsker å belyse, og en gruppesammensetning med arbeidssted som inndelingskjennetegn, kan gi substansiell informasjon om tjenestene som deler det praktiske ansvaret for fosterhjemsomsorgen, og styrke overførbarheten av våre data. At vi finner sammenfallende funn mellom de ulike fokusgruppene i studien, er også en indikasjon på at våre funn kan gjøres gjeldende for ansatte på tvers av ulike barnevernskontor (jf. Grønmo, 2016, s. 258; Malterud, 2012, s.133).

5.6 Forskningsetiske vurderinger

Forskningsetikk omfatter fastlagte normer og regler som regulerer hvordan samfunnsvitenskapelige forskningsprosjekt skal utformes, med hensyn til etiske forhold og prosedyrer for personvern (Malterud, 2012, s. 60; Grønmo, 2016, s. 32; Thagaard, 2018, s. 20). Disse retningslinjene utgjør et allment akseptert grunnlag for samfunnsvitenskapens legitimitet og troverdighet i samfunnet, og er viktige hensyn gjennom hele forskningsprosessen. HoMi-prosjektet er godkjent av NSD (Norsk senter for forskningsdata) under referansenummer 644075 (se vedlegg 7). Vår masteroppgave er meldt inn til SIKT (Kunnskapssektorens tenesteleverandør, tidligere NSD) og er godkjent med referansenummer 951899 (se vedlegg 8). Datamaterialet som utgjør grunnlaget for vår studie omfatter lydopptak av intervjuer som er transkribert av Totaltekst AS, og som forut vår tilgang er blitt anonymisert og kvalitetssikret av forskere i HoMi-prosjektet. Det vil si at alle personidentifiserbare opplysninger er blitt fjernet eller omskrevet og gjort ugjenkjennelige.

Tilsvarende gjelder bakgrunnsinformasjon om deltakerne i studien. Oversikten vi fikk tilgang til var anonymisert, men inneholder andre indirekte identifiserbare kjennetegn ved deltakerne som alder, kjønn og utdanning.

5.6.1. Informert samtykke

Utgangspunktet for ethvert forskningsprosjekt som involverer mennesker, er prinsippet om informert samtykke. Det innebærer at deltakelse i studien er frivillig uten ytre press, og at den som undersøkes er orientert om forskningens formål, samt potensielle fordeler og ulemper en slik deltakelse kan medføre (Jacobsen, 2021, s. 35; Thaaard, 2018, s. 22). I vår masteroppgave har de ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten, i regi av Homi-prosjektet, fått et informasjonsskriv som inkluderer informasjon om prosjektet, vilkår for deltakelse, informasjon om personvern og deres rett til å trekke seg fra prosjektet (se vedlegg 1 & 2). Dette har forsikret oss om at deltakerne har fått tilstrekkelig informasjon til å ta en veloverveid beslutning om å delta i studien.

5.6.2 Konfidensialitet

Et annet grunnleggende prinsipp for etisk forsvarlige forskningsprosjekt er kravet om konfidensialitet, som betyr at informasjon om enkeltpersoner behandles slik at deltakernes identitet forblir skjult (Thagaard, 2018, s. 24; Grønmo, 2016, s. 33). Konfidensialitet handler både om at personidentifiserende opplysninger blir lagret på en forsvarlig måte, og at deltakerne er anonymisert når resultatene presenteres (Thagaard, 2018, s. 24). Datamaterialet som vår masteroppgave baserer seg på er lagret i HVL sin egen forskningsserver SILAF (Sikker lagring av forskningsdata), som har en to-trinns innlogging. Datamaterialet vil bli slettet ved prosjektets slutt 01.08.2024.

En annen utfordring knyttet til konfidensialitet i vår masteroppgave er at datamaterialet omfatter fokusgruppediskusjoner, som betyr at deltakerne sitter i større grupper og reflekterer over ulike spørsmål. Det er derfor umulig å kontrollere hvilken informasjon som blir delt med utenforstående, med tanke på hvem som har vært til stede i gruppen og hva som er blitt sagt under diskusjonene (Malterud, 2012, s. 70). Forskerne i HoMi-prosjektet har vært oppmerksom på denne problemstillingen, og valgt å begrense risikoen ved å bruke vignetter som utgangspunkt for diskusjonene. Slik forsøker de å sikre at ingen personsensitive

opplysninger deles, ettersom deltakerne diskuterer fiktive kasus og ikke reelle saker fra feltet. Deltakerne ble også minnet på sin taushetsplikt i starten av hver fokusgruppe.

6.0 Presentasjon av funn

I vår analyse av refleksjonene de ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten hadde omkring kulturell kontinuitet når de matchet barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier, identifiserte vi fire overordnede forhold av betydning for beslutningsprosessen; 1) forhold ved barnet, 2) forhold ved fosterhjemmet, 3) politiske føringer og juridiske rammer, og 4) organisatoriske forhold i barnevernet. Utover de fire hovedtemaene reflekterte deltakerne også over andre relevante hensyn ved beslutninger om matching, som ikke ble vektlagt i like stor grad i diskusjonene. Fosterhjemmets geografiske beliggenhet ble nevnt som et forhold av betydning, men ble ikke ansett som en avgjørende faktor for valget av fosterhjem til Amiira.

6.1 Forhold ved barnet

Kjennetegn ved det spesifikke barnet, herunder barnets kulturelle bakgrunn, atferd og alder, ble i alle fokusgruppene beskrevet som viktige vurderingsmomenter, for å kunne velge fosterhjemmet som hadde best forutsetning for å kunne ivareta barnets behov for omsorg og oppfølging.

6.1.1. Barnets kulturelle bakgrunn

Alle fokusgruppene understrekte at ivaretagelse av barnets kulturelle bakgrunn er et viktig hensyn når de skal matche barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier, men at det er de grunnleggende omsorgsbehovene som må komme i første rekke: *“Hvis vi ser vi kan, så er det noe som i alle fall sjekkes ut, først av alt. Det kan vi i alle fall si, at det har høy prioritet til å se på. Det er noe vi er oppmerksomme på.”* (Deltaker 4/3 - FG2 FHTJ). Ved spørsmål fra moderator om hvor viktig kulturell kontinuitet er i barnets beste vurderinger opp mot andre hensyn i matchingsprosessen, beskrev også en ansatt fra fosterhjemstjenesten det slik: *“Jeg tenker at vi holder det høyt, men det er ikke alltid vi får oppfylt ønskene. Det er ikke alltid at vi tenker at det til syvende og sist blir det beste. Det er barnets behov og barnets rettigheter.”* (Deltaker 4 - FG1 FHTJ).

Når deltakerne i fokusgruppene ble bedt om å begrunne valget av fosterhjem til Amiira, ble hensynet til religion utslagsgivende for hvilken “match” som ble ansett som best. Fire av fem fokusgrupper, to fra fosterhjemstjenesten og to fra barnevernstjenesten, bekreftet at de ville

valgt å gå videre med familie 3, og begrunnet dette i stor grad med de religiøse likhetene mellom fosterforeldrene og barnet, i form av deres delte muslimske bakgrunn: *“Og så er det vel det ene. Det er jo punktet om religion og kultur, kanskje, som gjør at det bikker over på familie nummer 3, for å respektere og ta hensyn til barnet sin religion.”* (Deltaker 1 - FG2 FHTJ). Religion ble også brukt som begrunnelse for hvorfor de ikke ville gått videre med de to andre familiene. En ansatt fra barnevernstjenesten uttrykte eksempelvis i sine refleksjoner om familie 2 sin kristne bakgrunn: *“Jeg ville eliminert vekk den religionsgreien der, altså. Jeg ville gått for en av de andre.”* (Deltaker 3 - FG2 BVTJ). Religion ble i tillegg omtalt som mulig trigger av traumer hos Amiira (se mer under 6.1.2).

At deltakerne i fokusgruppene i større grad reflekterte rundt hvordan de ville vektlagt hensyn tilknyttet barnets religiøse bakgrunn, fremstår derimot ikke synonymt med at de oppfattet religion som viktigere enn andre kjennetegn ved barnets kulturelle bakgrunn i matchingen. Fokuset på religion synes heller å grunne i at dette var det eneste aspektet ved Amiiras bakgrunn som kunne matche de tre fosterfamiliene de hadde å velge mellom. Ingen av fosterfamiliene i vignettene delte etniske eller språklige likheter med barnet: *“Jeg tenker at de stiller likt. De er norsktalende alle de familiene. Ingen av de snakker somali.”* (Deltaker 4 - FG1 FHTJ). En ansatt i barnevernstjenesten refererte til de manglende handlingsalternativene slik:

“Men det er vanskelig det å, uansett hvilken familie hun skulle i her, å ivareta det somaliske språket. Så det er gjerne derfor vi utelukker det i samtalen, fordi det ikke er et alternativ på papiret som vi har foran oss.” (Deltaker 3 - FG1 BVTJ).

En av fokusgruppene med kontaktpersoner i barnevernstjenesten virket mer opptatt av Amiiras behov for å lære seg det norske språket, enn hennes behov for kulturell kontinuitet. Dette fremkom blant annet gjennom utsagn som: *“Jeg kjenner at dette med tro kommer litt i andre rekke her, jeg vet ikke om dere er enig?”* (Deltaker 3 - FG1 BVTJ) og *“Det må avveies litt i forhold til denne jentas behov, og hun har behov for ... Sånn som jeg ser det i hvert fall ... Hun har behov for fosterforeldre som kan ivareta og hjelpe hun med språkutvikling, særlig.”* (Deltaker 2 - FG1 BVTJ). Fokuset på språkutvikling synes å være en viktig årsak til at denne fokusgruppen valgte familie 1, hvor fostermor jobbet som norsklærer, og det var andre norske barn i hjemmet, som den beste “matchen” for barnet.

6.1.2. Barnets atferd og traumer

Barnets atferd ble trukket frem i alle fokusgruppediskusjonene. Deltakerne hadde beskrivelser av Amiira som et “stille”, “forsiktig”, “rolig” og “tilbaketrukket” barn, og diskuterte hvilke omsorgsbehov dette utløste. I noen av fokusgruppediskusjonene ble det fremhevet at deltakerne ikke forstod Amiiras atferd isolert sett, men i lys av hennes traumehistorie:

“Dette kan være en jente som har en del hun ikke har fått ... Hva skal jeg si .... Det står at hun var ... Skal vi se, tilbaketrukket og stille. Det er ikke sikkert hun nødvendigvis er det, men at hun kanskje er hindret i utviklingen på grunn av far og frykt.” (Deltaker 1- FG1 BVTJ)

En annen refleksjon som ble fremhevet i flere av fokusgruppene var at deltakerne synes det kunne være utfordrende å balansere hensynet om å ivareta kontinuitet i barnets kulturelle bakgrunn, samtidig som de skulle imøtekomme barnets følelsesmessige behov på en tilfredsstillende måte:

“Det er en vanskelig vekting. Det er det (...) av og til har barn så mye med seg at du må vekte den tilknytnings- og traumebakgrunnen. Derfor er dette veldig vanskelig, å vekte kulturbakgrunnen opp imot det. Eller kulturbehovene. Språkbehovene opp mot de følelsesmessige behovene, hvis vi skal kalle det det.” (Deltaker 3- FG1 FHTJ)

I forlengelse av refleksjonene om ivaretagelse av barnets kulturelle behov opp mot barnets emosjonelle behov, presiserte noen av deltakerne i fokusgruppene at de hadde en forforståelse av at det kunne være mulige sammenhenger mellom barnets traumehistorie og dets kulturelle bakgrunn. De påpekte at ulike symboler av kulturell eller religiøs karakter kunne være triggere som kunne utløse følelsesmessige reaksjoner hos barnet, og ikke representere elementer som var gjenkjennelige og trygge i nye og ukjente omgivelser:

“Man vet jo ikke hvilke triggere denne jenta har [...]. Hva har de brukt med tanke på praktisering av “oppdragervold”? Jeg liker jo ikke det begrepet egentlig, men har de brukt religiøse symboler? Har det skjedd i forbindelse med religion? Er det lek? Er det mat? Sånne typer ting.” (Deltaker 2- FG1 BVTJ)

6.1.3. Barnets alder

I alle fokusgruppediskusjonene trakk de ansatte frem viktigheten av at barnets alder matchet fosterforeldrenes alder, med særlig fokus på helse og overskudd til å ta vare på et barn. Det rådet enighet i alle fokusgruppediskusjonene om at familie 2 var den dårligste matchen for Amiira aldersmessig, og de ansatte begrunnet dette i lys av et fremtidsperspektiv: *“Hvis vi skal tenke at hun skal vokse opp der, så vil de være nærmere 70 når hun blir 18.”* (Deltaker 5- FG3 BVTJ).

I fokusgruppediskusjonene påpekte deltakerne at alder spilte en sentral rolle i å definere barnets omsorgsbehov: *“Hun er jo 5 år, så hun er ganske liten. Hun har jo store omsorgsbehov av den grunn.”* (Deltaker 4- FG1 BVTJ). Videre reflekterte flere av fokusgruppene rundt matching av yngre barn, sammenlignet med eldre barn. Deltakerne presiserte at Amiiras unge alder medførte bedre forutsetninger for å hjelpe henne, sammenlignet med et eldre barn som har bodd under forhold preget av omsorgssvikt over lengre tid:

“Det er flere muligheter, eller ... Det blir stygt å si flere muligheter, men det er kanskje litt flere forutsetninger for å forme henne eller hjelpe henne, enn med en på 10 år som har bodd fem ekstra år under disse omstendigheter.” (Deltaker 4- FG3 BVTJ).

Fokusgruppene med barnevernstjenesten trakk i større grad, enn fokusgruppene med fosterhjemstjenesten, frem viktigheten av at Amiira hadde særlig behov for å bli matchet med en familie som kunne ivareta hennes kulturelle bakgrunn, grunnet den unge alderen. De påpekte at hun hadde mindre grunnlag for å bære sin egen tro og overbevisning selv, sammenlignet med et eldre barn: *“Dette er jo ikke Amiira sin tro, når du er fem år.”* (Deltaker 2 -FG2 BVTJ). Den unge alderen kunne medføre at barnet tilpasset seg fosterhjemmets religiøse tro. Det ble presisert at: *“Det er veldig lett at en femåring blir det samme som et fosterhjem.”* (Deltaker 2 -FG2 BVTJ). De anså det derfor enda viktigere å velge omsorgspersoner som kan ivareta hennes kulturelle interesser: *“Et barn på fem år vil fremdeles trenge et religiøst stillas.”* (Deltaker 1 -FG2 BVTJ). Dette kan ses i sammenheng med at barnevernstjenesten har et større ansvar enn fosterhjemstjenesten, da de skal følge opp barnet etter plassering i fosterhjem.

6.2 Forhold ved fosterhjemmet

Forhold ved fosterhjemmet var et hovedtema i deltakernes refleksjoner. I alle fokusgruppediskusjonene drøftet de ansatte om barnets behov matchet fosterforeldrenes erfaring og kompetanse, og diskuterte fordeler og ulemper med andre barn i fosterhjemmet, samt fosterforeldrenes motivasjon og ønsker ved en fosterhjems plassering.

6.2.1. Fosterforeldrenes erfaring og kompetanse

I fokusgruppene trakk de ansatte frem fosterforeldrenes erfaring og kompetanse som et hensyn ved beslutninger om matching. De vurderte hvordan fosterforeldrenes yrke og utdanning påvirket deres omsorgsevner, og diskuterte hvilke fordeler og eventuelle ulemper deres yrker kunne medføre ved en fosterhjems plassering. Videre understreket de at det var fordelaktig om fosterforeldrene hadde erfaring med barn fra tidligere, da det var lettere å avdekke hva som var “*uvanlig*” dersom man hadde kjennskap til hva som var “*vanlig*”. Deltakerne påpekte at kunnskap om traumer og vold var en helt sentral kompetanse hos fosterforeldrene, og presiserte at Amiira har behov for “*sensitive*”, “*proaktive*” og “*traumebevisste*” fosterforeldre.

“[...] så tenker jo vi at det da er ei jente som har behov for proaktive voksne som greier å se forbi, og som greier å avdekke at: “Er det her ei jente som veileder eller villeder de voksne rundt seg på behovene sine?”” (Deltaker 1- FG2 BVTJ).

Deltakerne i fokusgruppene reflekterte videre over fosterforeldrenes omsorgsevner sett opp mot kontinuitetshensynet, og beskrev at valget av fosterfamilie ikke utelukkende kunne basere seg på kultur. Derimot kom fosterforeldrenes personlige egnethet i form av omsorgskvaliteter og den tryggheten de klarte å formidle, i første rekke ved beslutninger om matching av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn:

“Det kommer veldig an på omsorgskvaliteten og tryggheten de voksne klarer å formidle. Det er jo en avveining. Om de omsorgskvalitetene hos de voksne er det det mest utslagsgivende, eller er det den erfaringsbakgrunnen og kompetansen ut fra sin kultur.” (Deltaker 1- FG1 FHTJ)

Fosterforeldrenes samarbeidsevner ble fremhevet i flere av fokusgruppediskusjonene. En ansatt beskrev det slik: “*Jeg tenker en familie som er god på samarbeid. Det ønsker vi jo alltid.*” (Deltaker 4- FG1, BVTJ). Deltakerne påpekte at dette innebærer å være rustet nok til

å kunne samarbeide med noen som har utøvd vold mot barnet, samtidig som de fokuserte på at fosterforeldrene må være “robuste” nok til å kunne stå i konflikt med barnets foreldre.

I forlengelse av refleksjonene om fosterforeldrenes samarbeidsevner, trakk noen av deltakerne frem at familie 3 sin migrasjonsbakgrunn kunne være en fordel i samarbeidet med Amiiras foreldre. De beskrev at familie 3 kunne fungere som en “brobygger”, og at dette eventuelt kunne medføre mindre lojalitetskonflikter for Amiira: *“Så det gir meg noen tanker om at det blir enklere å tilrettelegge for samarbeidet. Jenta får bedre muligheter for den utviklingen, og ikke stå i konflikter, og den lojalitetskonflikten.”* (Deltaker 4- FG3 BVTJ)

6.2.2. Andre barn i fosterhjemmet

En gjennomgående diskusjon i alle fokusgruppene omfattet viktigheten av å vurdere andre barn i fosterhjemmet, med hensyn til det enkelte barnets behov og fosterfamiliens samlede ressurser. De ansatte beskrev at det var både fordeler og ulemper med å plassere Amiira i et fosterhjem med andre barn: *“Men det med egne barn er både positivt og kan være utfordrende. For en femåring er det sikkert fint å komme i en familie der det er egne barn.”* (Deltaker 2- FG3 BVTJ).

Fokusgruppediskusjonene viste at vurderinger rundt barn i fosterhjemmet også handler om å vurdere de andre barnas behov og robusthet: *“Det har veldig mye å si, hvem de barna er. Hvis det er robuste barn som ikke har så mye sårbarhet med seg så kan de være gode modeller for å få den jenta til å bli trygg ganske fort.”* (Deltaker 3- FG1 FHTJ). De beskrev viktigheten av å sikre at barnets behov ikke skulle gå utover de andre barna i hjemmet: *“At man ikke skal redde noen, med å ofre andre.”* (Deltaker 1- FG2 BVTJ).

Et annet vurderingsmoment omhandlet aldersforskjeller mellom Amiira og de andre barna i fosterhjemmet. De ansatte påpekte at barna ideelt sett ikke skulle være for nær i alder, ettersom dette kunne medføre at de eventuelt ble “konkurrenter” med tanke på fritidsaktiviteter, vennekrets o.l. I denne diskusjonen presiserte flere deltakere at Amiiras alder tilsynelatende ikke ville være problematisk sammenlignet med familie 1 sine barn, en jente på ni og en gutt på tolv:

“Hun ville vært så liten at hun ville aldri blitt konkurrent med de to eldste der. De ville heller sett på henne som en ny jente som de kunne hjelpe og passe på, og fått oppgaver som de syntes er kjekke, på en måte. Det kunne jo absolutt gått det.” (Deltaker 2- FG2 FHTJ).

Til tross for noen nyanserte refleksjoner rundt fordeler ved andre barn i fosterfamilien var det likevel generell enighet i fokusgruppediskusjonene om at det var hensiktsmessig om Amiira var fosterfamiliens eneste barn. De beskrev at hun trolig hadde så store omsorgsbehov at hun hadde behov for tett oppfølging fra fosterforeldrene: *“det kan være at hun har behov for veldig mye én til én. Det er da jeg tenker at hun trenger noen som har kapasitet kun til henne, og ikke skal dele seg på flere.”* (Deltaker 1- FG3 BVTJ). Flere fokusgrupper konkluderte derfor med at Amiira ville få best match med familie 3, som ikke har barn fra før av:

“Sånn at her óg vil jo jeg egentlig gått for familie tre, litt sånn fordi at hun skulle få lov til å være den ene som de kunne få lov til å vie all sin oppmerksomhet til, og prøve å utforske denne historien sammen med.” (Deltaker 1- FG2 BVTJ)

6.2.3. Fosterforeldrenes motivasjon og ønsker

I fokusgruppediskusjonene trakk de ansatte frem at fosterforeldrenes motivasjon og ønsker er et vurderingsmoment ved beslutninger om matching. I alle fokusgruppene presiserte deltakerne at mange fosterforeldre ytrer spesifikke ønsker ved en fosterhjemsplassering. Videre reflekterte fokusgruppene med de ansatte i fosterhjemstjenesten, i større grad enn fokusgruppene med de ansatte i barnevernstjenesten, over viktigheten av å tilrettelegge for fosterforeldrenes egne ønsker ved en fosterhjemsplassering. Dette kan ses i sammenheng med at fosterhjemstjenesten jobber “tettere på” fosterforeldrene før det inngås en fosterhjemsavtale, mens barnevernstjenesten på sin side er “tettere på” barnet i denne fasen. Fokusgruppene med de ansatte i fosterhjemstjenesten presiserte følgelig at fosterfamilien ikke bare skulle “matche” barnet, men at barnet også skulle “matche” familien:

“Det er ofte at vi har lett for å bare tenke på barnet sine behov og barnets beste, at dette fosterhjemmet kan klare å håndtere dette barnet. Men vi må óg ta med ønsket og motivasjonen til fosterforeldrene oppi dette. Og hvis motivasjonen og ønskene til fosterforeldrene går på tvers av de. Altså vi vurderer: Hvilke barn tenker jeg matcher dette hjemmet? Og det ser vi jo på den høye bruddprosenten, utilsiktede flyttinger, at vi må respektere litt mer fosterforeldrene sine ønsker og motivasjon når vi matcher de med et barn.” (Deltaker 1- FG2 FHTJ).

I forlengelse av refleksjonene omkring fosterforeldres motivasjon og ønsker, vurderte de ansatte fosterforeldrenes villighet til å være frikjøpt, da de mente at dette var noe Amiira sannsynligvis ville ha behov for i en periode: *“Så tenker jeg det helt sikkert må være noe frikjøp her. Det må være noen foreldre som er villig til det.”* (Deltaker 2- FG3 BVTJ).

Deltakerne reflekterte kritisk rundt fosterforeldrenes yrker, og viktigheten av at fosterforeldrene var klar over de praktiske og økonomiske aspektene ved et frikjøp siden dette ville innebære at de ble klassifisert som frilansere og ikke som arbeidstakere. Familie 3 var i størst grad gjenstand for diskusjon, og de ansatte stilte spørsmål ved deres motivasjon for å være fosterhjem, og om de var villige til å eventuelt redusere inntekten eller ofre karrieremuligheter for å være tilstede for Amiira på heltid.

Imidlertid påpekte alle fokusgruppene at det mest betydningsfulle vurderingsmomentet med hensyn til fosterforeldrenes ønsker og motivasjon, var om de virkelig ønsket å hjelpe barn. En deltaker formulerte synspunktet slik: *“for det vi trenger, det er jo å ha tilgang på hjertet ditt”* (Deltaker 1- FG2 BVTJ). Deltakernes antakelser om familie 3 sine ønsker og motivasjon ved en fosterhjems plassering, medførte at de ble vurdert som den beste matchen for Amiira på dette punktet:

“De [familie 3] har et stort ønske om å hjelpe barn. Med tanke på tilbakeføring, sånn som vi har mye fokus på nå [...] Jeg forstår det ikke sånn at de ønsker at barnet skal vokse opp i deres familie, men at de ønsker å hjelpe”. (Deltaker 4 -FG3 BVTJ)

6.3 Politiske føringer og juridiske rammer

Politiske føringer og juridiske rammer er et hovedtema fra fokusgruppediskusjonene. Deltakerne gav eksplisitte og implisitte beskrivelser av hvordan hensikt og lengde på plasseringen, barnets rett til deltakelse og barnevernets plikt til å samarbeide med barnets foreldre, ble vurdert og vektlagt som hensyn i matchingsprosessen.

6.3.1. Hensikt og lengde på plasseringen

I fokusgruppene trakk deltakerne frem hensikt og lengde på plasseringen som et hensyn når de skulle fatte beslutninger om matching. De ansatte la vekt på lovparagrafen som lå til grunn for fosterhjems plasseringen, og presiserte at det i Amiiras tilfelle var snakk om en *“4-12-plassering”* eller en *“oppvekst-plassering”*. De beskrev at de tenkte mer langsiktig når de

skulle matche henne til en fosterfamilie, noe som grunnet seg i at Amiira hadde vært utsatt for vold: *“Det er sikkert også en langvarig plassering, ser det ut som. Det er en 4-12, en volds...”* (Deltaker 2- FG3 BVTJ).

Samtidig problematiserte de ansatte i fokusgruppene at de ikke “skal” tenke langsiktig om plasseringer innenfor fosterhjemskonteksten. Deltakerne begrunnet dette i den økte vektleggingen av tilbakeføring i barnevernet, noe de presiserte at alltid skulle ligge til grunn for beslutninger om matching: *“Selv om det er en 4.12 så vet vi at vi allikevel skal tenke tilbakeføring”* (Deltaker 2- FG1 FHTJ). De ansatte understreket videre at fokuset på gjenforening var med på å fremheve viktigheten av å hensynta barnets kulturelle bakgrunn ved beslutninger om matching, da det kunne være med på å gjøre tilbakeføring til foreldrene lettere i de tilfellene der barnet skulle bli tilbakeført. De la vekt på at opprettholdelse av kulturell kontinuitet i fosterhjemmet, var viktig i et fremtidsperspektiv, for at barnet skulle kjenne tilhørighet til sine røtter når de ble voksne:

“Disse barna blir også voksne en dag. Om de så blir boende i fosterfamilien til de er voksne, så er det en del av livet deres videre. Vi skal hjelpe dem å ta vare på det [kulturell kontinuitet]. Så jeg er litt spent på hvordan det blir fremover, men også veldig positiv i forhold til at vi endelig ... Det er noe som i hvert fall blir jobbet med nå. Det har disse EMD-dommene vært med å sette søkelyset på. Tvunget oss til å våkne opp litt og gjøre noe med det.” (Deltaker 5- FG3 BVTJ)

6.3.2. Barnets rett til deltakelse

Barnets rett til deltakelse var noe deltakerne i fokusgruppene var opptatt av når de fattet beslutninger om matching. Ved spørsmål om hva deltakerne trodde Amiira selv synes var viktig ved en fosterhjems plassering, pekte de ansatte på at det var vanlig for barn på Amiiras alder å ha sammenfallende preferanser med fokus på materielle ønsker ved en fosterhjems plassering. De beskrev blant annet at barn gjerne vil ha *“to voksne”*, *“eget rom”*, *“katt og hund”*, eller *“at det er andre unger i hus”*.

En ytterligere tendens som oppstod i diskusjoner omkring Amiiras ønsker, var at deltakerne i fokusgruppene uttrykte generelle beskrivelser ut fra sin profesjonelle rolle. De presiserte at trygghet i form av kontinuitet og stabilitet var viktig, selv om de bemerket seg at dette ofte ikke er noe barna nevner selv: *“Trygghet, tenker jeg. Hun hadde ikke brukt det ordet selv, men jeg tenker at det er kjempeviktig for små barn.”* (Deltaker 5- FG3 BVTJ). Følgelig

beskrev de viktigheten av at Amiira fikk beholde kontakt med nettverket sitt, og reflekterte over at det var fordelaktig om hun fortsatte å gå i barnehagen med trygge voksne og kjente barn:

“Ja, det vil jeg tro når du har gått tre år i en barnehage med trygge voksne og kjente barn. Alt opp i en sånn forandring som det vil være å flytte, må vi prøve å ha noe stabilt. Det er også viktig at en familie kan legge til rette for henne.” (Deltaker 2-FG2 BVTJ)

I diskusjoner omkring kontinuitetshensynet ble det påpekt at barn med migrasjonsbakgrunn ikke alltid har så sterke preferanser knyttet til opprettholdelse av sin kulturelle bakgrunn selv. Deltakerne beskrev at mange av disse barna uttrykker eksplisitte ønsker om å ha en “norsk” fosterfamilie. Imidlertid påpekte en av fokusgruppene at det også finnes barn som ønsker fosterforeldre som kan opprettholde spesifikke kulturelle tradisjoner, som kan skape en følelse av trygghet og gjenkjennelighet i det nye hjemmet: *“Eg ser unger óg som sier noe om de skulle ønske de [fosterforeldrene] var like flinke til å lage mat som mora. [...] Så det tror jeg óg de kunne være opptatt av ... det med mat.”* (Deltaker 2- FG2 FHTJ)

6.3.3. Barnevernets plikt til samarbeid med barnets foreldre

Selv om foreldrene ikke har det endelige ordet når det gjelder matching av fosterhjem, ble deres deltakelse og innspill betraktet som en viktig del av beslutningsprosessen, for å sikre at barnets behov ble ivaretatt så godt som mulig: *“Det vi må ha veldig fokus på, det er at vi må respektere foreldrene til Amiira sine ønsker ...”* (Deltaker 2 - FG2 BVTJ). Flere understreket viktigheten av å ta foreldrenes synspunkter og preferanser i betraktning når det var mulig:

“Og så er det jo foreldrenes stemme og barnets stemme som jo er veldig viktig. Det skal vi ta hensyn til. En skal på en måte si noe om ønskene, og skal òg si noe om hvorfor vi ikke kan møte de ønskene. For det må vi jo gå grundig inn på. Den største mangelen er jo fosterhjem, da.” (Deltaker 2 - FG2 FHTJ).

Flere av de ansatte i både barneverns- og fosterhjemstjenesten nevnte videre hvordan foreldrenes foreldreansvar over grunnleggende avgjørelser knyttet til barnets tro- og livssyn, kunne eliminere bort enkelte fosterhjem. En ansatt i barnevernstjenesten bemerket hvordan familie 2 sin kristne bakgrunn kunne medvirke til en underkjenning av hjemmet: *“Her er det jo også dette med religion, at de er aktive i Bergen Moské, det med religion knyttet opp mot foreldreansvaret, sånn at her er jo det også noe vi måtte ha sjekket ut med foreldre “.*

(Deltaker 1 - FG2 BVTJ). Det var med andre ord enighet om at man trengte “foreldrenes velsignelse” (Deltaker 4/3 - FG2 FHTJ) når det gjaldt slike forhold.

De ansatte i barnevernstjenesten berettet om hvor vanskelig det var når de ikke kunne oppfylle foreldrenes ønsker om å ivareta barnets morsmål og forståelse av egen kultur: “Men enn så lenge er det utfordrende, og det er ikke noe behagelig å få tilbakemeldinger fra biologiske foreldre eller nettverk og familie, om at “på grunn av dere har barnet mistet det og det.”” (Deltaker 4 - FG3 BVTJ). Barnevernstjenestens ansvar for oppfølging av barnets foreldre etter en omsorgsovertakelse, kan tenkes å gi kontaktpersoner økte insentiver for å imøtekomme foreldrenes synspunkter.

6.4 Organisatoriske forhold i barnevernet

Organisatoriske forhold som legger føringer og begrensninger for ansatte i barnevernets utøvelse av matching av i praksis, var også et tema som gjennomsyret fokusgruppediskusjonene. De ansatte var opptatt av hvordan organisatoriske forhold, som oppgave- og ansvarsfordelingen mellom barnevernstjenesten og fosterhjemstjenesten, samt manglende tilgjengelighet på fosterhjem med annen kulturell bakgrunn, la føringer og begrensninger for deres utøvelse av matching i praksis.

6.4.1. Oppgave- og ansvarsfordeling mellom barnevernstjenesten og fosterhjemstjenesten

Alle fokusgruppene refererte til hvordan forholdet mellom kommunen og Bufetat var preget av en uklar ansvarsfordeling, og samarbeidsvansker knyttet til formidling av fosterhjem. Flere av de ansatte i fosterhjemstjenesten beskrev blant annet hvordan Bufetat sin rolle som tjenesteleverandør, og plikt til å bistå kommunen med plassering av barn utenfor hjemmet, tildelte dem en portvaktfunksjon i formidlingsprosessen:

“Selv om barnevernstjenesten sitter med beslutningsmyndighet, og vi bestemmer ingenting, så er det egentlig litt feil fordi den første silingen skjer her. Det er vi som velger hva vi tenker kan passe og tilbyr det. Kommunen har ingen oversikt over de andre hjemmene som vi har liggende på lista.” (Deltaker 4 - FG1 FHTJ).

De ansatte i barnevernstjenesten opplevde på sin side at de som følge av denne ansvarsfordelingen i realiteten ikke fikk valgmuligheter, og påpekte at det sjeldent forelå mer

enn ett tilbud på deres søknad om fosterhjem til barnet: “*Det er veldig sjelden vi får flere enn én. Vi får én om gangen.*” (Deltaker 3 - FG3 BVTJ). Manglende valgmuligheter ble i tillegg begrunnet i mangel på fosterhjem (se punkt 6.4.2). Noen av de ansatte i barnevernstjenesten erfarte også at informasjonen som først ble formidlet fra fosterhjemstjenesten om mulige fosterhjem iblant fremstod gjentakende eller ufullstendig. Fosterhjemstjenesten kunne presentere dem et hjem de allerede hadde underkjent, eller gi inntrykk av at det ikke var andre passende familier for barnet. En ansatt ytret i forlengelse av dette ønske om bedre informasjonsutveksling:

“Av og til kan de gi inntrykk av at det ikke er noen flere familier. Så bestemmer vi oss for at dette ikke blir bra, så vi underkjenner familien. Og så kommer de opp med noen [likevel]... Så det er av og til litt sånn ... Jeg skulle ønske at vi hadde tilgang på litt mer informasjon.” (Deltaker 5 - FG3 BVTJ).

Det utydelige ansvarsforholdet mellom tjenestene ble videre særlig knyttet til spørsmål om i hvilken grad fosterhjemstjenesten skal involveres i beslutninger om hvilket fosterhjem som kan passe best for barnet. De ansatte i fosterhjemstjenesten var opptatt av hvordan de gjennom sin ekspertise og erfaring med fosterhjem, kunne bidra med relevant rådgivning, støtte og veiledning, og således gi de beste rammene rundt fosterhjemmet:

“Det er viktig at vi i Bufetat sitter på en måte og har fosterhjemspektivet inn. [...] Prøve å koordinere så de beste rammene blir lagt rundt fosterhjemmet. Overføring og rammer blir lagt rundt. Jeg synes vi har en viktig rolle der. Men når det kommer til stykket, så er det jo kommunen og fosterhjemmet som det inngås en avtale mellom.” (Deltaker 2 - FG2 FHTJ).

Selv om de ansatte i fosterhjemstjenesten respekterte barnevernstjenestens autonomi, og rett til å fatte den endelige beslutningen om godkjenning, undret også noen av de ansatte seg over hvorfor de ikke fikk en tydeligere definert og mer avgjørende rolle i beslutningsprosessen. Dette særlig med tanke på påvirkningskraften de allerede hadde gjennom sitt ansvar for formidling av fosterhjemmene:

“Jeg synes fortsatt at vår rolle er veldig diffus, som rådgivere. Hvor mye skal vi gå inn i, og så at vi har ganske mye makt i å påvirke beslutninger som jeg alltid har forundret meg over. At vår ledelse ikke blir etterspurt mer.” (Deltaker 1 - FG1 FHTJ).

På den andre siden var de ansatte i barnevernstjenesten opptatt av å bevare sin autonomi når det gjaldt godkjenning av fosterhjem. De ønsket ikke at Bufetat skulle blande seg inn i og

eventuelt overprøve deres beslutninger. Deres fokus lå på å eie hele prosessen selv, da det var de som kjente saken best. De hadde allerede etablert en nærhet til barnet og familien gjennom undersøkelsesfasen, og var også de som skulle stå ansvarlig for oppfølging av fosterhjemmet og barnets foreldre etter plasseringen. Noen av de ansatte beskrev i en forlengelse av dette hvordan det å involvere Bufetat, som et nytt ledd i saksbehandlingen, ikke nødvendigvis tilførte den tiltenkte støtten i beslutninger om godkjenning. Det var viktigere for dem å ha en sparringspartner på kontoret:

Deltaker 2 – FG2 BVTJ: *“Da eier jo Bufetat hjemmene før vi ...”*.

Deltaker 1 – FG2 BVTJ: *“Her er det nok litt ulik praksis fra tjeneste til tjeneste, kommune til kommune, men vi er opptatt av å eie disse prosessene selv, vi vet hva vi vil utforske [...]”*.

Deltaker 2 – FG2 BVTJ: *“Og så er det vi som skal stå for beslutningen, det hjelper ikke at Bufetat godkjenner, det er vi som skal stå i det lange løp i beslutningen om godkjenningen”*.

Deltaker 1 – FG2 BVTJ: *“Og så har vi jo muligheten til å be om støtte fra Bufetat i godkjenning av nettverk, men det gjør vi i liten grad.”*.

Deltaker 2 – FG2 BVTJ: *“Vi har gjort det, men jeg har ikke gjort det på mange år. Og det er jo litt sånn fordi det blir litt mange folk.”*.

Deltaker 1 – FG2 BVTJ: *“Da er det viktigere for oss å gå to herifra, enn å gå én herifra og én fra Bufetat, det er viktigere for oss å ha en sparringspartner på kontoret.”*.

6.4.2. Manglende tilgjengelighet på fosterhjem med annen kulturell bakgrunn

Til tross for at de ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten var opptatt av å ta hensyn til Amiiras kulturelle bakgrunn og rettigheter i sine refleksjoner om matching, understrekte alle fokusgruppene at dette vanskelig lot seg gjennomføre i praksis grunnet manglende tilgjengelighet på fosterhjem: *“Jeg har få fosterhjem som kommer med annen både kulturell og religiøs bakgrunn. Det er en utfordring som vi skal ta hensyn til, men om vi ikke har alternativer, så må vi vurdere de fosterhjemmene vi har.”* (Deltaker 1 - FG2 FHTJ). De ansatte understrekte ytterligere at det ikke bare er få fosterhjem med migrasjonsbakgrunn, men få fosterhjem generelt: *“Ja uavhengig av om du er etnisk norsk eller ikke, er det ikke sånn at vi kan velge fra øverste hylle og matche ut ifra alle de behovene barn har. Sånn er det ikke.”* (Deltaker 2 - FG2 BVTJ).

Flere av de ansatte i barnevernstjenesten opplevde at mangelen på fosterhjem resulterte i tilbud fra fosterhjemstjenesten, som nesten ikke oppfylte noen av kriteriene som ble oppgitt i henvisningen. I tillegg bemerket de ansatte at de sjeldent fikk presentert og mulighet til å gå i

prosess med flere alternative fosterhjem samtidig, da de andre tilgjengelige hjemmene også måtte holdes ledige for andre barn på ventelisten. Dette førte til spørsmål om hvorvidt det i praksis var mulig å gjennomføre en reell matching:

“Bedt om en matching. Det fine ordet. Men jeg føler vel at vi får det de har tilgjengelig. Uten at det er voldsom stor tanke på den matchingen. Så er det kjempevanskelig når du skal matche, og så har du én å velge.” (Deltaker 3 - FG3 BVTJ).

Om de ansatte i barnevernstjenesten underkjente fosterhjem til barn i påvente av en fosterfamilie med lignende kulturelle og språklige kjennetegn, risikerte de at barnet måtte vente unødig lenge på et tilbud som kanskje aldri ville komme:

“Med mindre det er noe som diskvalifiserer de helt åpenbart, og religion og språk vil kunne diskvalifisere umiddelbart, så viktig er det, men da vet vi ikke hva vi velger istedenfor. For det vi kan velge er: “Ok, da kan det gå uker, måneder. Det kan gå lang tid før vi da får presentert et nytt alternativ fra Bufetat”. Og det handler ikke om at Bufetat ikke har et ønske om å levere.” (Deltaker 1 - FG2 BVTJ).

Lignende beretninger om hvordan ansatte i det norske barnevernet viker fra sine opprinnelige krav for å ha et aktuelt fosterhjem de kan plassere barnet hos, fremkom også i diskusjonene blant de ansatte i fosterhjemstjenesten. En ansatt uttrykte hvordan matching blir en “kvalifisert gjetting” om at det i nærmeste fremtid ikke vil dukke opp et mer passende hjem for barnet (Deltaker 1 – FG1 FHTJ). Behovet for å handle raskt kunne utfordre behovet for veloverveide beslutninger som tar hensyn til barnets beste:

“Det er et system som er veldig resultatorientert, så hele poenget med at beggars can't be choosers skal vi liksom ikke snakke om. Det er klart at når du er i en presset situasjon og du har få alternativer, så er det veldig stor fare for at både barnevernstjenesten og vi tilpasser problemet med tanke på hva vi har tilgjengelig. Istedenfor å holde fast på at det er dette som er behovene, så da får vi heller vente. Det skjer svært sjelden. Som regel når du får en henvisning så skulle alle hatt et fosterhjem i går. Det ligger et tidspress der. Mens alle vet at hvis du skal fatte gode beslutninger så tar det sannsynligvis litt tid.” (Deltaker 1 - FG1 FHTJ).

Hvilke rekrutteringstiltak de ulike tjenestene benyttet seg av for å rekruttere flere fosterhjem med flerkulturell bakgrunn, var viet liten plass i diskusjonene. Dette kan forklares med at det kun var et par av de ansatte i fosterhjemstjenesten som hadde deler av sin stilling øremerket til rekrutteringsarbeid. Ved spørsmål fra moderator stilte imidlertid en av de ansatte i

fosterhjemstjenesten, som hadde ansvar for opplæring og formidling, seg kritisk til det uttalte målet om å rekruttere flere flerkulturelle fosterforeldre:

“Er det det vi faktisk trenger? Eller trenger vi kompetente familier uavhengig? Hvis vi sørger for at vi har en somalisk fosterfamilie stående klar, en nigeriansk, en fra Kamerun, en fra Afghanistan, en fra Iran ... Og så blir de bare stående ubrukt fordi det er kvaliteter der som ikke matcher barna likevel.” (Deltaker 4 - FG1 FHTJ).

En annen ansatt i fosterhjemstjenesten uttrykte på den andre siden hvordan man gjennom spesifikk rekruttering og opparbeidelse av kontakter innad i de ulike etniske miljøene, kunne bidra til å identifisere potensielle fosterforeldre, og bygge tillit og engasjement innenfor disse miljøene:

“Det vi faktisk kan gjøre er når vi har et barn med en etnisitet, og jobbe mot de etniske miljøene. Gå inn i moskeen. Gå inn i menighetene som hører til der, og det gjør vi jo av og til. Hvis vi får barnevernstjenesten med oss på det, og vi tenker at det er relevant å gjøre det.” (Deltaker 3 – FG1 FHTJ).

Flere av de ansatte i barnevernstjenesten ytret at de som følge av mangelen på fosterhjem og barn med migrasjonsbakgrunn sine begrensede nettverk, ofte måtte ha en pragmatisk tilnærming til hensynet om ivaretagelse av barnets kulturelle bakgrunn ved plassering. De ansatte forklarte hvordan de kunne legge til rette for kulturformidling både i fosterhjemmet og under samvær som en alternativ løsning:

“Ja, man må være kreativ. Hjelp fosterforeldrene littegrann. Samarbeidsmøter mellom foreldre og fosterforeldre, sånn at de kan utveksle litt informasjon om hva som er viktig for dem med tanke på kultur og språk. Bruke tolker i ... Man prøver å legge til rette på andre måter. Lage noen arenaer som foreldrene kan vise barna hvordan man ivaretar kulturen, ikke sant.” (Deltaker 2 – FG1 BVTJ).

6.5 Oppsummering av funn

Analysen viser at ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten betrakter barnets kulturelle bakgrunn som et viktig hensyn i matchingen, men at grunnleggende omsorgsbehov må prioriteres i en virkelighet hvor man ikke har fosterfamilier som matcher alle aspekter ved barnet. Kontinuitet av kultur, religion, etnisitet og språk anses ikke som en del av barnets grunnleggende omsorgsbehov. Studien finner at mangel på fosterhjem, både med og uten kulturell minoritetsbakgrunn, påvirker muligheten for å sikre kulturelle rettigheter til barn

som trenger et fosterhjem. Funn peker også i retning av at forholdet mellom statlig og kommunalt barnevern er preget av en uklar ansvarsfordeling, og samarbeidsvansker knyttet til formidling av fosterhjem.

7.0 Diskusjon

Hensikten med denne masteroppgaven er å undersøke hvordan ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten reflekterer rundt kulturell kontinuitet når de matcher barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier. Kulturell kontinuitet viser til prosessen hvor aspekter ved barnets kulturelle, etniske, religiøse og språklige bakgrunn opprettholdes, motarbeides eller rekonstrueres som del av barnets sammenhengende livshistorie ved en fosterhjems plassering (jf. Tonheim et al., under review). I dette kapittelet vil vi diskutere våre funn i lys av teori og tidligere forskning på feltet. I første del vil vi diskutere hvilke hensyn som tas og hvordan de vektlegges når barn med migrasjonsbakgrunn matches med fosterfamilier. I andre del vil vi diskutere variasjon og samarbeid mellom kommunalt og statlig barnevern ved valg av fosterhjem.

7.1 Kulturell kontinuitet; Viktig, men ikke en prioritet

Barnevernet har mandat til å fatte beslutninger, innenfor rammen av gjeldende politiske og juridiske retningslinjer, som kan medføre vidtrekkende konsekvenser, og ha stor personlig og følelsesmessig verdi for barn (Christiansen & Kojan, 2023, s. 15). Dette gjelder også beslutninger om valg av fosterhjem, hvor barnevernet må ta avgjørelser til barnets beste, med utgangspunkt i en rekke motstridende hensyn og påvirkningsfaktorer (Baumann et al. 2011; Zeiljmans et al., 2017; Pösö & Laakso, 2016). Det er et viktig og omfattende arbeid å finne fosterforeldre som har de riktige forutsetningene til å kunne å imøtekomme ethvert barns spesifikke behov (Bunkholdt, 2023, s. 90; Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 316). For barn med migrasjonsbakgrunn er ivaretagelse av deres etniske, religiøse, kulturelle og språklige bakgrunn særlig betydningsfullt ved beslutninger om matching, og det kan ha stor innvirkning på deres identitetsutvikling og daglige fungering i fosterhjemmet (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 307-308; Skytte, 2019, s. 279-281).

Våre funn indikerer at ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten vurderer kontinuitet i barnets kulturelle bakgrunn som et viktig hensyn ved beslutninger om matching. I samsvar med forskning på feltet, synes deltakerne å anse kulturelle likheter mellom barnet og fosterforeldrene som fordelaktig, da det kan bidra til at barna oppdras med en forståelse om "hvem de er", noe som også er viktig dersom de skal kunne tilbakeføres til sine biologiske foreldre (Brown et al., 2009, s. 1021-1023; Anderson & Linares, 2012, s. 598). Samtidig

erkjenner deltakerne i vår studie at kulturelle likheter mellom barnet og fosterforeldrene ikke utelukkende kan betraktes som et kjennetegn forbundet med en vellykket plassering, også dette i tråd med annen forskning (Waniganayake et al., 2019, s. 372-373; Zeijlmans et al., 2017, s. 261-262; Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015, s. 275; Wainwright & Ridley, 2012, s. 58). Det er ikke noen fasit på hva som er det beste for hvert enkelt barn når det gjelder kontakt med egen kulturell bakgrunn, noe som nødvendigvis gjør en individuell vurdering i enhver beslutning om matching (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 308; Prop.106 L (2012-2013), s. 82; Zeijlmans et al., 2017, s. 261-262).

7.1.1 Individuell vurdering av barnets behov for kulturell kontinuitet opp mot andre hensyn

For å gjennomføre en individuell vurdering av hva som er til barnets beste i hver enkelt sak, må en rekke forhold avveies og vektet opp mot hverandre, og fortolkes i lys av gjeldende lovverk og retningslinjer (jf. Baumann et al., 2011). Etter at kravene som ideelt sett burde være oppfylt i den konkrete saken om Amiira var fremsatt, måtte deltakerne våre fra barneverns- og fosterhjemstjenesten se på hvilke av disse kravene de hadde mulighet til å innfri med utgangspunkt i de fosterfamiliene som forelå. Skytte (2019, s. 279) påpeker at kvalitetskravene som pålegges fosterhjem, samt de spesifikke kravene “som tilgodeser det enkelte barnets behovs-, utviklings- og oppdragelsesomsorg” i slike vurderinger blir sett opp mot de ulike plasseringsalternativene. I skjæringspunktet mellom hvilke betingelser som “kun” er *viktige* og hvilke som er *avgjørende*, finner vi at kulturell kontinuitet betraktes som et viktig hensyn, men et hensyn som må vike dersom det kommer i konflikt med barnets rett til forsvarlig omsorg, beskyttelse og utviklingsstøtte. Kulturell kontinuitet ansees dermed ikke som en del av det de omtaler som forsvarlig omsorg og utviklingsstøtte.

At deltakerne i vår studie ikke vurderte kulturell kontinuitet som en del av Amiiras grunnleggende omsorgsbehov kan forklares med utgangspunkt i Baumann et al. (2011) i sin økologiske beslutningsmodell. Eksterne faktorer som lovverk og politiske føringer presiserer at barnevernet “skal [...] ta hensyn til” (bvl., 2021, § 1-8) barnets kulturelle bakgrunn, uten at det nærmere spesifiseres hvordan de ansatte skal gå frem og hvor tungtveiende kulturell kontinuitet bør være (Tonheim et al., under review). Når formuleringene er vage blir det opp til den enkelte beslutningstakeren å ta stilling til hvordan kontinuitetshensynet skal forstås og anvendes. Beslutningstakerfaktorer, herunder barnevernsansattes profesjonelle og personlige bakgrunn, vil dermed virke inn på hvordan saksforhold, som barnets kulturelle bakgrunn,

fortolkes og vektlegges ved valg av fosterhjem (Baumann et al., 2011; Zeiljmans et al., 2017).

I vår studie hadde alle de ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten utdanning fra høyskolenivå, og erfaring med matching. Kun tre av deltakerne hadde annen kulturell bakgrunn enn norsk, og det store flertallet var profesjonsutøvere som representerer majoritetskulturen i samfunnet. Det norske samfunnet beskrives som barnesentrert og individorientert, noe som former oppfatninger av hvordan en god barndom bør se ut og hva barn skal beskyttes fra å delta i (Rugkåsa et al., 2017, s. 49; Hennem, 2023, s. 58). Disse (vestlige) “normative sannhetene” er synlige i lover og regler (Tonheim et al., under review) og i profesjonsutdanningene. Våre deltakers individuelle vurdering av hva som er til Amiras “beste” når det gjelder kontakt med egen kulturell bakgrunn, kan dermed representere en “standard” for omsorg, som man antar at det er universell enighet om på tvers av kulturer, men som egentlig gjenspeiler “norske” normer og verdier (jf. Tonheim et al., under review).

Dette var særlig fremtredende i en av fokusgruppene med ansatte i barnevernstjenesten, som var den eneste fokusgruppen som ikke valgte familie 3 som den beste matchen for Amiira. De la vekt på at Amiira skulle “tilpasse seg majoritetssamfunnet” i sine refleksjoner. Disse deltakerne fremhevet fordelene ved å matche Amiira med familie 1 hvor fostermor jobbet som norsklærer, og hvor det var andre barn i fosterhjemmet som kunne hjelpe henne med språkutvikling. Det kan dermed diskuteres om disse deltakerne hadde en forståelse av at fosterhjems plasseringen var mer enn et tiltak for å sikre Amiira god omsorg, og at det også var et tiltak for å gjøre henne mer “norsk” (Spydevold, 2014, s. 118). For barnevernsansatte med majoritetsbakgrunn, kan det ligge nært å betrakte en fosterhjems plassering som en mulighet barnet har til å bli en del av majoritetssamfunnet, og at det på denne måten kan forlate “de omsorgssviktede oppvekstvilkårene” og frigjøre seg fra “foreldrenes språklige, religiøse og kulturelle minoritetsmiljø” (Skytte, 2019, s. 269). Dette peker på et manglende blikk for undertrykkelse og rasisme, som kan medføre en tilbøyelighet til å vurdere fosterhjem som “gode nok” uten å imøtekomme kontinuitetshensynet (jf. Kriz & Skivenes, 2012, s. 455). Det kan dermed stilles spørsmål om deltakernes forventninger til hvordan et hjem skal være, basert på deres verdiorienteringer og kulturelle bakgrunn, kan skille seg fra det Amiira og hennes foreldre selv vil betrakte som et godt hjem (jf. Boccagni, 2017).

Et saksforhold deltakerne i vår studie var særlig opptatt av, var at Amiira hadde vært utsatt for og vitne til vold. Vurderingene rundt Amiiras behov knyttet til slike potensielt traumatiserende hendelser kan være kulturelt betinget. Det norske barnevernets kunnskapsgrunnlag, som barnevernsansatte tilegner seg gjennom sin utdanning, er blant annet sterkt påvirket av tilknytningsteori, som understreker viktigheten av utviklingsstøttende tilknytning mellom omsorgspersonene og barnet (Picot, 2016, s. 249, Tonheim et al., under review). Et relativt nytt faglig perspektiv, forankret i tilknytningsteori, kognitiv psykologi, traumeteori og vår tids populariserte hjerneforskning, som har blitt toneangivende for barnevernsarbeid, er traumebevisst omsorg (Lorentzen, 2020, s. 146-148). Barn som har vokst opp med vold i familien, er ofte utsatt for gjentatte negative samspillserfaringer, noe som kan bryte ned eller forstyrre utviklingen av hjernens reguleringsystem (Jørgensen & Lillevik, 2016, s. 187-189). Deltakerne virket å inneha et barnesyn hvor de oppfattet Amiira som et sårbart barn i behov for beskyttelse av voksne (jf. van Bijleveld et al., 2015, s. 130), og presiserte at hun trengte omsorgspersoner som la kunnskap om traumer til grunn for sine omsorgshandlinger, og kunne regulere og trygge henne.

Å arbeide for et barns trygghet betyr at omsorgspersonene utover å gi fysisk, psykisk og emosjonell trygghet, også må være sensitive, forutsigbare og tilgjengelige (Jørgensen & Lillevik, 2016, s. 191). Et lovmessig kriterium for å bli fosterforelder er nettopp at de har “særlig evne, tid og overskudd til å gi barn et trygt og godt hjem” (bvl., 2021, § 9-3). For å ha tid og overskudd til å være tilstedeværende og gode fosterforeldre for barnet når det trengs, kan praktisk tilrettelegging som frikjøp være helt nødvendig, i tillegg til en forutsetning for at familien skal kunne greie å stå i oppdraget over tid (Paulsen & Ytreland, 2022, s. 28). Erfaring med egne barn og mer livserfaring, kan også gjøre fosterforeldrene bedre rustet til å stå imot belastninger (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 335). Backe-Hansen et al. (2019, s. 21) og Zeijlmans et al. (2017, s. 263) viser videre til at omsorgsoppgaven for barn i fosterhjem ofte er stor, og at det kan være risiko for utilsiktet flytting og ustabilitet, dersom det er andre barn på samme alder som også krever mye tid og oppmerksomhet i fosterhjemmet. Dette kan forklare den generelle enigheten blant fire av fem fokusgrupper om at familie 3, var den familien som hadde best forutsetninger for å gi Amiira en stabil plassering der hun fikk oppmerksomheten og kontakten hun trengte. Disse fosterforeldrene hadde erfaring som besøkshjem, men var uten egne barn. I tillegg kunne deres store ønske om å hjelpe andre barn tyde på at de var åpne for å bli frikjøpt.

Flere studier peker på at kulturelle likheter med fosterforeldrene kan medføre forutsigbarhet og en mer naturlig tilpasning til fosterhjemmet (Waniganayake et al., 2019, s. 371; Brown et al., 2009, s. 1021-1023; Anderson & Linares, 2012, s. 600-601). Slike refleksjoner var også synlig i fokusgruppene i vår studie, og stemmer overens med Boccagnis (2017, s. 23) teori om homing, som påpeker at utviklingen av en “hjemlig følelse” i en ny kontekst er nært knyttet til opplevelser av gjenkjennelighet, kontroll og trygghet. Samtidig var noen av deltakerne mer opptatt av hvordan familie 3 sin muslimske bakgrunn kunne “trigge” Amiira, heller enn at den matchende religiøse bakgrunnen var noe positivt. Volden hun hadde opplevd ble koblet til kultur ved at deltakerne kategoriserte den som “opdragervold”. Oppdragervold refererer til vold som kontrollert og bevisst brukes for å oppdra og disiplinere et barn, i tråd med familien og miljøets normer (Paulsen et al., 2014, s. 13). Kulturelle og religiøse elementer ble derfor også av noen betraktet som mulige “påminnere” som kunne utløse Amiira sin alarmrespons, skape utrygghet og hindre etableringen av en hjemfølelse i fosterhjemmet (jf. Boccagni, 2017). Dette samsvarer med annen forskning som viser at omsorgssvikt og fysisk mishandling kan virke negativt inn på barns kulturelle og religiøse involvering (Tyrell et al., 2019, s. 95; Cheruvallil-Contractor et al., 2021, s. 8-9; Hansen & Flaskerud, 2020, s. 50-51; Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 62).

Amiiras alder var også et saksforhold som deltakerne i vår studie var opptatt av (jf. Baumann et al., 2011). Flere av fokusgruppene i vår studie virket å ha en oppfatning av at barnevernet har et større ansvar for å tilrettelegge for kulturell kontinuitet når det er snakk om et yngre barn. Dette gjaldt særlig fokusgruppene fra barnevernstjenesten. Da Amiira bare var 5 år trengte hun et “religiøst stillas”. Det kan være flere årsaker til dette. Yngre barn har ofte lettere for å etablere nærhet og tilknytning, og vil gjerne raskere identifisere seg med sine nye omsorgspersoner (Bunkholdt, 2023, s. 169). Barn som er eldre ved plassering har derimot kommet lengre i sin identitetsutvikling, og kan ha etablert en sterkere tilhørighet til sin families kultur. Dette gjør at eldre barn antageligvis har bedre forutsetninger for å balansere akkulturasjon i en fosterfamilie (Crea et al., 2018, s. 59). Når fosterforeldrene deler kulturelle likheter med barnet, kan de fungere som et “stillas” og “brobyggere” overfor barnets foreldre, da det er muligheter for å videreutvikle viktige verdier, som ligner de man finner i den biologiske familien (Brown et al., 2009, s. 1023). I Norge fremgår også retten til å ta avgjørelser når det gjelder religion for barna under det begrensede foreldreansvaret (bvl., 2021, § 5-4; Tonheim et al, under review). Uten en slik matching faller det et større ansvar på barnevernstjenesten og fosterforeldrene. Dersom fosterforeldre ikke kan sørge for “kulturell

oppfølging”, peker imidlertid forskning på at det i realiteten ikke iverksettes tilstrekkelig tiltak for å bidra til dette (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 62).

Viktigheten av kulturell kontinuitet og tilhørighet til sin biologiske familie, kan videre sees i lys av politiske føringer, som understreker at omsorgsovertakelse er et midlertidig inngrep i barnas liv (Prop. 133 L (2020-2021), s. 255). Også FNs barnekonvensjon (1989, Art. 8, 9, 20, 30) og EMK (1950, Art. 8) understreker hensynet til kontinuitet i barnets oppdragelse når barn ikke kan bo hos sine biologiske foreldre. Det norske barnevernet har de siste årene blitt kritisert og dømt av EMD, nettopp for mangelfullt arbeid med å gjenforene barn og foreldre (Odland, 2022). Til tross for at deltakerne i vår studie vurderte fosterhjems plasseringen til Amiira som langvarig, beskrev de at de “måtte ha et tilbakeføringsperspektiv” allerede i matchingsprosessen. I likhet med tidligere forskning, viste deltakerne til at det er viktig at barn oppdras med en forståelse om “hvem de er”, dersom de skal ha forutsetninger for å søke tilbake når plasseringen opphører (Brown et al., 2009, s. 1021; Anderson & Linares, 2012, s. 598).

Norske barnevernsansatte i rapporten fra Proba samfunnsanalyse (2017, s. 61) erfarer imidlertid at barn med voldserfaringer som kommer i fosterhjem, ofte ønsker å ta avstand fra egen kultur. Senere kan disse barna bli opptatt av sin bakgrunn og anklage barnevernet for å ha fratatt dem språk og identitet (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 61). Erfaringene samsvarer med den dynamiske forståelsen av hjem som Boccagni (2017) beskriver, hvor følelsen av hjem kan endre seg over tid i tråd med nye erfaringer. Samtidig belyser det viktigheten av at barnevernsansatte og fosterforeldre arbeider for å hjelpe barn som er negative til egen kultur grunnet traumatiske opplevelser i oppveksten (van der Weele & Fiecko, 2020, s. 266). Dette kan bygge opp under et argument om at fokuset i en matching må være “både-og og ikke enten-eller”. Den emosjonelle omsorgen for barn med migrasjonsbakgrunn, må også inkludere arbeid med barnets kulturelle identitet (jf. van der Weele & Fiecko, 2020, s. 266). Kulturell kontinuitet er viktig for barnets psykiske helse og selvforståelse i et fremtidsperspektiv, samt for å gi barnet en trygg og langsiktig tilhørighet til både sin biologiske familie og fosterfamilie (van der Weele & Fiecko, 2020, s. 266).

Å mislykkes med ivaretagelsen av kontinuitet i barnets kulturelle bakgrunn kan, slik vi forstår det, i ytterste konsekvens føre til at barna mister tilhørighetsfølelsen og vanskeliggjør en gjenforeningsprosess. Ifølge Baumann et al. (2011) sin økologiske beslutningsmodell kan

slike konsekvenser, og påfølgende kritikk påvirke beslutningsterskelen til de som fatter beslutninger i barnevernet. Ved valg av fosterhjem til Amiira kan dette innebære at barnevernsansatte er villige til å være mer fleksible, når det gjelder hvilke kriterier fosterforeldrene må oppfylle, dersom de deler kulturelle likheter med barnet. Dette kan forklare den generelle enigheten blant fire av fem fokusgrupper om at det var familie 3 som ble ansett som den beste matchen for Amiira, til tross for at de hadde minst erfaring med å ha omsorg for barn. Deltakerne beskrev at fosterforeldrene, som var i 40 årene og selv hadde vokst opp i muslimske familier, var den familien som hadde best praktisk og emosjonell kapasitet til å følge opp Amiira sine omsorgsbehov. Disse fosterforeldrene var også best egnet til å følge opp hennes kulturelle behov, samt samarbeide med Amiira sine foreldre innenfor rammene av en omsorgsovertakelses usikre tidsperspektiv.

Deltakerne i vår studie understreket at kulturell kontinuitet betraktes som et *viktig* hensyn, men et hensyn som må vike dersom det kommer i konflikt med barnets rett til forsvarlig omsorg, beskyttelse og utviklingsstøtte. Når religiøse likheter mellom Amiira og fosterfamilie 3 likevel var et viktig argument for at fire av fem fokusgrupper valgte denne familien som beste match, indikerer dette at kontinuitetshensynet ikke kom i konflikt med hva deltakerne betraktet som *avgjørende* for å sikre Amiira et trygt og godt fosterhjem. Fokuset på religion synes å grunne i at dette var det eneste aspektet ved Amiiras bakgrunn som kunne matche de tre fosterfamiliene deltakerne hadde å velge mellom. Ingen av fosterforeldrene delte etniske eller språklige likheter med barnet. Det er imidlertid viktig å ta i betraktning at refleksjonene til deltakerne i vår studie trolig også er preget av informasjonsskrivet, som tegner et bilde av hva HoMi-prosjektet ønsker å undersøke, nettopp kontinuitet, og spørsmål fra moderator under fokusgruppediskusjonene.

Det kan virke som at deltakerne, med utgangspunkt i den begrensede informasjonen de fikk tildelt i vignettene om barnets behov, hva barnet og foreldrene selv ønsket, samt fosterforeldrenes motivasjon og omsorgsevner, benyttet seg av forenklingsstrategier for å kunne treffe en beslutning. Deltakerne satte kjennetegn hos de ulike fosterfamiliene opp mot hverandre, avveide disse, og valgte bort fosterforeldre basert på enkeltfaktorer (jf. Zeiljmans et al., 2019b, s. 409). De brukte blant annet religion, alder og andre barn i hjemmet som begrunnelse for å ekskludere familie 1 og 2, selv om fosterforeldrene hadde andre egenskaper som kunne vært kompatible med Amiiras behov. Det er viktig å være oppmerksom på at det vi finner ikke nødvendigvis vil gjelde for alle barn med migrasjonsbakgrunn. Et interessant

tankeeksperiment ville vært om Amiira hadde vært 15 år ved plassering, og hadde etablert en sterkere tilhørighet til sin kulturelle bakgrunn, samt i større grad kunne uttrykke hva hun selv ønsket i en fosterhjems plassering. Man kan også vurdere hvordan situasjonen ville vært hvis familie 3 hadde hatt egne barn, eller dersom årsaken til plasseringen var noe annet enn vold. Det kan stilles spørsmål ved om deltakerne i så fall hadde reflektert annerledes over utfordringene og behovene som kunne oppstå i forbindelse med fosterhjems plasseringen av Amiira.

7.2.2 Kan kulturell kontinuitet prioriteres når det mangler egnede fosterhjem?

Når et barn med migrasjonsbakgrunn skal matches til en fosterfamilie, må vi ta med i vurderingen alle betingelsene som skal foreligge for at plasseringen skal fungere etter sin hensikt (Bunkholdt, 2023, s. 75). Dette innebærer at vi på papiret velger fra øverste hylle. I praksis er det imidlertid ofte at ikke alle betingelsene kan imøtekommes. Ingen av vignettene om fosterfamilier matchet Amiira på alle områder. Også det Baumann et al. (2011) beskriver som organisatoriske faktorer, påvirker beslutningsprosessen. I likhet med andre studier på feltet finner vi at mangel på tilgjengelige fosterhjem, både med og uten kulturell minoritetsbakgrunn, påvirker muligheten til å sikre kulturelle rettigheter til barn som trenger et fosterhjem (Hustad et al., 2016, s. 40; Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 32; Sinclair & Wilson, 2003, s. 883; Waniganayake et al., 2019, s. 373; Cheruvallil-Contractor et al., 2022, s. 4583-4584; Zeijlmans et al., 2017, s. 262). Konsekvensene det har å velge på andre eller tredje hylle, er også forhold som må trekkes inn i beslutninger om valg av fosterhjem til barnet. Hvilken pris er barna nødt til å betale for den uunngåelige avstanden mellom idealet og realiteten (Bunkholdt, 2023, s. 76)?

Deltakerne i vår studie beskrev, i likhet med Bunkholdt (2023, s. 92), at mangelen på fosterhjem førte til at beslutninger om matching i realiteten innebærer et kompromiss; de strekker seg så langt som mulig, men må avfinne seg med at de ikke kan innfri alle ønsker, og må redusere noen av sine opprinnelige krav. Kompromiss-basert matching kan, med utgangspunkt i Lipsky (2010, s. 140-141) sin teori om bakkebyråkratiet, forstås som en mestringsstrategi barnevernsansatte benytter for å sikre at beslutninger om matching kan tas, til tross for hindringer som mangel på egnede fosterhjem. Dette samsvarer med annen forskning som også understreker at kompromiss-basert matching er et resultat av kompleksiteten som følger av å navigere mellom motstridende hensyn og interesser i

beslutningsprosessen (Pösö & Laakso, 2016, s. 313; Zeijlmans et al., 2018, s. 460-462). I arbeidet med fosterhjems plasseringer skal barnevernsansatte blant annet alltid reflektere over hvordan et gitt fosterhjem kan styrke barnets muligheter til å fungere på nivå med ethvert annet barn i Norge, samtidig som de skal reflektere over hvordan fosterforeldrene kan medvirke til at barnet erfarer å bli anerkjent som et særegent individ med en spesifikk livshistorie og familie (Skytte, 2014, s. 46). Dette dilemmaet mellom likebehandling og særbehandling blir tydeligere og mer utfordrende når det gjelder fosterhjems plasseringer av barn med en annen kulturell bakgrunn enn norsk. Ulik behandling kan nemlig av og til være nødvendig for å sikre disse barna likeverdig behandling ved valg av fosterhjem (Aarset & Bredal, 2018, s. 24).

Når det er få hjem å velge blant, viste utvalget i studien vår til at barna står i fare for å måtte vente lenge på tiltak, og muligens ikke få det omsorgstilbudet de trenger. Dette fremheves også i en nylig utredning av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet, hvor mangel på egnede fosterhjem presenteres som en grunnleggende utfordring i fosterhjemsomsorgen (NOU 2023: 7 s. 284-285). Til tross for at det lenge har vært et uttalt mål å rekruttere flere fosterhjem med kulturell minoritetsbakgrunn i Norge, er det fortsatt relativt få slike hjem (Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 19). Satt helt på spissen, kan det dermed stilles spørsmål ved om en særbehandling av barn med migrasjonsbakgrunn i beslutninger om matching, kan føre til at disse barna må vente lengre på et egnet fosterhjem enn “norske” barn. Dette har vært tilfelle i Storbritannia, hvor det tidligere var krav om å finne en kulturell match, men der dette ble oppgitt på grunn av lange ventetider for barn med kulturell minoritetsbakgrunn (Cheruvallil-Contractor et al., 2022, s. 4574-4575). Å forsøke å oppnå en “perfekt match” mellom barnet og fosterforeldrenes kulturelle bakgrunn vil ifølge Wainwright og Ridley (2012, s. 58) uansett være fåfengt, da man med etnisitet, kultur og religion står ovenfor lite konkrete og håndfaste konsepter, som på mange måter er av unik betydning for den enkelte. Deltakerne i vår studie var i en forlengelse av dette kritiske til at kultur skulle prioriteres over andre relevante egenskaper ved rekruttering av fosterfamilier. De mente at slike hjem ofte kan bli stående ubrukt fordi de ikke nødvendigvis matcher andre viktige behov hos barnet.

I Norge er barnevernet rettslig forpliktet til å sikre barn og unge “nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid” (bvl., 2021, § 1-1). Barnevernet er imidlertid ikke rettslig forpliktet til å sikre barnet et fosterhjem med samme kulturelle bakgrunn (bvl., 2021, § 1-8; NOU 2023: 7, s. 289). Det må legges ned en innsats for å finne det, om det fremgår som et ønske hos

foreldrene og oppfattes å være til barnets beste. Dersom det ikke er mulig å oppdrive en kulturell match, står barnevernstjenesten ansvarlig for at barnets bakgrunn ivaretas på annen måte under plasseringen, uten at det nærmere spesifiseres hvordan barnevernsansatte skal gå frem for å ivareta dette (bvl., 2021, § 1-8; NOU 2023: 7, s. 289). Ifølge Lipsky (2010, s. 13) vil bakkebyråkraters skjønnsmyndighet tillegges stor vekt, når lovteksten åpner opp for slik tolkning. Barnevernsansatte har dermed et betydelig handlingsrom og makt til å definere hvorvidt kulturell kontinuitet er til det enkelte barnets beste, og hva kulturell kontinuitet skal innebære i form av tiltak. Våre funn indikerer at ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten ikke anser kulturell kontinuitet som en del av barnets grunnleggende omsorgsbehov. Målet om å sikre barn med migrasjonsbakgrunn trygge og stabile omsorgsforhold til rett tid, på lik linje med alle andre barn, kan dermed tenkes at gis forrang over målet om å ivareta hensynet til kontinuitet i barnets kulturelle bakgrunn, i en virkelighet hvor det er få egnede fosterhjem å velge blant. I likhet med Tonheim et al. (under review) stiller vi oss kritisk til at det skapes et slikt “behovshierarki”, hvor det som anses som mer pressende omsorgsbehov, overskygger barnets kulturelle, religiøse, etniske og språklige behov.

Mangel på egnede fosterhjem virket å være et argument våre deltakere benyttet for å gyldiggjøre vurderinger om at det kan være “godt nok” å finne et fosterhjem uten å imøtekomme kontinuitetshensynet. Denne mangelen fratar likevel ikke barnevernsansatte ansvaret for å ivareta barnets kulturelle bakgrunn når barn med migrasjonsbakgrunn plasseres i fosterhjem (jf. bvl., 2021, § 1-8). Lipsky (2010, s. 23-25) argumenterer for at det nettopp er gjennom skjønsmessige beslutninger og valg at velferdspolitikken formes. For det første er det Bufetat som har ansvar for å rekruttere tilstrekkelig med egnede fosterhjem for barn og unge med ulike behov (bvl., 2021, § 16-3). I dag benytter Bufetat “en dør inn”-strategi, hvor fosterforeldrene selv må melde interesse for å starte prosessen med å bli et fosterhjem (NOU 2023:7, s. 297). Det kan tenkes at en mer differensiert rekrutteringsstrategi, der man aktivt forsøker å finne fosterhjem i innvandrer miljøene, kan bidra til at man raskere finner fosterhjem egnet for barn som har annen kulturell bakgrunn enn norsk, samtidig som man lettere kan forhindre en “mismatch” mellom fosterforeldres forventninger og barnas behov (jf. NOU 2023: 7, s. 297).

For det andre er barnevernstjenesten ansvarlig for å først “vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem” (bvl., 2021, § 9-4), samt sørge for at barnets kulturelle bakgrunn følges opp på annen måte dersom det ikke er mulig å få tak i et

fosterhjem med samme bakgrunn (NOU 2023: 7, s. 289). Når det har blitt slått av på noen krav, og man ikke er trygg på om matchingen har vært vellykket, er det viktig at oppfølgingen er god (Bunkholdt, 2023, s. 92). Forskning viser at barn med migrasjonsbakgrunn kan oppleve kontinuitet og tilknytning til sin bakgrunn, også ved plasseringer i hjem der de ikke deler kulturelle og språklige likheter med sine fosterforeldre, forutsatt at det er en forståelse for og mulighet til å utøve sin kultur i fosterhjemmet (Degener et al., 2020, s. 6, Ní Raghallaigh & Sirriyeh, 2015, s. 269, 274; Sirriyeh, 2013, s. 12-13; Sirriyeh & Ní Raghallaigh, 2018, s. 95). Samtidig rapporterer mange fosterforeldre om at de ikke får tilstrekkelig oppfølging og veiledning til å ivareta barnets bakgrunn av barnevernstjenesten (NOU 2023: 7, s. 294). Det kan dermed diskuteres om det burde utredes særskilte ordninger for oppfølging og veiledning av fosterforeldre, når fosterhjem tar imot barn med annen kulturell bakgrunn enn de selv (NOU 2023: 7, s. 285).

For at ansatte i barnevernet som arbeider med rekruttering, formidling, godkjenning og oppfølging av fosterhjem skal kunne fatte beslutninger som ivaretar barns rettigheter, er det viktig at de har kulturelle kompetanse (jf. van der Weele & Fiecko, 2020, s. 256). Dette innebærer å innta et perspektiv som favner både de positive verdiene av barnets tilhørighet til sin kulturelle bakgrunn og barnets tilhørighet til storsamfunnet (jf. van der Weele & Fiecko, 2020, s. 280). Hvis ikke kan de ansatte selv risikere å utgjøre en barriere i arbeidet med barn og fosterforeldre med annen kulturell bakgrunn (jf. Proba samfunnsanalyse, 2017, s. 19).

7.2 Samarbeidsutfordringer mellom kommunalt og statlig barnevern

Vi finner at det i liten grad er forskjeller på hvordan ansatte fra barneverns- og fosterhjemstjenesten reflekterer rundt hvordan kulturell kontinuitet skal vektles som et kriterium i matchingsprosessen. Selv om refleksjonene er relativt like, tyder vår analyse på at forholdet dem imellom er preget av en uklar ansvarsfordeling, og samarbeidsutfordringer knyttet til formidling av fosterhjem. Ifølge Misund (2022, s. 2) er samarbeidsutfordringer mellom barnevernstjenesten og Bufetat ikke noe nytt. Uklarhet eller uenighet om ansvarsforhold, blir betraktet som en medvirkende årsak til at barn og unge ikke får “nødvendig hjelp til rett tid” (Misund, 2022, s. 2). Barnevernstjenesten har plikt til å “vurdere om noen i barnets familie og nære nettverk kan velges som fosterhjem” (bvl., 2021, § 9-4), og kan be fosterhjemstjenesten om støtte til å rekruttere slike hjem. I vår studie var imidlertid

deltakerne fra barnevernstjenesten opptatt av å bevare sin autonomi. Dette kan begrunnes i barnevernstjenestens nærhet til barnet (Prop. 73L (2016-2017), s. 73). Noen av deltakerne beskrev derfor at de valgte å avstå fra å involvere fosterhjemstjenesten i sine beslutninger når de hadde muligheten, og at de kun sendte anmodning om bistand når det var nødvendig.

I likhet med utvalget vårt, viste en utredning om rammevilkår for fosterhjem (NOU 2018: 18, s. 76), til at kommunale barnevernstjenester ofte får tilbud om kun ett fosterhjem om gangen, når de ber fosterhjemstjenesten om bistand. I noen tilfeller kan dette føre til at det går flere runder og lang tid før barnevernstjenesten og Bufetat blir enige om et fosterhjem (NOU 2018: 18, s. 76). Ifølge Lipsky (2010, s. 3-4) har bakkebyråkrater betydelig makt og innflytelse gjennom sine muligheter til å sile, forsterke eller nedtone informasjonen de mottar, behandler og videreformidler. Samarbeidsutfordringer kan oppstå hvis fosterhjemstjenesten tilbyr et fosterhjem som barnevernstjenesten mener ikke passer til barnets behov (Misund, 2022, s. 9). Ifølge Misund (2022, s. 9) kan dette grunnes i at barnevernstjenesten opplever at fosterhjemstjenesten tilpasser forståelsen av barnets problem ut fra tiltakene som er tilgjengelige, heller enn hva som faktisk er barnets behov.

Når kontaktpersoner i barnevernstjenesten ikke har informasjon om de tilgjengelige alternativene, kan de forestille seg at konsekvensene av å ikke godta et tilbud om en fosterfamilie fra fosterhjemstjenesten, vil bli mer negative for barnet. Utsagnet fra en av fokusgruppene fra fosterhjemstjenesten, “beggars can't be choosers”, illustrerer begrensningene i barnevernets handlingsrom, og betydningen av å akseptere tilgjengelige alternativer når det er få valgmuligheter, selv om de ikke nødvendigvis er ideelle. En av deltakerne fra fosterhjemstjenesten hevdet at en mer dekkende beskrivelse enn “matching” vil være at de foretar en “kvalifisert gjetning” om at det i nærmeste fremtid ikke vil dukke opp et mer passende fosterhjem for barnet. Det er høy grad av usikkerhet knyttet til beslutningsutfallet i matchingsprosessen. Barnevernsansatte har ikke mulighet til å forutse hvordan det vil være for et barn å bo i et spesifikt fosterhjem, og hvilken kjemi som vil oppstå mellom barnet og fosterfamilien. Også annen forskning peker på at det Baumann et al. (2011) beskriver som organisatoriske faktorer, som mangel på egnede hjem, tidspress og manglende informasjon, kan komme i konflikt med barnevernsansattes muligheter til å ta veloverveide beslutninger om matching med utgangspunkt i saksfaktorer, som barnets kulturelle bakgrunn (Zeijlmans et al., 2017, s. s. 262). Når terskelen for å avgjøre om en match er “god nok” i så stor grad virker å være påvirket av andre forhold enn det enkelte

barnets behov, kan det stilles spørsmål ved om det i praksis er mulig å gjennomføre en reell matching. For å sikre at barnets behov blir ivaretatt på best mulig måte i en matching, er barnevernstjenesten og fosterhjemstjenesten avhengig av en gjensidig og god informasjonsutveksling.

8.0 Konklusjon

Studiens formål har vært å bidra til økt kunnskap om beslutninger om matching av barn med migrasjonsbakgrunn, som del av forskningsprosjektet «Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)». I denne masteroppgaven har vi undersøkt hvordan ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten reflekterer rundt kulturell kontinuitet når de matcher barn med migrasjonsbakgrunn til fosterfamilier.

Våre funn viser at ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenesten betrakter barnets kulturelle bakgrunn som et viktig hensyn i matchingen, men at grunnleggende omsorgsbehov må prioriteres i en virkelighet hvor man ikke har fosterfamilier som matcher alle aspekter ved barnet. Kontinuitet av etnisitet, kultur, religion og språk anses ikke som en del av barnets grunnleggende omsorgsbehov. Studien finner at mangel på fosterhjem, både med og uten kulturell minoritetsbakgrunn, påvirker muligheten for å sikre kulturelle rettigheter til barn som trenger et fosterhjem. Funn peker også i retning av at forholdet mellom statlig og kommunalt barnevern er preget av en uklar ansvarsfordeling, og samarbeidsvansker knyttet til formidling av fosterhjem.

For å fatte avgjørelser til barnets beste i en matching, må barnevernsansatte balansere mellom ulike hensyn og påvirkningsfaktorer (Baumann et al., 2011; Zeiljmans et al., 2017; Pösö & Laakso, 2016). Ved valg av fosterhjem til barn med migrasjonsbakgrunn, understreker lovverket at barnevernet “skal [...] ta hensyn til” (bvl., 2021, § 1-8) barnets kulturelle bakgrunn, uten at det nærmere spesifiseres hvordan de ansatte skal gå frem eller hvor tungtveiende kulturell kontinuitet bør være (Tonheim et al., under review). Barnevernsansatte har dermed skjønnsmyndighet til å definere hvorvidt kulturell kontinuitet er til det enkelte barnets beste, og hva kulturell kontinuitet skal innebære i form av tiltak (jf. Lipsky, 2010). Ansatte i barneverns- og fosterhjemstjenestens vurderinger kan derimot representere en “standard” for omsorg, som man antar at det er universell enighet om på tvers av kulturer, men som egentlig gjenspeiler “norske” normer og verdier (jf. Tonheim et al., under review).

Fokus på barna sine generelle omsorgsbehov er en absolutt nødvendig, men alene ikke “god nok” betingelse for likeverdighet og kvalitet når barn med migrasjonsbakgrunn skal matches til fosterfamilier. Kulturell kontinuitet er viktig for barnets psykiske helse og selvforståelse i et fremtidsperspektiv (van der Weele & Fiecko, 2020, s. 266). Det kan bidra til å gi barnet en

følelse av hjem, samt trygghet og tilhørighet til både sin biologiske familie og fosterfamilie (jf. Boccagni, 2017). Fokus må derfor være “både-og ikke enten-eller”, da omsorg også omfatter arbeid med barns kulturelle identitet (van der Weele & Fiecko, 2020, s. 280). Dette forutsetter kulturell kompetanse hos ansatte som arbeider med rekruttering, formidling, godkjenning og oppfølging av fosterhjem.

Mangel på egnede fosterhjem virker nærmest å diktere dagens praksis når det gjelder matching (Zeijlmans et al., 2018, s. 464). En mer differensiert rekrutteringsstrategi, der man aktivt forsøker å finne fosterhjem i innvandremiljøene, kan bidra til at man raskere finner fosterhjem egnet for barn som har annen kulturell bakgrunn enn norsk, samtidig som man lettere kan forhindre en “mismatch” mellom fosterforeldres forventninger og barnas behov (jf. NOU 2023: 7, s. 297). I arbeidet med å finne et fosterhjem som tar utgangspunkt i det enkelte barnets særlige behov, er et godt samarbeid mellom fosterhjemstjenesten og barneverntjenesten avgjørende for å sikre at barn og unge mottar “nødvendig hjelp til rett tid” (Misund, 2022, s. 2). Ansatte på tvers av etatene bør derfor være oppmerksomme på hva som kan bidra til et godt kommunikasjonsklima og god samhandling.

Fremtidig forskning bør undersøke hvordan kulturelle behov kan ivaretas av fosterforeldre og barnevernstjenesten når barn med migrasjonsbakgrunn bor i majoritetsfosterhjem. Videre er det også nødvendig med mer forskning om hvilke langsiktige konsekvenser det har for barn å vokse opp i fosterfamilier med både lik og ulik kulturell bakgrunn enn de selv.

Vedlegg 1- Informasjonsskriv barnevernstjenesten

Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)

Har du lyst å delta i forskning om hva som er viktig å ta hensyn til når barn med migrasjonsbakgrunn blir matchet med fosterfamilier i Norge og Sverige?

Om prosjektet:

- Prosjektet har tittelen 'Hjem og (dis)kontinuitet. Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn' og er finansiert av Norges forskningsråd. Med barn med migrasjonsbakgrunn mener vi personer under 18 år som er barn av migranter eller som selv har migrert, alene eller med sine foreldre, av annen grunn enn bare for arbeid.
- Prosjektet består av tre deler: Del 1 er en policy analyse. Del 2 undersøker beslutningsfatting og matching i Norge og Sverige. Del 3 studerer hva som skal til for at barn og fosterforeldre skal trives sammen og hva som gir en 'følelse av hjem'. Det er den andre delen av prosjektet vi rekrutterer deltakere til med dette informasjonsskrivet.
- Vi ønsker å lære mer om hvilke hensyn og vurderinger som er viktige når barneverntjenesten skal beslutte hvilken fosterfamilie et barn med migrasjonsbakgrunn skal bli en del av.
- Vi ønsker særlig å forstå mer om hvordan ansatte i barnevernet og unge voksne som tidligere har bodd i fosterhjem vektlegger ulike hensyn når barn med migrasjonsbakgrunn matches med fosterfamilier.
- Det vi lærer gjennom prosjektperioden, vil vi dele med politikere og andre personer som lager lover og regler som påvirker livssituasjonen til barn og unge som bor i fosterhjem i Norge og Sverige.

Om din deltakelse

- Vi spør deg om å delta fordi du arbeider i barneverntjenesten og har erfaring fra å plassere og/eller følge opp barn med migrasjonsbakgrunn og fosterfamilie.
- Vi vil inviterer deg til å delta i en fokusgruppe sammen med andre ansatte i barneverntjenesten. I fokusgruppen vil du, sammen med de andre deltakerne, bli bedt om å reflektere over spørsmål som oppstår når barn med migrasjonsbakgrunn skal matches med spesifikke familier. Utgangspunktet for fokusgruppediskusjonen vil være tre tenkte case med barn med migrasjonsbakgrunn og potensielle fosterforeldre. Vi kommer ikke til å stille spørsmål om konkrete saker. Fokusgruppene vil vare 2 til 2,5 timer.
- Dersom du også har erfaring med oppfølging av barn og fosterfamilier ønsker vi å invitere deg til å delta i et individuelt intervju noen uker etter fokusgruppen. Fokuset i intervjuet vil være hvordan barneverntjenesten arbeider med å følge opp og støtte barn og fosterfamilie etter plassering. Det individuelle intervjuet vil vare 1 til 2 timer.
- Med din tillatelse, vil vi gjøre lydopptak av samtalene vi har.
- Det er frivillig å delta. Du kan velge å ikke delta i diskusjonen rundt enkelte spørsmål eller trekke ditt samtykke til å delta i studien når som helst, uten at du forteller oss hvorfor.
- Dersom du har reisekostnader knyttet til deltakelse vil vi dekke disse.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer, bruker og beskytter dine opplysninger

- Informasjon om deg blir lagret sikkert i en dataløsning for sikker behandling av sensitive personopplysninger i forskning. Kun forskerne har tilgang til lydfiler og personidentifiserbare dokumenter som navn og telefonnummer. Forskningsassistenter med taushetsplikt vil hjelpe oss å skrive ut intervjuene (transkribere).
- Vi erstatter navn, og annen informasjon som kan identifisere deg, med kodeord i transkripsjonene (avidentifisering). Disse personopplysningene blir lagret adskilt fra lydopptakene.
- Vi vil be alle i fokusgruppen om å respektere hverandre og ikke dele informasjon utenfor gruppen.
- Alle som er involvert i prosjektet har taushetsplikt.
- Med bakgrunn i informasjonen vi får gjennom prosjektet, vil vi skrive artikler på ulike språk. Ingen vil kunne gjenkjenne deg personlig i det vi skriver, selv om vi siterer noe av det du har fortalt til oss.

Hvem er ansvarlig for prosjektet?

Prosjektet ledes av NORCE Research (Norge). Behandlingsansvarlig institusjoner for denne delen av prosjektet er NORCE Research, Høgskulen på Vestlandet (HVL) og Göteborgs universitet. Prosjektperioden er fra 1 august 2020 til 31. desember 2025.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Ved prosjektets slutt vil lydopptak og din kontaktinformasjon vil bli slettet. Anonymiserte og transkriberte tekstfiler vil bli lagret for forskningsformål ved NORCE og HVL sine dataarkiv frem til desember 2030.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage (se under).

Vi behandler dine personopplysninger basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NORCE Research AS har NSD - Norsk senter for forskningsdata AS - vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvordan ta kontakt?

Vi oppfordrer deg til å ta kontakt med vårt personvernombud Øyvind Straume (personvernombud@norceresearch) dersom du:

- har spørsmål om hvordan opplysningene dine brukes av forskerne i prosjektet.
- vil rapportere et brudd på datasikkerheten (f.eks. hvis du tror at personopplysningene dine har kommet på avveie eller er avslørt på en ukorrekt måte).
- ønsker å klage på hvordan NORCE/HVL har brukt dine personopplysninger.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med: NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Hvis du ikke er fornøyd med forskerne og ønsker å drøfte dette eller fremme en klage, ta kontakt med prosjektleder Milfrid Tonheim på epost (mito@norceresearch.no) eller telefon 41622079.

Samtykkeskjema

	Ja	Nei
Jeg har lest og forstått informasjonen om hva det innebærer å delta i prosjektet.	☐	☐
Jeg forstår at informasjonen jeg deler vil bli brukt i forskningen, men at jeg ikke kan identifiseres.	☐	☐
Jeg forstår at jeg kan ombestemme meg, og trekke meg fra forskningsprosjektet når som helst.	☐	☐
Jeg samtykker til å delta i fokusgruppe sammen med andre barnevernsarbeidere og at det gjøres opptak av samtalen.	☐	☐
Jeg samtykker til å delta i et individuelt intervju og at det gjøres opptak av intervjuet.	☐	☐
Jeg vil respektere privatlivet til de andre som deltar i fokusgruppene og ikke dele informasjon om andre deltakere utenfor gruppen.	☐	☐

Deltakerens navn: _____

Kontakt informasjon: _____

Signatur og dato: _____

Vedlegg 2- Informasjonsskriv fosterhjemstjenesten

Hjem og (dis)kontinuitet: Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn (HoMi)

Har du lyst å delta i forskning om hva som er viktig å ta hensyn til når barn med migrasjonsbakgrunn blir matchet med fosterfamilier i Norge og Sverige?

Om prosjektet:

- Prosjektet har tittelen 'Hjem og (dis)kontinuitet. Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn' og er finansiert av Norges forskningsråd. Med barn med migrasjonsbakgrunn mener vi personer under 18 år som er barn av migranter eller som selv har migrert, alene eller med sine foreldre, av annen grunn enn bare for arbeid.
- Prosjektet består av tre deler: Del 1 er en policy analyse. Del 2 undersøker beslutningsfatting og matching i Norge og Sverige. Del 3 studerer hva som skal til for at barn og fosterforeldre skal trives sammen og hva som gir en 'følelse av hjem'. Det er den andre delen av prosjektet vi rekrutterer deltakere til med dette informasjonsskrivet.
- Vi ønsker å lære mer om hvilke hensyn og vurderinger som er viktige når fosterhjemstjenesten skal beslutte hvilken fosterfamilie et barn med migrasjonsbakgrunn skal bli en del av.
- Vi ønsker særlig å forstå mer om hvordan ansatte i barnevernet og unge voksne som tidligere har bodd i fosterhjem vektlegger ulike hensyn når barn med migrasjonsbakgrunn matches med fosterfamilier.
- Det vi lærer gjennom prosjektperioden, vil vi dele med politikere og andre personer som lager lover og regler som påvirker livssituasjonen til barn og unge som bor i fosterhjem i Norge og Sverige.

Om din deltakelse

- Vi spør deg om å delta fordi du arbeider i fosterhjemstjenesten og har erfaring fra arbeid med å matche barn med migrasjonsbakgrunn med fosterfamilier.
- Vi vil inviterer deg til å delta i en fokusgruppe sammen med andre ansatte i fosterhjemstjenesten. I fokusgruppen vil du, sammen med de andre deltakerne, bli bedt om å reflektere over spørsmål som oppstår når barn med migrasjonsbakgrunn skal matches med spesifikke familier. Utgangspunktet for fokusgruppediskusjonen vil være tre tenkte case med barn med migrasjonsbakgrunn og potensielle fosterforeldre. Vi kommer ikke til å stille spørsmål om konkrete saker. Fokusgruppene vil vare 2 til 2,5 timer.
- Med din tillatelse, vil vi gjøre lydopptak av samtalene vi har.
- Det er frivillig å delta. Du kan velge å ikke delta i diskusjonen rundt enkelte spørsmål eller trekke ditt samtykke til å delta i studien når som helst, uten at du forteller oss hvorfor.
- Dersom du har reisekostnader knyttet til deltakelse vil vi dekke disse.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer, bruker og beskytter dine opplysninger

- Informasjon om deg blir lagret sikkert i en dataløsning for sikker behandling av sensitive personopplysninger i forskning. Kun forskerne har tilgang til lydfiler og personidentifiserbare dokumenter som navn og telefonnummer. Forskningsassistenter med taushetsplikt vil hjelpe oss å skrive ut intervjuene (transkribere).
- Vi erstatter navn, og annen informasjon som kan identifisere deg, med kodeord i transkripsjonene (avidentifisering). Disse personopplysningene blir lagret adskilt fra lydopptakene.
- Vi vil be alle i fokusgruppen om å respektere hverandre og ikke dele informasjon utenfor gruppen.
- Alle som er involvert i prosjektet har taushetsplikt.
- Med bakgrunn i informasjonen vi får gjennom prosjektet, vil vi skrive artikler på ulike språk. Ingen vil kunne gjenkjenne deg personlig i det vi skriver, selv om vi siterer noe av det du har fortalt til oss.

Hvem er ansvarlig for prosjektet?

Prosjektet ledes av NORCE Research (Norge). Behandlingsansvarlig institusjoner for denne delen av prosjektet er NORCE Research, Høgskulen på Vestlandet (HVL) og Göteborgs universitet. Prosjektperioden er fra 1 august 2020 til 31. desember 2025.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Ved prosjektets slutt vil lydopptak og din kontaktinformasjon vil bli slettet. Anonymiserte og transkriberte tekstfiler vil bli lagret for forskningsformål ved NORCE og HVL sine dataarkiv frem til desember 2030.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage (se under).

Vi behandler dine personopplysninger basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NORCE Research AS har NSD - Norsk senter for forskningsdata AS - vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvordan ta kontakt?

Vi oppfordrer deg til å ta kontakt med vårt personvernombud Øyvind Straume (personvernombud@norce-research) dersom du:

- har spørsmål om hvordan opplysningene dine brukes av forskerne i prosjektet.
- vil rapportere et brudd på datasikkerheten (f.eks. hvis du tror at personopplysningene dine har kommet på avveie eller er avslørt på en ukorrekt måte).
- ønsker å klage på hvordan NORCE/HVL har brukt dine personopplysninger.

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med: NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Hvis du ikke er fornøyd med forskerne og ønsker å drøfte dette eller fremme en klage, ta kontakt med prosjektleder Milfrid Tonheim på epost (mito@norce-research.no) eller telefon: 41622079.

Samtykkeskjema

	Ja	Nei
Jeg har lest og forstått informasjonen om hva det innebærer å delta i prosjektet.	☐	☐
Jeg forstår at informasjonen jeg deler vil bli brukt i forskningen, men at jeg ikke kan identifiseres.	☐	☐
Jeg forstår at jeg kan ombestemme meg, og trekke meg fra forskningsprosjektet når som helst.	☐	☐
Jeg samtykker til å delta i fokusgruppe sammen med andre i fosterhjemstjenesten og at det gjøres opptak av samtalen.	☐	☐
Jeg vil respektere privatlivet til de andre som deltar i fokusgruppene og ikke dele informasjon om andre deltakere utenfor gruppen.	☐	☐

Deltakerens navn: _____

Kontakt informasjon: _____

Signatur og dato: _____

Vedlegg 3 – Intervjuguide barnevernstjenesten

Spørsmål til fokusgrupper med barnevernarbeidere

Deltakere får presentert barnevignett 3 – Amiira 5 år

Hovedspørsmål: Hvilke umiddelbare tanker får dere om Amiira og hennes behov?

Det er bestemt at Amiira skal flytte fra beredskapthjem til fosterhjem og ved deres barneverntjeneste arbeides det nå med å finne et fosterhjem til Amiira.

Deltakere får presentert vignetter med mulige fosterhjem

Hovedspørsmål:

Dersom dere hadde følgende familier å velge mellom – hvilken av familiene ville dere da valgt til Amiira?

- Diskuter hvilke faktorer dere mener er viktige å ta hensyn til i en vurdering av hvilket fosterhjem som passer Amiira best og hvorfor dere til slutt velger den familien dere gjør.
- Hva tenker dere vil kunne bli utfordrende i den plasseringen dere valgte?

Hvilken av de tre familiene har dårligst match med Amiira?

- Hvorfor tror dere at utfordringene vil bli størst i denne familien?

Oppfølgingsspørsmål:

Om dere skulle plassere Amiira i den familien dere valgte som beste match, er det noe mer dere ville ønsket å vite om familien eller barnet?

Hva tror dere Amiira selv ville synes var viktig når det besluttes hvilken fosterfamilie hun skal flytte til?

Om Amiira hadde vært født i Somalia – ville det ha endret noe i vurderingen av hvilken fosterfamilie som passer best?

Om Amiiras hadde vært 13 år – ville det ha endret noe i vurderingen av hvilken fosterfamilie som passer best?

Avsluttende spørsmål

Hvor viktig er barnets kontinuitet i forhold til språklig, religiøs, etnisk og kulturell bakgrunn (tradisjoner, kulturelle verdier) for vurderingen av barnets beste når dere beslutter hvilken fosterfamilie barnet skal flytte til?

Vedlegg 4 – Intervjuguide fosterhjemstjenesten

Spørsmål til fokusgrupper med barnevernarbeidere

Deltakere får presentert barnevignett 3 – Amiira 5 år

Hovedspørsmål: Hvilke umiddelbare tanker får dere om Amiira og hennes behov?

Det er bestemt at Amiira skal flytte fra beredskapthjem til fosterhjem og det arbeides nå med å finne et fosterhjem til Amiira.

Deltakere får presentert vignetter med mulige fosterhjem

Hovedspørsmål:

Dersom dere hadde følgende familier å velge mellom – hvilken av familiene ville dere da valgt til Amiira?

- Diskuter hvilke faktorer dere mener er viktige å ta hensyn til i en vurdering av hvilket fosterhjem som passer Amiira best og hvorfor dere til slutt velger den familien dere gjør.
- Hva tenker dere vil kunne bli utfordrende i den plasseringen dere valgte?

Hvilken av de tre familiene har dårligst match med Amiira?

- Hvorfor tror dere at utfordringene vil bli størst i denne familien?

Oppfølgingsspørsmål:

Om dere skulle plassere Amiira i den familien dere valgte som beste match, er det noe mer dere ville ønsket å vite om familien eller barnet?

Hva tror dere Amiira selv ville synes var viktig når det besluttes hvilken fosterfamilie hun skal flytte til?

Om Amiira hadde vært født i Somalia – ville det ha endret noe i vurderingen av hvilken fosterfamilie som passer best?

Om Amiiras hadde vært 13 år – ville det ha endret noe i vurderingen av hvilken fosterfamilie som passer best?

Avsluttende spørsmål

Hvor viktig er barnets kontinuitet i forhold til språklig, religiøs, etnisisk og kulturell bakgrunn (tradisjoner, kulturelle verdier) for vurderingen av barnets beste når dere beslutter hvilken fosterfamilie barnet skal flytte til?

Vedlegg 5- Barnevignett

Barnevignett

Amiira er 5 år og har frem til nå bodd sammen med sin mor og far i Arna. Foreldrene kom som asylsøkere fra Somalia i 2014 og fikk senere samme år opphold i Norge. Amiira er født i Norge og har gått i barnehage siden hun var 2 år. Hun har nå ett år igjen i barnehage før hun skal begynne på skole. Far jobber som lagermedarbeider på Ikea, og mor har deltidsjobb som renholdsarbeider ved en barneskole i Arna. Familien er medlemmer av Bergen moské.

Barnevernet kom i kontakt med familien etter en bekymringsmelding fra Amiiras barnehage i 2019. Barnehagens hovedbekymring gjaldt ett par hendelser i garderoben hvor far hadde oppført seg truende og utagerende overfor jenta. I disse situasjonene hadde ansatte i barnehagen opplevd at jenta ble oppriktig redd sin far. I tillegg var de bekymret for en dårlig språkutvikling; selv om Amiira tilsynelatende forstod det meste av det de ansatte kommuniserte i barnehagen, hadde hun vansker med selv å uttrykke seg på norsk. Jenta snakket imidlertid somali med sine foreldre når hun ble levert og hentet i barnehagen.

På bakgrunn av bekymringsmeldingen besluttet barnevernet å opprette en undersøkelsessak for å finne ut mer om Amiiras hjemmesituasjon. Undersøkelsen avdekket at det ble benyttet fysisk avstraffelse i oppdragelsesøyemed, særlig av far, men noen ganger også av mor. I samtaler med mor kom det også frem at far tidvis også utøvde vold mot henne. Barnevernet vurderte Amiira som en tilbaketrukket, stille jente. I samtalene som fulgte opplevde barnevernet at far var lite endringsvillig. Han fastholdt sin rett til å oppdra barnet sitt på den måten han mente var best. Samarbeidsklima ble etter hvert svært vanskelig, og møteavtaler ble ikke overholdt. Barnevernet besluttet å fremme sak om omsorgsovertakelse til Fylkesnemnda. Barnevernet fikk der medhold i sin sak om omsorgsovertakelse av Amiira. Amiira bor i beredskapshjem i påvente av fosterhjem.

Vedlegg 6- Familievignetter

Familievignetter

Familie 1

Jacob (49) og Trine (46) bor på Kronstad i Bergen kommune. De har 2 biologiske barn, Mona (9) og Preben (12). Trine jobber som norsk og engelsk lærer ved Kronstad barneskole, hvor også begge barna er elever. Skolen har et stort kulturelt mangfold blant elevene, og Trine trives godt å jobbe med elever med minoritets- og migrasjonsbakgrunn. Jacob er sykepleier og arbeider på Sandviken psykiatriske sykehus. Han jobber turnus og veksler derfor mellom å jobbe dag og kveld, samt hver tredje helg. Jacob er trener for sønnens fotballag. Familien bor i en tomannsbolig med 5 soverom med en liten hage ikke langt fra Kronstad barneskole. Familien er ikke religiøse. Jacob og Trine har ikke vært fosterforeldre tidligere.

Familie 2

Inger (56) og Håkon (54) bor i Lindås i Alver kommune. De ha 3 voksne biologiske barn, to sønner og en datter, som alle har flyttet hjemmefra for å studere. Inger jobber i en dagligvarebutikk, men har i flere perioder vært frikjøpt fra jobb på grunn av fosterhjemsoppdrag. Håkon er regnskapsfører og jobber i et regnskapsbyrå i Knarvik. Familien bor i landlige omgivelser og har både en katt og en hund. Nærmeste barnehage og barne- og ungdomsskole ligger en 25 minutters kjøretur unna. Inger og Håkon har vært fosterforeldre for flere barn tidligere. Den siste plasseringen var en gutt med norsk bakgrunn som kom til familien da han var 14. Han er nå 17 år og bor fremdeles i fosterhjemmet. Inger og Håkon har opparbeidet seg god kompetanse og opplever det meningsfylt å være fosterforeldre. Familien er praktiserende kristne.

Familie 3

Sara (41) og Simon (40) og bor Åsane. Begge er født i Norge og har vokst opp i muslimske familier. Både Saras og Simons foreldre har flyktningbakgrunn fra Iran. Sara er lege ved Haukeland sykehus, og Simon er IT-konsulent. De har ikke biologiske barn fra før, men har vært besøkshjem for en gutt fra han var 7 til han var 8 år. De har et stort ønske om å hjelpe barn som har behov for å bo i en annen familie. Sara og Simon har et stort sosialt nettverk som inkluderer flere barnefamilier og er engasjert i Redd Barnas frivillige arbeid. Familien bor sentralt i en 4-roms leilighet, i nærheten av både barnehage og barne- og ungdomsskole.

Vedlegg 7- Godkjenning fra NSD, HoMi prosjektet (644075)

09.02.2022, 21:09

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

Vurdering

Referansenummer

644075

Prosjekttittel

Home and (dis)continuity: Foster care for children with migrant backgrounds (HoMi)

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for velferd og deltaking

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Milfrid Tonheim, miton@hvl.no, tlf: 41622079

Felles behandlingsansvarlige institusjoner

- NORCE Norwegian Research Centre AS / NORCE Samfunn / Velferd

Type prosjekt

Forskerprosjekt

Prosjektperiode

01.08.2020 - 31.12.2025

Vurdering (2)

09.02.2022 - Vurdert

Personverntjenester har vurdert endringen.

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 09.02.2022. Behandlingen kan fortsette.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp underveis (hvert annet år) og ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet/pågår i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Kontaktperson: Karin Lillevold
Lykke til videre med prosjektet!

25.06.2021 - Vurdert

I dette prosjektet er det felles behandlingsansvar mellom NORCE Research og Høgskulen på Vestlandet (HVL), i tillegg til Göteborgs universitet og Linnéuniversitetet. Det er derfor opprettet to identiske meldeskjema på prosjektet (referanser 399339 for NORCE og 644075 for HVL), slik at behandlingen av

personopplysninger er tilgjengelig i begge institusjonene sine meldingsarkiv.

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om etnisitet, helse, religiøs og filosofisk overbevisning, samt alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 31.12.2025.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte og fra barns foresatte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og art. 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte eller de foresatte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes og foresattes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a, jf. art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert/foresatt tar kontakt om sine/sitt barns rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

NORCE Research, Høgskulen på Vestlandet (HVL), Göteborgs universitet og Linnéuniversitetet er felles behandlingsansvarlige institusjoner. NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen art. 26.

TSD og SAFE er databehandler i prosjektet. NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

09.02.2022, 21:09

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>
Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp underveis (hvert annet år) og ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet/pågår i tråd med den behandlingen som er dokumentert.

Kontaktperson hos NSD: Karin Lillevold
Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 8- Godkjenning fra SIKT (951899)

06.06.2024, 09:39

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer 951899	Vurderingstype Standard	Dato 28.11.2023

Tittel

Fosterhjem for barn med migrasjonsbakgrunn

Behandlingsansvarlig institusjon

NORCE Norwegian Research Centre AS / NORCE Samfunn / NORCE H&S Velferd

Felles behandlingsansvarlige institusjoner

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for velferd og deltaking

Prosjektansvarlig

Milfrid Tonheim

Student

Marie Svendsen Rossebø

Prosjektperiode

01.01.2024 - 01.08.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Særlige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 01.08.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

SIKT har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket. Vi har nå vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene.

KOMMENTAR TIL VURDERINGEN

Prosjektet skal bruke data som er samlet inn i "Home and (dis)continuity: Foster care for children with migrant backgrounds (HoMi)" (Referanse 644075). Prosjektansvarlig er den samme i begge prosjektene og HVL er behandlingsansvarlig for begge prosjektene.

TYPE PERSONOPPLYSNINGER

Prosjektet vil behandle særlige kategorier av personopplysninger om etnisitet, religiøs overbevisning og filosofisk overbevisning.

FELLES BEHANDLINGSANSVAR

Det er felles behandlingsansvar mellom NORCE Norwegian Research Centre AS / NORCE Samfunn / Velferd og Høgskolen på Vestlandet og Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen art. 26.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt og hvilke databehandlere du kan bruke. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.).

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

<https://meldeskjema.sikt.no/65365b43-dd2c-4cd0-9847-df4ae932d0b8/vurdering>

1/2

06.06.2024, 09:39

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Litteraturliste

Anderson, M. & Linares, L. O. (2012). The role of cultural dissimilarity factors on child adjustment following foster placement. *Children and Youth Services Review*, 34(4), 597-601. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.11.016>

Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i helse- og sosialfaglig arbeid. Floskel, styringsverktøy, eller frigjøringsstrategi?* Gyldendal Akademisk.

Auger, M. D. (2016). Cultural Continuity as a Determinant of Indigenous Peoples Health: A Metasynthesis of Qualitative Research in Canada and the United States. *The International Indigenous Policy Journal*, 7(4), 1-24. <https://doi.org/10.18584/iipj.2016.7.4.3>

Backe-Hansen, E., Kjelsaas, I., Bruvoll, A., Ellingsen, D., Westberg, N. B. & Guldvik, M., K. (2019). *Oppfølging av fosterhjem og fosterbarn*. (MENON-PUBLIKASJON 112/2019). Menon Economics. <https://www.menon.no/wp-content/uploads/2019-112-DEL-A-Oppf%C3%B8lging-av-fosterhjem-og-fosterbarn.pdf>

Barnevernsloven (2021). *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2021-06-18-97>

Barnekonvensjonen (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter* (20-11-1989). Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8

Barn, R. (2010). Care leavers and social capital: understanding and negotiating racial and ethnic identity. *Ethnic and Racial Studies*, 33(5), 832-850. <https://doi.org/10.1080/01419870903318896>

Barter, C., & Renold, E. (2000). 'I wanna tell you a story': Exploring the application of vignettes in qualitative research with children and young people. *International Journal of Social Research Methodology*, 3(4), 307–323. <https://doi.org/10.1080/13645570050178594>

Baumann, D. J., Dalgleish, L., Fluke, J. & Kern, H. (2011). *The decision-making ecology*. American Humane Association.

- Bell, M. (2002). Promoting children's rights through the use of relationship. *Child & Family Social Work*, 7(1), 1–11. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2206.2002.00225.x>
- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., Haugen, G. M. D., Garvik, M., Tøssebro, J. (2017). *Myter og realiteter: Innvandreres møter med barnevernet*. NTNU Samfunnsforskning. [https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Myter og realiteter Innvandreres moter med barnevernet.pdf](https://bibliotek.buudir.no/BUF/101/Myter_og_realiteter_Innvandreres_moter_med_barnevernet.pdf)
- Boccagni, P. (2017). *Migration and the search for home : mapping domestic space in migrants' everyday lives*. Palgrave Macmillan.
- Bessell, S. (2011). Participation in decision-making in out-of-home care in Australia: What do young people say? *Children and Youth Services Review*, 33(4), 496–501. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.05.006>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V. & Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qualitative Research in Sport, Exercise and health*, 11(4), 589-597. <https://doi.org/10.1080/2159676X.2019.1628806>
- Braun, V. & Clarke, V. (2021a). Can I use TA? Should I use TA? Should I not use TA? Comparing reflexive TA and other pattern-based qualitative analytic approaches. *Counselling and Psychotherapy Research*, 21(1), 37-47. <https://doi.org/10.1002/capr.12360>
- Braun, V. & Clarke, V. (2021b). *Thematic analysis: a practical guide*. SAGE Publications.
- Bradbury-Jones, C., Taylor, J. & Heber, O.R. (2014). Vignette development and administration: a framework for protecting research participants, *International Journal of Social Research Methodology*, 17(4), 427-440. <http://dx.doi.org/10.1080/13645579.2012.750833>
- Brottveit, G. (2018). Om forskningsdesign. I G. Brottveit (Red.), *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder: om å arbeide forskningsrelatert* (s. 62-73). Gyldendal.
- Brown, J. D., Arnault, D. St., Sintzel, J. & George, N. (2011). Caring for children from the same culture: challenges for foster parents. *Journal of Family Social work*, 14(5), 446-460. <http://dx.doi.org/10.1080/10522158.2011.616822>
- Brown, J. D., George, N., Sintzel, J. & Arnault, D. St. (2009). Benefits of cultural matching in foster care. *Children and Youth Services Review*, 31(9), 1019-1024. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2009.05.001>

Bufdir (u.å.). *Om Bufdir og Bufetat*. Bufdir.no. <https://www.bufdir.no/om/>

Bunkholdt, V. (2023). *Fosterhjemsarbeid: fra rekruttering til tilbakeføring* (6. utg.). Gyldendal.

Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2023). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid* (3.utg.). Gyldendal.

Bunkholdt, V. & Sundt, H. (2016). Slektsfosterhjem. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjems håndboka*. (s. 73-78). Kommuneforlaget AS.

Burr, V. (2019). Social Constructionism. I P. Liamputtong (Red.), *Handbook of Research Methods in Health Social Sciences* (s. 117-132). Springer.

Causadias, J. M. (2020). What is culture? Systems of people, places and practices. *Applied Developmental Science*, 24(4), 310-322. <https://doi.org/10.1080/10888691.2020.1789360>

Cheruvallil-Contractor, C., Halford, A. & Phiri, M. B. (2022). The Politics of Matching: Ethnicity, Religion and Muslim-heritage Children in Care in the UK. *British Journal of Social Work*, 52(8), 4571-4587. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcac068>

Cheruvallil-Contractor, C., Halford, A. & Phiri, M. B. (2021). The Saliency of Islam to Muslim Children's Experiences of Identity, Family and Well-Being in Foster Care. *Religions*, 12(6), 1-12. <https://doi.org/10.3390/rel12060381>

Christiansen, Ø. & Kojan, B. H. (2023). Beslutningslandskapet i barnevernet. I Ø. Christiansen & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (2.utg., s. 15-18). Universitetsforlaget.

Crea, T. M., Lopez, A., Hasson, R. G., Evans, K., Palleschi, C. & Underwood, D. (2018). Unaccompanied immigrant children in long term foster care: Identifying needs and best practices from a child welfare perspective. *Children and Youth Services Review*, 92, 56-64. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.12.017>

Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2023). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (6th ed.). SAGE Publications.

Czarnecki, M., & Staum, T. (2018). *Norsk barnevern sett utenfra: stiller det urimelige krav?*. Fagbokforlaget.

Degener, C. J., Grietens, H. W. E. & Van Bergen, D. D. (2022a). Grasping ethnic identity fluctuations of transculturally placed foster youth: A longitudinal study. *Qualitative Social Work*, 22(3), 537-552. <https://doi.org/10.1177/14733250221081758>

Degener, C. J., Van Bergen, D. D. & Grietens, H. W. E. (2020). The ethnic identity complexity of transculturally placed foster youth in the Netherlands. *Children and Youth Services Review*, 113, 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104957>

Degener, C. J., van Bergen, D. D. & Grietens, H. W. E. (2022b). The ethnic identity of transracially placed foster children with an ethnic minority background: a systematic literature review. *Children & Society*, 36(2), 201-219. <https://doi.org/10.1111/chso.12444>

Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). (1950).

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_NOR

Forskningsrådet. (2024, 6. februar). *Hjem og (dis)kontinuitet: Fosteromsorg for barn med migrasjonsbakgrunn*. Prosjektbanken.

<https://prosjektbanken.forskningsradet.no/project/FORISS/302183?Kilde=FORISS&distribution=Ar&chart=bar&calcType=funding&Sprak=no&sortBy=score&sortOrder=desc&resultCount=30&offset=0&Fritekst=home-and-discontinuity-foster-care-for-children-with-migrant-backgrounds-homi>

Forskrift om barns medvirkning i barnevernet. (2023). *Forskrift om barns medvirkning i barnevernet* (FOR-2023-10-12-1631). Lovdata.

<https://lovdata.no/pro/#document/SF/forskrift/2023-10-12-1631?from=NL/lov/2021-06-18-97/§1-4>

Forskrift om fosterhjem. (2023). *Forskrift om fosterhjem* (FOR-2003-12-18-1659). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2023-10-13-1632>

Fuglerud, Ø. (2017). *Migrasjonsforståelse: flytteprosesser, rasisme og globalisering* (2.utg.). Universitetsforlaget.

Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet – en undersøkelse av minoritetsforeldres oppfatninger. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 92(2), 81-96. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-02>

Gilligan, P. & Furness, S. (2006). The Role of Religion and Spirituality in Social Work Practice: Views and Experiences of Social Workers and Students. *British Journal of Social Work*, 36(4), 617-637. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch252>

Gjerde, P. F. (2004). Culture, Power and Experience: Toward a Person-Centered Cultural Psychology. *Human Development*, 47(3), 138-157. <http://dx.doi.org/10.1159%2F000077987>

Graham, J. C., Dettlaff, A. J., Baumann, D. J., & Fluke, J. D. (2015). The Decision Making Ecology of placing a child into foster care: A structural equation model. *Child Abuse & Neglect*, 49, 12–23. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.02.020>

Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2.utg.). Fagbokforlaget.

Halkier, B. (2010). *Fokusgrupper*. Gyldendal akademisk.

Hansen, T. & Flaskerud, I. (2020). Familiens betydning for ungdoms religiøse identitetsutvikling: ungdom med muslimsk bakgrunn i fosterhjem. *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning*, 1(1), 42-56. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2020-01-04>

Hennum, N. M. J. (2012). Children's confidences, parents confessions: Child welfare dialogues as technologies of control. *Qualitative Social Work*, 11(5), 535-549. <https://doi.org/10.1177/1473325011408175>

Hennum, N. (2023). Kunnskapens makt i beslutninger. I Ø. Christiansen & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (2.utg., s. 56-72). Universitetsforlaget.

Hofman, S. (2010). *Hensyn til kultur – til barnets beste? En analyse av 17 barnevernssaker om omsorgsovertakelser og plassering av minoritetsbarn*. (Rapport Kvinnerettslig skriftserie nr. 84). Avdeling for kvinnerett, barnerett, likestillings- og diskrimineringsrett. <https://www.jus.uio.no/ior/forskning/omrader/kvinnerett/publikasjoner/skriftserien/dokumenter/84-sanne-hofman.pdf>

Holt, K. (2019). *Kultur, migrasjon og traumer: hva trenger hjelperen for å bidra til god psykisk helse og livskvalitet?* Gyldendal.

Hughes, R., & Huby, M. (2002). The application of vignettes in social and nursing research. *Journal of Advanced Nursing*, 37(4), 382–386. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2002.02100.x>

Hustad, B-C., Soelberg, F., Strømsvik, C. L. & Lichtwark, W. (2016). *Hva kjennetegner gode fosterforeldre? - Vurderinger av barnevernsansatte*. Nordlandsforskning.

Jacobsen, D. I. (2021). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: innføring i metode for helse- og sosialfagene* (3.utg.). Cappelen Damm Akademisk.

Johannesen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (6.utg.). Abstrakt forlag.

- Jordhus-Lier, D. (2023), *Fokusgrupper som metode*. Cappelen Damm Akademisk.
- Jørgensen, T. W., & Lillevik, O. G. (2016). Traumebevisst omsorg i arbeid med voldsutsatte barn. I K. Mevik, O. G. Lillevik, & O. Edvardsen (Red.). *Vold mot barn*. (s. 186-206). Gyldendal Akademisk.
- Keesing, R. (1981). *Cultural anthropology: A contemporary perspective*. Holt, Rinehart and Winston.
- Kriz, K. & Skivenes, M. (2012). Child-centric or family focused? A study of child welfare workers' perceptions of ethnic minority children in England and Norway. *Child & Family Social Work*, 17(4), 448-457. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/10.1111/j.1365-2206.2011.00802.x>
- KS (2021, 25. juni). *Barnevernsreformen*. KS. <https://www.ks.no/fagomrader/barn-og-unge/barnevern/barnevernsreformen2/barnevernsreformen/>
- Langsrud, E., Fauske, H. & Lichtwarck, W. (2017). Et maktperspektiv på «gode nok foreldre» i barnevernets kontekst. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 94(2), 126-138. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-1838-2017-02-05>
- Lidén, H. (2017). *Barn og migrasjon: mobilitet og tilhørighet*. Universitetsforlaget.
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy : dilemmas of the individual in public services*. Russell Sage Foundation.
- Ljones, E. H., Hollekim, R. & Christiansen, Ø. (2019). Råd og veiledning som tiltak i barneverntjenesten- utviklingsstøtte for barn eller standardisering av foreldreskap? *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 96(3), 152-170. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2019-03-03>
- Loppie Reading, C. & Wien, F. (2009). *Health Inequalities and Social Determinants of Aboriginal Peoples' Health*. National Collaborating Centre for Aboriginal Health. http://www.nccah-ccnsa.ca/docs/social%20determinates/nccah-loppie-wien_report.pdf
- Lorentzen, P. (2020). Traumebevisst omsorg – ett skritt frem og to til siden. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 97(2), 146–161. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2020-02-06>
- Malterud, K. (2012). *Fokusgrupper som forskningsmetode for medisin og helsefag*. Universitetsforlaget.
- Marshall, C. & Rossman, G. B. (2016). *Designing Qualitative Research* (6.utg.). Sage Publications.

- Misund, B. I. (2022). Reformen i barnevernet: Oppgave- og ansvarsfordeling til besvær. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 25(1), 1–13. <https://doi.org/10.18261/tfv.25.1.1>
- Ní Raghallaigh, M., & Sirriyeh, A. (2015). The negotiation of culture in foster care placements for separated refugee and asylum seeking young people in Ireland and England. *Childhood (Copenhagen, Denmark)*, 22(2), 263–277. <https://doi.org/10.1177/0907568213519137>
- Nygren, L. & Oltedal, S. (2015). Constructing a vignette for qualitative comparative family research. *Journal of Comparative Social Work*, 10 (1), 1-14. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-108491>
- NOU 2016: 16. (2016). *Ny barnevernslov*. Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/53164b1e70954231b2a09d3fdec1888b/no/pdfs/nou201620160016000dddpdfs.pdf>
- NOU 2023: 7. (2023). *Trygg barndom, sikker fremtid*. Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1eb3f73d3d94fa6b146dbd08f8a4253/no/pdfs/nou202320230007000dddpdfs.pdf>
- NOU 2018:18. (2018). *Trygge rammer for fosterhjem*. Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/cfec9a0ff1f3471891656e1ce9dbd2ff/no/pdfs/nou201820180018000dddpdfs.pdf>
- Odland, A.M. (2022, 14. januar). *Abdi Ibrahim mot Norge: Dette betyr den siste EMD-dommen for barnevernet*. Fontene. <https://fontene.no/barnevern/dette-betyr-den-siste-emddommen-for-barnevernet-6.47.844975.253e433be3>
- O'Dell, L., Crafter, S., de Abreu, G. & Cline, T. (2012). The problem of interpretation in vignette methodology in research with young people, *Qualitative Research: QR*, 12(6), 702-714. <https://doi.org/10.1177/1468794112439003>
- Paulsen, V. (2022). *Barn og unges medvirkning i barnevernet*. Gyldendal.
- Paulsen, V. (2016). Ungdommers erfaringer med medvirkning i barnevernet. *Fontene forskning: et tidsskrift fra Fellesorganisasjonen*, 9(1), 4–15. <https://fonteneforskning.no/pdf-15.44730.0.3.addb44a4fe>
- Paulsen, V., & Ytreland, K. (2022). Tett oppfølging for å hindre utilsiktede flyttinger i fosterhjem. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 99(1), 20–36. <https://doi.org/10.18261/tnb.99.1.3>
- Paulsen, V., Thorshaug, K. & Berg, B. (2014). Møter mellom innvandrere og barnevernet: kunnskapsstatus. NTNU Samfunnsforskning. <https://samforsk.brage.unit.no/samforsk->

xmlui/bitstream/handle/11250/2365796/Kunnskapsstatus+barnevern+og+innvandring.pdf?sequence=3

Phinney, J. S. (1990). Ethnic Identity in Adolescents and Adults: Review of Research. *Psychological Bulletin*, 108(3), 499–514. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.108.3.499>

Picot, A. (2016). Understandings of biological kinship ties in social workers' accounts: A cross-cultural study of out-of-home placements in Norway and France. *Qualitative Social Work : QSW : Research and Practice*, 15(2), 247–262. <https://doi.org/10.1177/1473325015586247>

Proba samfunnsanalyse. (2017). *Barn med minoritetsbakgrunn i fosterhjem* (Proba-rapport nr. 2017 – 03). Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. <https://proba.no/rapport/barn-med-minoritetsbakgrunn-i-fosterhjem/>

Prop.133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernsloven*. Barne- og familiedepartementet. <https://lovdata.no/pro/forarbeid/prop-133-l-202021>

Prop.106 L (2012-2013). *Endringer i barnevernsloven*. Barne-, likestillings-, og inkluderingsdepartementet. <https://lovdata.no/pro/forarbeid/prop-106-l-201213>

Prop.73 L (2016-2017). *Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*. Barne- og likestillingsdepartementet. <https://lovdata.no/pro/forarbeid/prop-73-l-201617>

Pösö, T. & Laakso, R. (2016). Matching children and substitute homes: some theoretical and empirical notions. *Child & Family Social Work*, 21, 307–316. <https://doi.org/10.1111/cfs.12144>

Rugkåsa, M., Eide, K. & Ylvisaker, S. (2015). Barnevernsarbeideres møte med barn og familier med minoritetsbakgrunn. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 92(2), 98-106. <https://doi.org/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-03>

Rugkåsa, M., Ylvisaker, S., & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsperspektiv : sosialt arbeid med barn og familier* (p. 126). Gyldendal akademisk.

Schmidt, J., Dubey, S., Dalton, L., Nelson, M., Lee, J., Kennedy, M. O., Kim-Gervey, C., Powers, L. & Geenen, S. (2015). Who am I? Who do you think I am? Stability of racial/ethnic self-identification among youth in foster care and concordance with agency categorization.

Children and Youth Services Review, 56, 61-67.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.06.011>

Seale, C. (2007). Quality in qualitative research. I C. Seale, G. Gobo, J. F. Gubrium & D. Silverman (Red.), *Qualitative Research Practice* (s. 379-389). Sage Publications.

Silverman, D. (2020). *Interpreting Qualitative Data* (6.utg). Sage Publications.

Sinclair, I., & Wilson, K. (2003). Matches and Mismatches: The Contribution of Carers and Children to the Success of Foster Placements. *The British Journal of Social Work*, 33(7), 871–884. <https://doi.org/10.1093/bjsw/33.7.871>

Sirriyeh, A. (2013). Hosting strangers: hospitality and family practices in fostering unaccompanied refugee young people. *Child & Family Social Work*, 18(1), 5-14.
<https://doi.org/10.1111/cfs.12044>

Sirriyeh, A. & Ní Raghallaigh, M. (2018). Foster care, recognition and transitions to adulthood for unaccompanied asylum seeking young people in England and Ireland. *Children and Youth Services Review*, 92, 89-97. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.02.039>

Skivenes, M., Barn, R., Kriz, K., & Pösö, T. Child Welfare Systems and Migrant Children: An introduction. I M. Skivenes, R. Barn., K. Kriz, & T. Pösö (2014). *Child Welfare Systems and Migrant Children: A Cross Country Study of Policies and Practice*. Oxford University Press.

Skytte, M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (3.utg.). Gyldendal.

Skytte, M. (2014). *Kulturutfordringer setter barnevernets generelle utfordringer på spissen*. I Fosterhjem i slekt og nettverk - artikkelsamling (s. 44-52). Bufetat.
https://bibliotek.bufdir.no/BUF/101/Fosterhjem_slekt_nettnettverk_artikkelsamling.pdf

Solvang, P. K. (2020). Sosialkonstruksjonisme. I D. Jenssen, M. Kjørstad, S. Seim & P. A. Tufta (Red.), *Vitenskapsteori for sosial- og helsefag* (s. 248-271). Gyldendal.

Spratt, T. (2001). The Influence of Child Protection Orientation on Child Welfare Practice. *The British Journal of Social Work*, 31(6), 933–954. <https://doi.org/10.1093/bjsw/31.6.933>

Spydevold, M. (2014). Fordommer i barnevernfaglig praksis. I A. Ohnstad, M. Rugkåsa, & S. Ylvisaker (Red.), *Ubehaget i sosialt arbeid*. (s. 116-123). Gyldendal akademisk.

Sundt, H. (2016). Organiseringen av barnevernet. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka*. (s. 39-47). Kommuneforlaget AS.

- Sundt, H. (2016). Utvelgelse og godkjenning av fosterhjem. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka*. (s. 190-200). Kommuneforlaget AS.
- Sundt, H. (2016). Rekruttering av fosterhjem og PRIDE-grunnopplæring. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka*. (s. 177-184). Kommuneforlaget AS.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (5.utg.). Fagbokforlaget.
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis: innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori: for helsefag* (2.utg.). Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4.utg.). Gyldendal.
- Tonheim, Eide, Ní Raghallaigh & Sirriyeh (under review). Relational and cultural continuity for children in foster care; A critical exploration of national policies in Norway, Sweden, Denmark, England, Ireland and Scotland. *Children and Youth Services Review*.
- Tyrell, F. A., Marcelo, A. K., Trang, D. T. & Yates, T. M. (2019). Prospective associations between trauma, placement disruption, and ethnic-racial identity among newly emancipated foster youth. *Journal of Adolescence*, 76(1), 88-98.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2019.08.010>
- Van Bijleveld, G. G., Dedding, C. W. M., & Bunders-Aelen, J. F. G. (2015). Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review. *Child & Family Social Work*, 20(2), 129–138. <https://doi.org/10.1111/cfs.12082>
- Van der Weele, J., & Fiecko, E. M. (2020). Kulturelle fallgruver i utredning av minoritetsbarn: Veiledning for rettens aktører, barnevern og sakkyndige. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 18(3-4), 255–280. <https://doi.org/10.18261/issn.0809-9553-2020-03-04-04>
- Wainwright, J. & Ridley, J. (2012). Matching, ethnicity and identity: reflections on the practice and realities of ethnic matching in adoption. *Adoption & Fostering*, 36(3-4), 50-61.
<https://doi.org/10.1177/030857591203600306>
- Waniganayake, M., Hadley, F., Johnson, M., Mortimer, P., McMahon, T., & Karatasas, K. (2019). Maintaining culture and supporting cultural identity in foster care placements. *Australasian Journal of Early Childhood*, 44(4), 365–377.
<https://doi.org/10.1177/1836939119870908>

- White, C. R., O'Brien, K., Jackson, L. J., Havalchak, A., Phillips, C. M., Thomas, P. & Cabrera, J. (2008). Ethnic Identity Development Among Adolescents in Foster Care. *Child & Adolescent Social Work Journal*, 25(6), 497-515. <https://doi.org/10.1007/s10560-008-0140-2>
- Williams, C., & Soydan, H. (2005). When and How Does Ethnicity Matter? A Cross-National Study of Social Work Responses to Ethnicity in Child Protection Cases. *The British Journal of Social Work*, 35(6), 901–920. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bch281>
- Zeijlmans, K., López, M., Grietens, H., & Knorth, E. J. (2017). Matching children with foster carers: A literature review. *Children and Youth Services Review*, 73, 257–265. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2016.12.017>
- Zeijlmans, K., López, M., Grietens, H., & Knorth, E. J. (2018). “Nothing goes as planned”: Practitioners reflect on matching children and foster families. *Child & Family Social Work*, 23(3), 458–465. <https://doi.org/10.1111/cfs.12437>
- Zeijlmans, K., López, M., Grietens, H., & Knorth, E. J. (2019a). Participation of Children, Birth Parents and Foster Carers in the Matching Decision. Paternalism or Partnership? *Child Abuse Review*, 28(2), 139–151. <https://doi.org/10.1002/car.2544>
- Zeijlmans, K., López, M., Grietens, H., & Knorth, E. J. (2019b). Heuristic decision-making in foster care matching: Evidence from a think-aloud study. *Child Abuse & Neglect*, 88, 400–411. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.12.007>
- Aarset, M. F. & Bredal, A. (2018). *Omsorgsovertakelser og etniske minoriteter. En gjennomgang av saker i fylkesnemnda*. (NOVA Rapport nr. 5/18). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. <https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/20.500.12199/3500/Web-utgave-Omsorgsovertakelser-og-etniske-minoriteter-NOVA-Rapport-5-18-Bookmarks.pdf?sequence=1&isAllowed=y>